

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLİ OKUL
ÖĞRENCİ MECLİSİ ALGILARI
(Bakırköy İlçesi Örneği)
(Yüksek Lisans Tezi)**

Hazırlayan: **Salim ÇELİKTAŞ**

İSTANBUL, 2009

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLİ OKUL
ÖĞRENCİ MECLİSİ ALGILARI
(Bakırköy İlçesi Örneği)
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Tezi Hazırlayan
Salim ÇELİKTAŞ
Öğrenci No
070712027**

**Danışman
Dr.Zülfikar ÖZKAN**

İSTANBUL, 2009

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim./...../.....

Aday: Salim ÇELİKTAŞ

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

23.09.2009

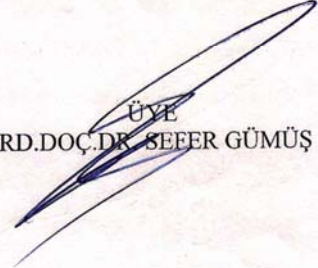
Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *Eğitim Yönetimi ve Denetimi* Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden 070712027 numaralı *Salim Çeliktas'ın* "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLİ OKUL ÖĞRENCİ MECLİSİ ALGILARI (BAKIRKÖY ÖRNEĞİ)*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 11.09.2009 tarih ve 2009/25 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince 60 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oyçokluğu/oybirliği~~ ile ~~Kabul/Red veya Dürçtme~~ kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

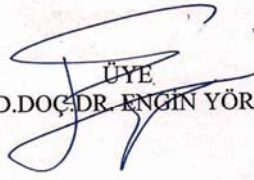
DANIŞMAN
DR. ZÜLFİKAR ÖZKAN

ÜYE
YRD.DOÇ.DR. SEFER GÜMÜŞ

ÜYE
YRD.DOÇ.DR. ENGIN YÖRÜK

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLİ OKUL ÖĞRENCİ MECLİSİ
ALGILARI
(Bakırköy Örneği)**

Tezi Hazırlayan: Salim ÇELİKTAŞ

Özet

Bu araştırmada, Ortaöğretim öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının ne düzeyde olduğunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. İstanbul İli Bakırköy İlçesi'nde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 7'si Klasik Devlet Lisesi, 4'ü Özel Lise, 3'ü Anadolu Lisesi, 3'ü Meslek Lisesi olmak üzere toplam 17 ortaöğretim okulu ve bu ortaöğretim okullarında okul öğrenci meclislerine seçilmiş olarak görev yapan 340 öğrenciye bizzat ulaşılarak araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen "Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları" adlı anket uygulanmıştır. Veriler SPSS programı kullanılarak çözümlenmiştir. Ortaöğretim Öğrencilerinin Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi ile Ulaşılması Hedeflenen Amaçlar; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine İlişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşma durumlarını tespit etmek amacıyla oluşturulan değişkenler t testi işleme konulmuştur. Araştırma sonucunda şu bulgular elde edilmiştir.

Öğrencilerin okul meclisleriyle ulaşılması hedeflenen amaçlara ulaştığı ve becerileri kazandığı görülmüştür. Sınıf temsilciliği ve okul temsilciliği seçiminde önemli aksaklıkların olduğu tespit edilmiştir. Okul meclisinin faaliyet alanı geniş olsa bile yeterli imkânların olmaması ve idarecilerin yeterince destek olmaması yüzünden öğrenciler okul meclisinin yeterince etkili olmadığını düşünmektedir. Cinsiyete göre erkek ve kızlara ilişkin öğrenci görüşlerinin aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yaşa göre 14 yaş, 15 yaş, 16 yaş, 17 yaş, 17 yaş ve üzerindeki bireylere ilişkin öğrenci görüşleri istatistiksel anlam bulunamamıştır. Sınıfa göre Hazırlık sınıfı, 9.sınıf, 10.sınıf, 11.sınıf, 12.sınıftaki bireylere ilişkin öğrenci görüşleri arasında istatistiksel anlam bulunmamıştır. Daha önce okul meclisinde görev alma değişkenine göre, görev alanlarla görev almayan bireylere ilişkin öğrenci görüşleri arasında istatistiksel anlam bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Okul Öğrenci Meclisi, Ortaöğretim, Seçim, Algı

HIGH SCHOOL STUDENTS' EFFECTIVE SCHOOL-STUDENT COUNCIL PERCEPTIONS(For example; In Bakırköy)

This thesis is prepared by Salim ÇELİKTAŞ

Abstract

In this study, it is intended to evaluate the level of Effective School-Student Council Perceptions of the high school students . It is applied by the researcher to 340 elected students who are on duty in student councils in their own schools sum up in 17 different kinds of high schools which are run by the Ministry of National Education such as 7 Public High Schools, 4 Private High Schools, 3 Anatolian High Schools and 3 Vocational High Schools in Bakırköy, İstanbul. It has been both developed by the researcher “Effective School-Student Council Perceptions” named survey and applied to those 340 elected students. The results are analysed by SPSS Programme. High school students' Democracy Education and School-Student Council Projects by Reachable Targets; Aims; Skills; The Class Representatives Elections and Applications; School-Student Councils Formation and Study; The Result of School-Student Council Study; School-Student Council Perceptions negative attitudes caused by, related to multiple variables are analysed by T test in order to determine different situations.

The results are as follows

It is observed that the students are reached the targets, aims, goals, and gained the skills. It is also observed that in class representatives and school representatives elections are not well-ordered. The students think that school councils are not efficient enough whereas activity area is somehow large but do not have enough opportunities and they are not enough supported by the managers. Statistically the difference of arithmetical means by gender due to sexuality has not been meaningful. Also by means of age 14,15,16,17 and over 17 individuality students opinions have not been meaningful. According to the classes Preparation class, 9th,10th,11th, and 12th classes individual student opinions statistically have not been meaningful. Statistically the difference of variables due to the ones who have taken responsibility in school councils before, and the ones have not taken any duty before, has not been meaningful.

Keywords: Democracy, School-Student Council , High School, Election, Perception

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni	
Jüri Sayfası	
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler	
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)	
Tablolar Listesi	XIV
Kısaltmalar Listesi	XVIII
Giriş	1

I. BÖLÜM

GENEL OLARAK OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİ

1.DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ (DEOM)	7
2. DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ PROJESİ (DEOM) NİN YASAL DAYANAĞI	7
2.1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2.Maddesi	8
2.2. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu 2.Madde	8
2.3. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu 11.Madde	9
3. ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLİ OKUL ÖĞRENCİ MECLİSİ ALGILARI İÇİN HEDEFLENEN AMAÇLAR	9
3.1. Cumhuriyetin Demokrasi İle Güçlendirilmesi	10
3.2. Yerleşik Demokrasi Kültürü	11
3.3. Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilinci	12
3.4. Kendi Kültürünü Özümseme	14
3.5. Milli – Manevi, Evrensel Değerlere Bağlı Olma	15
3.6. Seçme – Seçilme Oy Kullanma Kültürünü Kazanma	15
3.7. Katılımcı Olma	17
3.8. İletişim Kurmayı Arttırma	17
3.9. Demokratik Liderliği Benimseme	18
3.10. Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanma	19

4. DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ PROJESİ (DEOM) İLE ULAŞILMASI HEDEFLenen BECERİLER	20
4.1. Eleştirel Düşünme	21
4.2. Üretken Olma	23
4.3. Problem Çözme	24
4.4. Tanıma – Değerlendirme	25
4.5. Bilgi Kaynaklarını Kullanabilme	26
4.6. Ahlaki Sorgulama Yeteneği	27
4.7. Tartışma ve Uzlaşma Kültürü	28
4.8.Çatışmayı Önleme, Arabuluculuk	29
4.9. Atılganlık Becerisi	30
4.10. Ortak Yaşam Ait Değerler	31
4.11. Ön Yargılardan Kurtulma	32
4.12. İnsan Sevgisi ve Hoşgörü	32
4.13. Sorumluluk Anlayışı ve İşbirliği	33
5. DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ PROJESİ (DEOM) İLE ULAŞILMASI HEDEFLenen TUTUMLAR	34
6. DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ PROJESİ (DEOM) İLE ULAŞILMASI HEDEFLenen KAZANIMLAR	35
7. SINIF TEMSİLCİLİĞİ SEÇİMİ VE UYGULAMALARI	36
7.1. Seçim	36
7.2. Tanıtım ve Süresi	36
7.3. Okul Seçim Kurulunun Oluşumu	37
7.4. Sandık Kurulunun Oluşumu	37
7.5. Ant İçme	37
7.6. Oy Kullanma Yeri	38
7.7. Oy Kullanma Süresi	38
8. OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİNİN OLUŞUMU VE FAALİYETLERİ	38
8.1. Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu	38
8.2. İlk Toplantı ve Ant İçme	39
8.3. Başkanlık Divanının Oluşumu	39
8.4. Toplantı ve Karar Yeter Sayısı	39
8.5. Üyelik Görevinin Sona Ermesi	40
8.6. Meclislerin Görevleri ve Gündemi	40

II.BÖLÜM

OKULDA DEMOKRASİ, DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİNİN TARİHÇESİ VE YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR

1.TÜRKİYE'DE OKULLARDAKİ DEMOKRASİ UYGULAMALARI İLE OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİ FAALİYETLERİNİN TARİHÇESİ	41
2. DÜNYADA OKULLARDAKİ DEMOKRASİ UYGULAMALARI İLE OKUL ÖĞRENCİ MECLİSİ FAALİYETLERİNİN TARİHÇESİ	45
3. OKULDA DEMOKRASİ FAALİYETLERİ İLE DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİYLE İLGİLİ TÜRKİYE' DE YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR	48

III. BÖLÜM

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLİ OKUL ÖĞRENCİ MECLİSİ ALGILARI (Bakırköy Örneği)

1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	58
1.1.Evren ve Örneklem	58
1.2.Veri Toplama Araçları	59
1.2.1.Kişisel Bilgi Formu	59
1.2.2.Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları Anketine İlişkin Görüşler Ölçeği	59
1.3.Verilerin Toplanması	61
1.4.Verilerin Çözümlemesi	62
2.VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	64
2.1. Araştırma Grubunun Kişisel Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri	64
2.2.Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçların Gerçekleşmesine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	67

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>Cumhuriyetin Demokrasi İle Güçlendirilmesinin Sağlanması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	69
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>Yerleşik Bir Demokrasi Kültürü Oluşturmasının Sağlanması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	69
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilincini Geliştirmesinin Sağlanması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	69
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>Kendi Kültürünü Özümsemeyi Sağlaması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	70
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>Milli, manevi, evrensel Değerlere Bağlı Olmayı Sağlaması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	70
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>Seçme, Seçilme, Oy Kullanma Kültürünü Kazanmayı Sağlaması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	71
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>Katılımcı Olmayı Sağlaması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	71
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>İletişim Kurabilmeyi Arttırmasının Sağlaması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	71
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan “ <i>Demokratik Liderliği Benimseyebilmesinin Sağlanması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	72
Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlarından “ <i>Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanmanın Sağlanması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	72
2.3. Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerileri Kazanma Düzeyine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	73
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Eleştirel Düşünmeyi Sağlamıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	75
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Üretken Olmayı Sağlamıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	75
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Problem Çözmede Katkı Sağlamıştır</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	75

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Tanım Değerlendirme Faaliyetlerini Arttırmıştır</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	76
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Bilgi Kaynaklarını Kullanmayı Sağlamıştır</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	76
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Ahlaki Sorgulama Yeteneği Artmıştır</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	77
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Katılımcı Olma Sağlanmıştır</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	77
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Çok Yönlü İletişim Kurmayı Arttırmıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	77
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Tartışma ve Uzlaşma Kültürü Kazandırmıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	78
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Çatışmayı Önleme, Arabuluculuğu Arttırmıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	78
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Atılganlık Becerilerini Arttırmıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	79
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Demokratik Liderliği Benimsemeyi Arttırmıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	79
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Kamuoyu Oluşturmayı Arttırmıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	79
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Ortak Yaşam Kavramlarının Oluşmasında Etkilidir</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	80

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Önyargılardan Kurtulmayı Sağlamıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	80
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>İnsan Sevgisini Arttırmıştır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	81
Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden “ <i>Sorumluluk Anlayışını Arttırmıştır</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	81

2.4. Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf

Temsilcilerinin Seçimi, Uygulamalarına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar82

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Adaylar Arasında Disiplin Cezası Alan Vardı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	84
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Adaylar Afiş, Duvar İlanları v.b.Malzemeler Kullandı</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	84
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Tanıtımlar, Seçimden 5 Gün Önce Başladı. Seçimden Önceki Gün 17.00 de Sona Erdi</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	84
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Tanıtımda Devletin Ülkesi Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünü Bozucu İfadeler Vardı</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	85
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Tanıtımda Herhangi Bir Siyasi Parti, Sendika, Dernek v.b. Simgeler Kullanıldı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	85
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Tanıtımda Hediye ve Promosyon Dağıtıldı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	86

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Okul Seçim Kurulu Oluşturuldu.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	86
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Okul Seçim Kurulunda Seçilen Bir Öğretmen, İki Asil İki Yedek Üye Vardı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	86
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Oy Sandıkları Oluşturuldu</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	87
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Seçim Sonuçları İle İlgili Tutanak Düzenlendi.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	87
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Sandık Kurulunda 3 Asil 3 Yedek Öğrenci Üye Bulundu.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	87
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Sandıklar Uygun Bir Yere Yerleştirildi.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	88
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Adayların Belirledikleri Gözlemciler Sandık Başında Bulundu.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	88
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Sandık Kurulu Üyeleri Yemin Etti.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	88
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Sandık Kurulu Seçim Başlamadan Önce Sandığın Boşluğunu Kontrol Etti.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	89
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Aday Listeleri Kapalı Oy Kullanma Yerinde Asılıydı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	89

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Seçmen Listeleri Salon Girişinde Kapıda Asılıydı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	90
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Oy Kullanma İşİ 09.00’da Başladı.16.00’da Sona Erdi.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	90
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Seçim Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemine Göre Yapıldı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	90
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Sınıf Temsilciliği Seçimi Sandıkta Değil de Kâğıda İsim Yazmak Şeklinde Yapıldı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	91
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Sınıf Temsilciliği Seçimi Sınıf Rehber Öğretmeni Gözetiminde Yapıldı.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	91
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “ <i>Seçilen Sınıf Temsilcisi Aynı Zamanda Sınıf Başkanlığı Görevini Yapıyordu</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	91
2.5. Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	92
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisi Ekim Ayı İçinde Oluşturuldu.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	94
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclis Başkanı Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemiyle Seçildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	94
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisi İlk Toplantısında Ant İçti.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	94

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Başkanlık Divanı Oluşturuldu.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	95
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanında Başkan, İki Başkan Vekili, Kâtip Bulundu.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	95
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Okul Yaşantısına Ait Konular Değerlendirildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	96
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim ve Başarı Düzeyleri Değerlendirildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	96
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Ulaşım Sorunlarından Bahsedildi</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	96
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Sağlıklı Beslenmeden Bahsedildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	97
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Barınma İmkânlarından Bahsedildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	97
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Zararlı Alışkanlıklardan Bahsedildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	98
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Spor İmkânları Değerlendirildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	98
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Raporları Değerlendirildi.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	98
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Faaliyet Raporları İncelendi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	99

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Gündemdeki Konular Görüşülüp Karara Bağlandı.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	99
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Eğitimci Kulüp Üyeleriyle Ortak Çalışmalar Yapıldı.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	100
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Öğrencilerin Problemleri Değerlendirildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	100
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim, Bilim, Sportif Faaliyetler Gibi Konular Görüşüldü.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	100
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisi Toplantılarına Okul Müdürü Katıldı.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	101
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisi Her Yarıyıl En Az 2 Kez Toplandı.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	101
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Alınan Kararlar Oylandı.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	102
Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “ <i>Okul Öğrenci Meclisinde Konuşmak İsteyen Herkese Söz Verildi.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	102
2.6. Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	102
DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından” <i>Okul Öğrenci Meclisi Etkili Olarak Çalışmaktadır.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	104

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ” <i>Okul Öğrenci Meclisi Demokrasinin Gelişmesi İçin Önemli Adımdır.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	104
DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ” <i>Okul Öğrenci Meclisinde Sınıf Temsilcisi Olarak Eğitim ve Öğretim İle İlgili Faaliyetlerin Yürütülmesinde Görüşlerim Dikkate Alınıyor.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	105
DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ” <i>Okul Öğrenci Meclisi Demokrasi, İnsan Haklarına Olan İlgiyi Artırdı.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	105
DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ” <i>Okul Öğrenci Meclisi Geleceğime Önemli Katkıları Yapacaktır.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	106
DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ” <i>Okul Öğrenci Meclisi Kamuoyunda Yeterince Bilinmiyor.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	106
DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ” <i>Okul Öğrenci Meclisinde Görev Aldıktan Sonra Çevremdeki Sorunlarla Daha Fazla İlgilenmeye Başladım.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	106
DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ” <i>Okul Öğrenci Meclisi Projesinde Eksiklikler Olduğuna İnanıyorum.</i> ”Maddesine Verdikleri Yanıtlar	107
DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ” <i>Okul Öğrenci Meclisinde Seçim Demokratik Yapılıyor.</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	107

2.7. Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	108
Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden “ <i>Okul İdaresinin Milli Eğitim Bakanlığı’nın Uygulamaya Koyduğu Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	109
Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden “ <i>Öğrencilere Proje Hakkında Yeterli Bilgi Verilmemesi</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	109
Öğrencilerin DEOM Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden “ <i>Öğrencilerin Projeye Karşı Yeterince İlgi ve İsteğe Sahip Olmaması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	109
Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden “ <i>Yetkililerin Projeye Yeterince Destek Vermemesi</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	110
Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden “ <i>Öğrencilere Derslerde Verilen Demokrasi Eğitiminin Yetersiz Oluşu</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	110
Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden “ <i>Okulda Demokrasi Kültürünün Kazanılması İçin Olanakların Olmaması</i> ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar	111
2.8. Kişisel Özelliklerine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri	111
2.8.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri	112
2.8.2. Sınıf Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri	113
Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Amaçlar Alt Boyutu	113
Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Beceriler Alt Boyutu	115

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları Alt Boyutu	117
Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması Alt Boyutu	117
Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutu	118
Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Alt Boyutu	119
2.8.3. Yaş Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri	120
Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Amaçlar Alt Boyutu	120
Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Beceriler Alt Boyutu	121
Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları Alt Boyutu	122
Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması Alt Boyutu	123
Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutu	124
Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Alt Boyutu	125
2.8.4. Daha Önce Okul Meclisinde Görev Alma Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri	126
2.9. Öğrencilerin Araştırmaya Katkı Getirecek Öneri ve Görüşleri	128

SONUÇLAR	131
ÖNERİLER	138
KAYNAKÇA	141
ÖZ GEÇMİŞ	146
EKLER	
Ek 1. Valilik Anket İzin Belgesi	147
Ek 2. Anket Formu	150
Ek 3. Milli Eğitim Bakanlığı Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi	156
Ek 4. İnsan Hakları Eğitimi İle İlgili Kurallara Yer Veren Belli Başlı Belgeler	171
Ek 5. Demokrasi Eğitimi ve İnsan Hakları Bilinci Hakkında Uluslararası Alanda Çalışmalar Yapan Kurum ve Kuruluşlar	173
Ek 6. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi	174
Ek 7. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme	178

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1 : Araştırmanın Çalışma Evreni (%)	64
Tablo 2 : Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı (%)	65
Tablo 3 : Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı (%)	65
Tablo 4 : Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı (%)	66
Tablo 5 : Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Daha Önce Okul Meclisinde Görev Durumuna Göre Dağılımı (%)	66
Tablo 6 : Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Okul Türüne Göre Dağılımı (%)	67
Tablo 7: DEOM İle Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Belirlenen Amaçları Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	68
Tablo 8: DEOM İle Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Hedeflenen Becerileri Kazanma Düzeyine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	74
Tablo 9: DEOM ile Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumunda Sınıf Temsilcilerinin Seçiminin Uygulanmasına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	83
Tablo 10: Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarında Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Faaliyetlerine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	93
Tablo 11: DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar	103
Tablo 12: Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasına İlişkin Verdikleri Yanıtlar	108
Tablo 13: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeylerinin Cinsiyet Faktörüne Göre Değerlendirilmesi	113

Tablo 14: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Amaçlar Alt boyutunun Sınıf Değişkenine Göre Değerlendirilmesi	114
Tablo 15: Amaçlar Alt boyutunun Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-hoc Scheffe Testi Sonuçları	115
Tablo 16: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Beceriler Alt boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	116
Tablo 17: Beceriler Alt boyutunun Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-hoc Scheffe Testi Sonuçları	116
Tablo 18: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	117
Tablo 19: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	118
Tablo 20: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	118
Tablo 21: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	119
Tablo 22: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Amaçlar Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	120
Tablo 23: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Beceriler Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	121
Tablo 24: Beceriler Alt Boyutunun Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-hoc Scheffe Testi Sonuçları	122
Tablo 25: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	123
Tablo 26: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	123

Tablo 27: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	124
Tablo 28: Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutunun Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-hoc Scheffe Testi Sonuçları	125
Tablo 29: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi	126
Tablo 30: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeylerinin Görev Alma Durumuna Göre Değerlendirilmesi	127
Tablo 31: Öğrencilerin Araştırmaya Katkı Getirecek Öneri ve Görüşlerinin Dağılımı	129

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Bileşik Devletleri
a.g.k.	Adı Geçen Kitap
a.g.y.	Adı Geçen Yönerge
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.t	Adı Geçen Tez
A.Ü.	Ankara Üniversitesi
Bil.	Bilimler
Bkz..	Bakınız
Çev.	Çeviren
ÇOMÜ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
DEOM	Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri
Derg.	Dergisi
DYE	Demokratik Yurttaşlık Eğitimi
Eğit.	Eğitim
Enst.	Enstitüsü
Fak.	Fakültesi
H.Ü.	Hacettepe Üniversitesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
N	Birey Sayısı
s.	Sayfa
ss.	Sayfalar
SS	Standart Sapma
Sos.	Sosyal
SPSS	Statistical Pack age fort the Social Sciences (Bilgisayar Programı)
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	Türk Dil Kurumu
TODAİE	Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü
TTKB	Talim Terbiyesi Kurulu Başkanlığı
Üni.	Üniversitesi
\bar{x}	Aritmetik Ortalama
Yay.	Yayınları
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu

Giriş

Özgürlük ve demokrasi kişilere kendini özgürce yönetme imkânı vermektedir. Bu yüzden düşünmekten korkmamalıyız. Düşünmekten korkmayan öğrenciler yetiştirmek istiyorsak onlara bir takım haklar vererek söz sahibi olmalarını sağlamalı ve kararlara katılmalarına imkân tanımalıyız. Bunlar demokrasinin gerekliliğidir.

Öğrencilerin Okulda yönetime katılması Avrupa Konseyi'nin etkili insan hakları öğretiminin etkileşimde aldığı kararların bir maddesinde, “öğrencilerin okullarında ve sınıflarında uygulanacak kuralların oluşturulmasına katılması gereklidir.”¹ şeklinde belirtilmektedir. Bununla katıldıkları kurallara uymaları da sağlanacaktır. Böylece kuralların uygulamasında söz sahibi olmaları sayesinde kuralları benimsemeleri okul ile öğrenciler arasında yaşanan problemleri de azaltacaktır.

Gençlerin “Çocuk Hakları Sözleşmesiyle” elde ettikleri yaşama, gelişim, korunma ve katılım hakları vardır. Katılım haklarını çocuk okul yönetiminde; sosyal faaliyetler ve eğitsel kollarında, öğrenci temsilcilikleri ve yeni bir uygulama olan okul meclisi projesiyle olmaktadır. Fakat öğrencilerin seçimleri demokratik yöntemlerle yapılmadığından; seslerini tam olarak duyuramamakta ve kendilerini ifade edemedikleri için kendilerine olan güvenleri azalmaktadır. Bu durum da öğrencileri okul yönetimine karşı ilgileri azalmakta, öğrenciler sorumluluklarını yerine getirememektedir.

Demokratik Eğitimin temelini katılım, eğitimin temelini de öğrencilerin iyi yetiştirilmesi oluşturur. Eşitlikçi ve katılımcı bir eğitimle özgür düşünen, yaratıcı ve üreten nesiller yetiştirilir.

Demokrasi Eğitimiyle ilgili olarak, “Demokrasi Eğitimi bireylerin demokratik davranışları yaşantıları yoluyla kazanmalarını içeren bir süreçtir.”²

¹ Kepenekçi, Y. K., İnsan Hakları Eğitimi, 2000, s. 191

² Yeşil, R., “Vatandaşlık Bilgisi Dersi ve Demokrasi Eğitimi Uluslar arası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale, 2004, s. 296

Demokrasi ve Okul Meclisleri (DEOM) Projesi öğrencilerin demokrasi kültürüyle ilgili bilişsel birikimlerinin davranışsal boyuta taşınmasında önemli olanaklar sunmaktadır.

Bu amaçla okullarda; yaşayarak öğrenme yönteminden hareket ederek, öğrencilerin okul yönetimine katılımının sağlanmasıyla demokratik bir ortam oluşturulması önemlidir. Okul Öğrenci Meclisleri bu ortamın oluşturulmasında önemli bir etkidir. Türkiye’ de ilk ve orta dereceli okullarda okuyan öğrenci sayısı 14,5 milyon civarında olduğu düşünüldüğünde Okul Öğrenci Meclislerinin demokrasiye katkısı ne derece önemli olduğu görülecektir.

Oysa günümüz eğitiminde yönetici- öğretmen, öğrenci- veli arasında kopukluklar vardır. Okul toplumun katılımını tam olarak sağlayamamaktadır. Öğrenciler eğitim- öğretim hayatlarında söz sahibi olamamakta ve kararlara yeterince katılamamaktadırlar. Okul Öğrenci Meclislerinin katılımını sağlamaya yönelik fonksiyonu önemlidir.

İyi niyetle hazırlanan bu projenin eksik tarafları vardır. Bu bilgiler ışığında araştırmanın problem cümlesini ‘‘Ortaöğretim Öğrencilerinde Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları Nasıl Olmaktadır?’’ sorusu oluşturmaktadır.

Demokrasi sadece bir yönetim biçimi değil aynı zamanda bir yaşam tarzıdır. Bu yaşam tarzını bireyin kazanabilmesi de kendi yaşantısı sonucu olmaktadır. Ancak bu yaşantının gelişi güzel kendiliğinden değil, planlı programlı bir şekilde eğitim kurumlarında gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu anlamda eğitim demokrasinin ön şartıdır. Türk Milli Eğitiminin temel ilkelerinden biri de ‘‘Demokrasi Eğitimi’’ dir. Çünkü demokrasi insana en büyük değeri veren ve insanın özgür bir biçimde kişiliğini oluşturması, geliştirmesine olanak sağlayan bir yönetim ve yaşam biçimidir.

Demokrasi olmuş bitmiş ve belli kalıplar içine oturtulmuş bir gerçekten çok, gelişerek devam eden bir süreçtir. Eğitim kurumlarında bireylere demokratik değerlerin kazandırılması ve demokrat bireylerin yetişmesi için gerek okul içi demokrasi gerekse toplumsal açıdan demokrasi anlayışının yerleşmesi ve gelişmesi önem taşımaktadır.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları ile yapılan çalışmada şu sorulara cevap aranacaktır:

Ortaöğretim Öğrencileri Okul Öğrenci Meclislerinin Etkili Olarak çalıştığına inanmakta mıdır?

Ortaöğretim Öğrencileri Okul Öğrenci Meclislerinin çalışmalarına yeterince katılmakta ve ilgi göstermekte midir?

Ortaöğretim Okul Öğrenci Meclisi yasal prosedüre göre düzenli bir şekilde çalışmakta mıdır?

Araştırmanın modeli evren ve örnekleme, verilerin toplanması veri toplama aracının geliştirilmesi, analizi ve yorumlanması yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular kaynak taramasının yanında, ortaöğretim okullarında oluşturulan okul öğrenci meclisinde görev alan öğrencilere yönelik tarafımdan geliştirilen ‘‘Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları’’ adlı anket sorularına verdikleri yanıtlardan oluşmaktadır.

Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algısının nasıl olması gerektiğine ilişkin Okul Öğrenci Meclisinde görevli Ortaöğretim Öğrencilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada’’tarama modeli’’³ kullanılmıştır. Bu tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.

Tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilen bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin uygulanan ankete vermiş oldukları yanıtlar doğrultusunda onların konu ile ilgili görüş ve önerileri benimsenmiştir. Ayrıca ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin cinsiyete, sınıfa, yaşa ve daha önce okul meclisinde görev alma durumuna göre değişip değişmediği ilişki olarak aranmıştır.

³ Karasar, N. , Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Ankara, 1998, s. 77

Bu araştırmanın genel evrenini Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaöğretim okullarının okul meclislerinde görev yapan öğrencilerden oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini ise İstanbul İli Bakırköy İlçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaöğretim okullarında oluşturulan okul öğrenci meclislerinde görevli yaklaşık 500 öğrenciden anketleri değerlendirmeye alınan 340 öğrenci oluşturmaktadır.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları hangi düzeydedir? Cümlesi bu araştırmanın temel varsayımını oluşturmaktadır.

Araştırma 2008- 2009 eğitim- öğretim yılı bahar döneminde İstanbul İli Bakırköy İlçesi’nde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı 7’si Klasik Devlet Lisesi, 4’ü Özel Lise, 3’ü Anadolu Lisesi, 3’ü Meslek Lisesi olmak üzere toplam 17 ortaöğretim okulu ve bu ortaöğretim okullarında Okul Öğrenci Meclislerine seçilmiş olarak görev yapan 340 öğrenciyle sınırlıdır.

13.01.2004 tarihinde TBMM ile MEB arasında imzalanan protokol ile 2003-2004 öğretim yılında 200’ü ilköğretim, 100’ü ortaöğretim kurumu olmak üzere toplam 300 pilot okulda ve sonraki yıllarda tüm Türkiye genelindeki ilk ve ortaöğretim kurumlarında ‘‘Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi’’ uygulanmaya başlanmıştır. Halen uygulaması devam etmektedir. Araştırmanın amacı; okul öğrenci meclislerinin oluşturulmasında ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin okul meclisinde hedeflenen becerileri kazanma düzeyleri, meclislerin oluşumu, çalışmasıyla ilgili incelemeler, çalışma sonuçlarının değerlendirilmesi, bunun sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin etkili okul öğrenci meclisi algılarının nasıl olduğu ve daha etkili olabilmesi için fikir sunmayı hedeflemektedir.

Tanımlar

Eğitim: “Bireyin yaşadığı toplumda pratik değeri olan, yetenek, yönelim ve diğer davranış biçimlerinin edindiği süreçler toplamıdır; kişinin, toplumsal yeteneklerinin ve üst düzeyde kişisel gelişmesinin sağlanması için seçkin ve kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir.”⁴

Demokrasi: Sözlük anlamı olarak;“Egemenlik haklarının halklara ait olduğu yasal sistem ve yönetim şeklidir.”⁵ Başka bir deyişle “Aralarında hiçbir ayırım gözetmeksizin bütün vatandaşların katıldığı hükümet biçimidir.”⁶ Kavram olarak; “Halk iktidarı, halk yönetimi demektir. Çok yaygın kullanılan bir özdeyişle demokrasi, halkın halk tarafından, halk için yönetimidir.”⁷

Demokrasi Eğitimi:“Demokrasi ile ilgili tüm kavram ve uygulamaların bilişsel olarak öğretimini, duyuşsal olarak benimsetilmesini ve psiko – motor olarak davranışlarda gösterilmesini ifade eder. Demokratik kültürü bireylere dayatma sürecidir.”⁸

Demokratik Eğitim:“Öğretim çalışmalarında öğretmen – öğrenci ilişkilerinde, eğitsel etkinliklerde öğrencinin birey olarak değerine ve bütünlüğüne, birlikte çalışmaya, karşılıklı saygıya, hoşgörüye, kişiliğe değer veren ve önem veren eğitimidir.”⁹

Beceri: “Kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği, maharettir.”¹⁰

Ortaöğretim Okulu:“İlköğretime dayalı en az 4 yıllık genel, meslek ve teknik öğretim kurumlarıdır. Ortaöğretim okulları öğrencilere asgari ortak genel kültür vererek onları ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime; aynı zamanda mesleğe hazırlar.”¹¹

⁴ Varış, F. , Eğitim Bilimine Giriş, Konya, 1994, s. 21

⁵ Armağan, M., Demokratik Hukuk Devleti, İstanbul, 2000, s. 349

⁶ Hançerlioğlu, O. , Felsefe Ansiklopedisi, C. I, İstanbul 1986.s 261

⁷ Uygun, O. , Türkiye ‘ de Demokrasi ve İnsan Hakları, TODAİE, Ankara, 1996, s.72

⁸ Yeşil, R. , Okul ve Ailede İnsan Hakları Demokrasi Eğitimi, Ankara, 2002, s. 46

⁹ Oğuzkan, F. , Eğitim Terimleri Sözlüğü, Ankara, 1974, s. 49

¹⁰ TDK (Türk Dil Kurumu) , Türkçe Sözlük, Ankara, 2005, s. 230

¹¹ Bircan, İ. , Sefunç, M. , Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Edit. Veysel SÖNMEZ), Ankara, 2004, s . 215

Algı: Dikkat edilen uyarıcının ‘‘Ne olduğunun anlaşılması ve uyarıcının yorumlanıp adlandırılması durumuna denir.’’¹²

Tutum:’’Belirli bir olay ya da nesnelere karşı olumlu ya da olumsuz davranışlar göstermemize yol açan sürekli değişmez bir inanç, duygu ve eğilimdir.’’¹³

¹² Senemoğlu, N. , Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kurumdan Uygulamaya, Ankara, 1997, s. 214

¹³ Öncül, R. , Eğitim Bilimleri Sözlüğü, İstanbul, 2000, s. 1083

I.BÖLÜM

GENEL OLARAK OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİ

1.DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ (DEOM)

Çocuklarımıza çoğulculuk, katılımcılık, farklı din, inanç ve düşünceler ile bireyin hak ve özgürlüklerine saygı; hoşgörü ve diyaloga açıklık; seçme, seçilme, oy kullanma gibi demokratik değer, tutum ve becerileri kazandırmak, okullarımızda ve toplumumuzda demokrasi kültürünü ve bilincini geliştirmek için eğitim ortamında katılımın olduğu bir ortamın oluşturulması lazımdır. Bir yaşam biçimi olan demokrasinin temel hedeflerinden birisi de ‘‘demokrasi ilkelerinin hâkim olduğu bir atmosfer içinde, öğrencilerin demokrasiyi bizzat yaşayan, uygulayan bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır.’’¹⁴

Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı ile TBMM başkanlığı arasında 13 Ocak 2004’te imzalanan bir protokol ile Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri uygulamaya konulmuştur. 2003 – 2004 öğretim yılı için 81 ilde her tür ve derecedeki okullardan seçilen 300 pilot okulda uygulanan proje, pilot uygulama sonucunda 2004 – 2005 öğretim yılından itibaren Türkiye Geneli’nde uygulanmaya başlamıştır.’’TBMM ile işbirliği halinde olması ve yaklaşık 14,5 milyon ilköğretim ve ortaöğretim öğrencisinin proje etkinliklerine katılması yönüyle eğitim sistemimiz ve uluslar arası alanda önemli bir ilktir.’’¹⁵

2. DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ PROJESİ (DEOM) NİN YASAL DAYANAĞI

DEOM ‘un yasal dayanağını T.C Anayasası’nın 2. maddesi, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 13.01.2004 tarihinde MEB ile TBMM arasındaki protokole göre

¹⁴ MEB, Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Kitapçığı, Ankara, 2004, s. 13

¹⁵ Özpolat, V. , ‘‘Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi ‘’, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Nisan, 2004, s. 11

yürürlüğe giren MEB TTKB' nın genelgesinin yanı sıra Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi; Çocuk Haklarına İlişkin Avrupa Sözleşmesi oluşturmuştur.

2.1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2.Maddesi

“Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen, temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.”¹⁶

Bakanlar Kurulu'nun 06.06.2003 tarih 2000 / 684 sayılı kararı ile kabul edilip TBMM' ye sunulan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planınının 675'inci maddesinde;

Eğitim sisteminin temel amacı; Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, demokratik değerlere bağlı, yeni fikirlere açık kişisel sorumluluk duygusuna sahip milli kültürü özümsemiş, farklı kültürleri yorumlayabilen, çağdaş uygarlığa katkıda bulunabilen, bilim ve teknoloji üretimine yatkın ve beceri düzeyi yüksek bilgi çağı insanını yetiştirmektir.

2.2. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu 2. Madde

Türk Milli Eğitimi'nin genel amacı Türk Milleti'nin bütün fertlerini, Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milleti'nin milli, ahlaki insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmektir.”¹⁷

¹⁶ T.C. Anayasası, Cumhuriyetin Nitelikleri, 17844 No' lu Resmi Gazete, Ankara, 20.10.1982

¹⁷ T.C. Anayasası, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 2

2.3. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu 11.Madde

“Güçlü ve istikrarlı hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır.”¹⁸

3. ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLİ OKUL ÖĞRENCİ MECLİSİ ALGILARI İÇİN HEDEFLENEN AMAÇLAR

Yaşadığımız yüzyılın yükselen değerlerinden birinin demokrasi olduğu bilinmektedir. Bu yönetim tarzını anlamak, içine sindirmek ve bir hayat tarzı olarak yaşatmak için “Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi” tüm örgün eğitim kurumlarında uygulanmaktadır. Demokrasi devam eden bir süreç olduğundan, geliştirilmesi, topluma benimsetilmesi ve öğretilmesi zaman almaktadır. Bunun için her birey ve kuşak, demokrasiyi geliştirmeye çalışmalıdır. Türk millî eğitiminin temel ilkelerinden biri de “demokrasi eğitimi”dir. Bu ilke ile toplumumuzda eşit, hür katılımcı bir toplum düzeninin gerçekleştirilmesi ve sürdürülmesi hedeflenmiştir.

Demokrasiyi birey ve toplum olarak ailede, okulda, sokakta somut olarak yaşamak ve yaşatmak gereklidir. Bu proje ile demokrasi kültürünün gelişmesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, okul, aile kurumları arasında iş birliği ve ortak çalışma imkânı sağlanarak, sorumlu katılımcı bireylerin yetişmesi. Atatürk’ün Türk gençliğine emanet ettiği Cumhuriyetin ve demokrasinin diğer rejimlerden farkının öğrenilmesi, öğrencilerin demokrasiyi bizzat yaşayan, uygulayan bireyler olarak yetiştirerek kendi düşünce ve değerlerini geniş kitlelere en iyi şekilde ifade etme becerilerini kazanmaları beklenmektedir.

Demokrasi eğitimi, okullarda teorik ve pratik olarak verilmektedir. Pratikte yasalar ve kurallara bağlı kalarak demokrasiyi bir hayat tarzı olarak öğrencilere kazandırmak gerekir. Projenin başlangıçta çocuklarımıza, daha sonra da demokratik hayatımıza kazandıracığı dört temel amacı belirlenmiştir. Bunlar;

¹⁸ T.C. Anayasası, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 11

1. Yerleşik bir demokrasi kültürü ve bilincinin oluşturulması,
2. Tolerans-hoşgörü, çoğulculuk, farklılıklara rağmen insanların huzur ve barış içerisinde bir arada yaşabileceği, tartışma adabı, düşünen, sorgulayan, analiz ve sentez yapma kabiliyeti olan bireylerin, Büyük Atatürk' ün “fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür” olarak nitelediği cumhuriyet vatandaşlarının yetiştirilmesi,
3. Kendi kültürünü özümsemiş, ayakları kendi ülkesinin toprağına basan ancak dünyaya ve dünya çapında değerlere açık nesillerin yetiştirilmesi,
4. Seçme seçilme ve oy kullanma kültürünün kazandırılmasıdır.

Bunun yanı sıra Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclislerinin Amaçları Yönerge ile düzenlenmiş ve şöyle belirtilmiştir: “Cumhuriyetimizin demokrasi ile güçlendirilmesi; öğrencilerimizde yerleşik bir demokrasi kültürünün oluşturulması; hoşgörü ve çoğulculuk bilincinin geliştirilmesi; kendi kültürünü özümsemiş; millî ve manevî değerlere bağlı; evrensel değerleri benimseyen nesillerin yetiştirilmesi; öğrencilere seçme, seçilme ve oy kullanma kültürünün kazandırılması; katılımcı olma; iletişim kurabilme; demokratik liderliği benimseyebilme ve kamuoyu oluşturabilme; becerilerinin kazandırılması ‘¹⁹ amaçlanmaktadır.

Çalışmamızda yönerge ile belirlenen amaçları başlıklar halinde incelemeye çalıştık.

3.1. Cumhuriyetin Demokrasi İle Güçlendirilmesi

Kurtuluş Savaşı yıllarında milletin egemenliğine yönelik yapılan çalışmalarda halkın verdiği oylarla seçilen temsilciler 23 Nisan 1920’de TBMM’yi açmış ve demokrasi tarihimize önemli bir katkı sağlamışlardır. Bu oluşan mecliste demokrasinin bir sistem olarak en iyi uygulaması olan Cumhuriyeti 29 Ekim 1923’te kurmuştur.

¹⁹ MEB, Milli Eğitim Bakanlığı Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi, Projenin Amacı, Madde: 5, Tebliğler Dergisi, Eylül 2004

''Türk Siyasi hayatında bilhassa demokratik sürecin mihenk taşı sayılabilecek en önemli adım 29 Ekim 1923'te Cumhuriyetin ilanı ile atılmıştır.''²⁰

Bu yüzden Cumhuriyet demokrasi kültürünün oluşmasında önemli bir adımdır. Yine ''Cumhuriyetle birlikte demokrasi denemeleri ve tartışmaları başlamış demokrasinin tüm ilke ve kurumlarıyla toplumumuza yerleştirme çabaları günümüze kadar süre gelmiştir.''²¹

Cumhuriyet ve demokrasi kavramları birbirini tamamlayan bütünün parçalarıdır. Demokrasi eğitimsiz olmaz ve kendini geliştiremez. Yaşandıkça anlamlaşan ve gelişen bir kavram olan demokrasi, eğitim kurumlarında öğrenme ortamında hayat bulursa, geleceğe kendini geliştirerek aktarabilir.''Demokratik değerlerin öğretilmeden, yaşam merkezleri oluşturmadan insanlardan demokrat olmalarını beklemek doğru değildir.''²²

Demokratik değerlerin öğretilmesi gerek ilköğretim gerekse ortaöğretim müfredatında yer almaktadır. Öğretimin yanı sıra yaşanmasının sağlanması açısından temsil edilme, kendini ifade etme, Okul Öğrenci Meclislerinin sağlayacağı önemli bir katkıdır.

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde de belirtilen Projenin Amaçlarından biriside ''Cumhuriyetin demokrasi ile güçlendirilmesidir.''²³

3.2. Yerleşik Demokrasi Kültürü

Tarihten günümüze demokrasi kavramı ve bununla beraber uygulaması tartışılır durumdur. Aslında demokrasi kavramları gayet açık ve net olmasına rağmen uygulamada aksaklıklar olmaktadır. Örneğin bir ülke başka bir ülkeyi işgal edip, silahla insanları öldürerek, o ülkeye demokrasi getireceğini iddia ederek kendine göre bir demokrasi tanımı yapmıştır. Bu yüzden yerleşik demokrasi kültürü hem tanım hem de

²⁰ Büyükkaragöz, S. , Yüksek Öğretim Programları ve Demokratik Tutumlar, Ankara, 1995, s. 320

²¹ Yağcı, E. , '' Demokrasi ve Eğitim '', Eğitim ve Bilim, Cilt: 22, Sayı: 107, 1998, s. 19

²² Tanırlı, H. , Demokrasi ve İnsan Hakları İle İlgili Konuların İlköğretim Kurumlarında Okutulmakta Olan Ders Kitapları İçerisindeki Yerinin İncelenmesi, K.Maraş Sütçü İmam Üni. Sos. Bil. Enst. , Yüksek Lisans Tezi, 2007, s. 34

²³ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

uygulamada önemlidir. Kısacası yerleşik demokrasi kültüründe bir kişinin ya da grubun mutluluğu değil, toplumda yaşayan tüm bireylerin mutluluğunun hedeflenmesidir.

Yerleşik Demokrasi Kültürü bilinci için yine en önemli görev eğitime düşmektedir. ”Demokratik eğitim, demokratik bir toplum yaratmaya yönelik eğitimidir.” Bu eğitim ise sadece devletin özgün eğitim kurumlarının meselesi değildir. Aile, çalışma ve iş ortamı, yazılı ve görsel medya, siyasi kurumlar gibi gizli eğitimcilerde, demokrasi kültürünün kazanılmasında ve şekillenmesinde güçlü etkilere sahiptir.”²⁴

Okul Öğrenci Meclisleri öğrencilerde yerleşik demokrasi kültürünün oluşmasını sağlayabilecek önemli bir adımdır. O yüzden meclisin işleyişi ve faaliyetleri önemli bir yere sahiptir.

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde projenin amaçlarından biriside “Yerleşik Demokrasi Kültürünün Oluşturulmasıdır.”²⁵

3.3. Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilinci

Hoşgörü insanlar arasında empati kurmada ilişkileri düzenlemede önemli bir faktördür. Hoşgörü başkalarını olduğu gibi kabul etmektir. Tabi bunun yanında kendisinden taviz verme kendi benliğinden vazgeçme anlamında değildir.

Bazı araştırmacılara göre Hoşgörü: “Affetme, kolaylaştırma, ayıp ve kusurları örtme, başkalarının düşünce ve davranışlarına anlayış gösterme demektir.”²⁶

Yunus Emre ‘ nin “Yaradılanı hoş gördük. Yaradan’dan ötürü” cümlesi hoşgörüyü en iyi şekilde açıklar.

Hoşgörü ve hoşgörüsüzlük üzerine Birleşmiş Milletler’in ve Bakanlar Komitesi’ nin yayınladığı bildirgesinde:

²⁴ Büyükkaragöz, S. , Ortaöğretimde Demokrasi Eğitimi: Öğretmen, Öğrenci ve Yöneticilerin Demokratik Tutum ve Davranışları, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1990 b, s. 24

²⁵ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

²⁶ Çiftçi, F. , Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi, İstanbul, 2005, s. 110

‘Madde 1. Hoşgörünün Anlamı

1.Hoşgörü, dünyamız kültürlerinin zenginlik ve çeşitliliğine, anlatım biçimlerimize insan olma niteliğimizi dile getirme biçimlerimize saygı gösterilmesi, bunların kabul edilmesi ve bunlara değer verilmesidir. Bilgi, açık fikirlilik, iletişim, düşünce, vicdan ve inanç özgürlüğü, hoşgörüyü özendirir.

2. Hoşgörü ne bir ödündür, ne bir alçak gönüllülük göstermedir ne de bir gönül almadır. Hoşgörü her şeyden önce insanı evrensel haklarının ve başkasının temel özgürlüklerinin tanınmasının özendirdiği etkin bir davranıştır.

Madde 4

3. Hoşgörü eğitiminin korkuya ve başkasının dışlanmasına yol açan etkilere karşı koymayı (engel olmayı) amaçlaması ve gençlere özerk düşünme (yargıda bulunma), eleştirel bir düşünce yürütme ve etik olarak düşünme (usa vurma) yeteneklerini geliştirmeleri konusunda yardımcı olması gerekir.’’²⁷

Bu kapsamda 16 Kasım günü hoşgörü günü olarak ilan edilmiştir.

Çoğulculuk ise toplumsal çeşitlilik göz önüne alınarak hoşgörü ile beraber farklı değerleri herhangi bir hiyerarşi gözetmeksizin tanımadır. ‘‘Çoğulcu demokrasi, tüm toplum kesimlerine örgütlenme ve siyasal iktidarı etkileme veya siyasal iktidara ulaşma için yasal mücadele yolunu açık tutan demokrasidir. Çoğulcu demokrasi de halk seyirci değil oyuncudur. Çoğulcu demokrasi halkın belirli aralıklarla sandık başına giderek belirlediği bir seçkinler yönetimi değildir.’’²⁸

Hoşgörü ve çoğulculuk kavramı demokrasinin bir gereğidir. Okul Öğrenci Meclislerinde üyelerin başkalarının fikirlerini dinleme, karar alma mekanizmasında çoğunluğun fikrinin kabul edilmesi gibi uygulamalar daha genç yaşta iken öğrencilerin etkili bir demokrasi anlayışına sahip olmalarını sağlayacaktır.

²⁷ Gülmez, M. İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi, TODAİE, Ankara, 2001, s. 476

²⁸ http://www.1001kitap.com/Guncel/Ahmet_Taner_Kislali/siyasal_sistemler/ss231c/ (05.06.2009)

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde belirtildiği gibi projenin amaçlarından birisi de ‘‘Hoşgörü ve çoğulculuk bilincinin geliştirilmesidir.’’²⁹

3.4. Kendi Kültürünü Özümseme

Toplumda bir grubun veya kuruluşun üyesi olmak o topluluğa uyum sağlamayı gerektirir. Uyum sağlamanın grup ya da kuruluş tarafından benimsemenin temel koşulu ise, ortak amaçlar, standart ve değerler ile alışkanlıklar, felsefe ve ideolojilerini paylaşma gereğini ortaya koyar. Üyelerin benzer davranış tutum ve işbirliği içinde hareket edebilmeleri için bu gerekli bir husustur.

Kültür en geniş anlamıyla; ‘‘Belirli bir toplumun üyelerinin tutum, davranış, sosyal alışkanlıklar bütünü olarak ifade edilebilir. Bu bütünlük toplumun her üyesi tarafından öğrenilen, bilinen, anonimleşmiş, genel kabul görmüş, belirli bilgiyi (normları) gerektirir.’’³⁰

Dolayısıyla kültür bir yaşam tarzı ve bu yaşam tarzının bilgisi ve bilginin pratiğe dönüşmesidir. Bireyler bir toplum içinde o toplumun ortaya koyduğu yaşam tarzına uymuyorsa, kültürsüz kabul edilir ya da kültüre yabancı sayılır.’’Kültürel kimlik, kimliğin ne olduğunu, nasıl davranılması gerektiğini kendini nasıl tanıtmayı gerektirdiğini ‘‘³¹ bilmek demektir.

Eğitim kurumları da öğrencilerin okul süreci içinde kendi kültürünü oluşturan öğeleri öğretmek için vardır. Örgüt kültürü, kültürün alt parçasını oluşturur. Okul Öğrenci Meclisleri de kültür içindeki örgüt kültürüne bir örnektir. Meclislerde kendi kültür öğelerimiz paylaşılmalı ve değerlendirilmelidir.

Zaten Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde projenin amaçlarından birisi de ‘‘Kendi kültürünü özümsemiş nesillerin oluşturulmasıdır.’’³²

²⁹ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

³⁰ Bedirhan, Y. , ‘‘ Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşayan Türk Çocuklarının Kültürel Uyum Sorunları ve Çözüm Önerileri ‘‘, Akademik Bakış, Sayı: 16, Nisan 2009, s. 113

³¹ Kayayerli, M. , ‘‘ Avusturya’ da Yaşayan Türk Çocuklarının Türkçe Eğitim – Öğretim Problemleri ve Çözüm Yolları ‘‘, Türk Yurdu, Ocak 1992, s. 30

³² MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

3.5. Milli – Manevi, Evrensel Değerlere Bağlı Olma

İnsanlar bir toplulukta olmalarıyla beraber bir millete ait olup belirli milli değerlere sahip olmuş, bağlı oldukları din sayesinde de manevi özellikler kazanmışlardır. Türk Milletinin tarihte yer aldığından beri varlık unsurları vardır. Bağımsızlık, özgürlük, vatan, bayrak sevgisi, dile sahip olma, devlet olma, adaletli olma gibi sayılabilecek birçok değer vardır. Bununla beraber dinimizle beraber kazandığımız bazı kutsal değerler vardır. Anne babayı sevme, başkalarına hoşgörülü olma gibi... Evrensel değerler ise bütün dünyadaki insanların mutluluğunu sağlayabilecek niteliktedir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi bunları içermektedir.

Eğitim sistemimizde yetiştirilen öğrencilerimizin bu değerleri kazanması zaten Milli Eğitimin Temel amaçlarındandır. DEOM ile oluşturulan Okul Öğrenci Meclislerinde oluşturulacak gündemlerde milli gün ve haftalarda oluşturulabilecek komisyonlarla katkılar sağlanıp, öğrencilerin bu kavramları pekiştirmeleri de sağlanabilir.

Zaten Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde projenin amaçlarından birisi de “millî ve manevî değerlere bağlı, evrensel değerleri benimseyen nesillerin yetiştirilmesi”dir.”³³

3.6. Seçme – Seçilme Oy Kullanma Kültürünü Kazanma

Demokrasi bir yaşam biçimi olup, bunu uygulamada aksaklığın olmaması, demokrasinin anlamını daha da pekiştirir. Bir toplumda demokrasinin düzgün uygulanabilmesi için yönetim anlayışının olması, yönetimlerinde seçimle işbaşına gelmesi gerekir. “Demokrasilerde devletin elinde topladığı gücün meşruiyet kaynağı seçimlerdir. Devlet, düzenli olarak; tekrarlanan seçimlerle parlamentoya gönderilen halkın temsilcileri tarafından denetleniyorsa meşrudur.”³⁴

³³ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

³⁴ Çizakça, M., Demokrasi Arayışında Türkiye: Laik, Dindar, Demokrat Uzlaşmasına Bir Katkı, Ankara, 2002, s. 119

Seçimlerin meşruluğu kadar kişilerin yönetimin bir parçası olarak kendilerini hissedebilmeleri için, karar alma mekanizmasına fikir vermeleri ve oylamaya katılmaları demokrasi anlayışına daha da bir anlam katar.”Bireylerin siyasal olarak güçlenebilmesi için kendi yönetiminde kendisinin söz sahibi olması gerekmektedir. Çünkü seçilen yönetici ilke olarak seçmenini tanımak zorundadır. Demokrasi de bu temel üzerine yükselmiştir.”³⁵

Siyasal partiler, seçimler ve katılım, demokrasinin kurucu parçasıdır. Farklı düşüncedeki bireyler kendini özgür ortamda seçimlere katılarak, istediği partiye oy vermekle yönetime katılmış olur.

“Öğrencilerin bir kuruluşun üyesi olarak, yani elemanı olarak, nasıl etkin olmaları gerektiğini öğrenmeleri gerekir. Öğrenmeyi ve katılımı teşvik etmek için, öğrenciler toplum hizmetlerine de katılabilirler. Sosyal sorumluluk hissi ile bireysel haklarını kullanabilen ve toplumun bütün üyeleriyle paylaşabilmeyi öğrenirler. Bunun iki açıdan öğrencilere faydaları olabilir.

1.Bazı öğrenciler arasındaki düşük motivasyonu azaltabilir.

2.Okullar öğrencilerin katılım engellerinin üstesinden gelmek için yardımcı olabilir. Öğrenci nasıl dâhil olacağını bilmeyebilir bu konuda destek arayabilirler.”³⁶

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde projenin amaçlarından birisi de “Öğrencilere seçme, seçilme ve oy kullanma kültürünün kazandırılmasıdır.”³⁷

Öğrenciler bu proje ile birlikte seçme ve seçilme deneyimi kazandıkları takdirde gelecekte oy hakkını kullanırken daha bilinçli davranacaklar ve demokratik gelişmelere kayıtsız kalmayacaklardır.

³⁵ Yılmaz, D. , Üniversiteler İçin Vatandaşlık Bilgisi, Birinci Baskı, Konya, 2000, s. 92

³⁶ Uzun, E. , Lise Öğrencilerinin Okul Yönetimine Katılımına İlişkin Öğrenci ve Yönetici Görüşleri, Marmara Üni. Eğit. Bil. Enst., Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005 , s. 77

³⁷ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

3.7. Katılımcı Olma

Demokrasinin en güzel yanlarından birisi de bireylerin buldukları ortamda yönetime katılabilmesidir. Siyasal yapılanma veya toplumdaki karar alma mekanizmalarına katılımın olması alınan kararların kişiler tarafından benimsenmesini kamuoyu tarafından onaylanmasını kolaylaştırır. Katılımcı birey olma eğitim süresince oluşturulması istenen bir özelliktir. Öğrencilerin kendileriyle ilgili kararlara eğitim – öğretim süreci içindeki sosyal etkinliklere katılımın sağlanması gereklidir.”Eğitim ortamlarında kararlara katılma, güdüleyici özelliğe sahiptir.”³⁸

Kendi kendini yöneten okul sayesinde öğrencilerin; “Yalnız kendileri için yaşamaktan vazgeçtikleri, birlikte yaşamının manasını anladıklarını, Hukuka ve otoriteye saygı gösterdikleri, sınıfta daha iyi sosyalleştikleri, sosyal duyguların geliştiği gözlemlenmiştir.”³⁹

Öğrencilerin kendi ilgi ve isteklerini karşılamak okul yönetiminde ödev ve sorumluluk almak, Okul Öğrenci Meclisinde görev almasıyla sağlanabilir.

Zaten Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde projenin amaçlarından birisi de “Katılımcı olmayı sağlamadır.”⁴⁰

3.8. İletişim Kurmayı Arttırma

“İletişim, bireyin bir takım semboller kullanarak karşısındakini etkileme sürecidir.”⁴¹ Karşısındakilerle iletişim kurma bebeklik döneminden başlayarak ölüme kadar devam eder. İletişim kurmada en çok sıkıntının görüldüğü dönem olarak ergenlik dönemi karşımıza çıkmaktadır. Ergenlik dönemi de genelde ortaöğretim çağlarına denk gelmektedir. Ergenlik dönemindeki iletişim sorunlarından bazıları “Topluluk içinde

³⁸ Celep, C. , “ Demokratik Bir Eğitim Sistemi İçin “, Yaşadıkça Eğitim, Sayı: 38, 20 – 24 Ocak – Şubat 1995, s. 23

³⁹ Piaget, J. , Kendi kendini idare, Ankara, 1941, s. 69

⁴⁰ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

⁴¹ Dökmen, Ü., Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko–Sosyal Bir Araştırma, İstanbul, 2004, s.10

konuşamamak, karşı cinsle arkadaşlık etmekten çekinmek, ana – baba ile sorunlarını tartışmamak...’’⁴² gibi faktörler sayılabilir.

Ayrıca ‘‘Kendimizi iyi ifade edebilmenin yolu sağlıklı iletişim kurmaktan geçer. Kendimizi açmak, aşmak ve olduğumuz gibi görünerek bizi tanıyabilmeleri için başkalarına vereceğimiz en büyük imkândır. Toplum içinde maskeli dolaşarak iyi ve kalıcı ilişkiler kazanmamız imkânsızdır.’’⁴³

Okul Öğrenci Meclisleri de öğrencilerin kendini iyi ifade edip sağlıklı bir iletişim kurması açısından önemli bir yapıdır. Zaten Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesinin amaçlarından biriside ‘‘iletişim kurabilme becerisinin kazandırılmasıdır.’’⁴⁴

3.9. Demokratik Liderliği Benimseme

Liderlik tıpkı demokrasi de olduğu gibi çok fazla anlamı olan bir kavramdır.’’ Liderlik yönetim biliminin bir konusu ve iş yaşamıyla ilgili bir konu olduğu kadar, psikolojik, sosyolojik, politik, askeri, felsefi, tarihsel açılardan ele alınıp analiz edilebilen bir olgu olmaktadır.’’⁴⁵

Genel Manada Liderlik: ‘‘Topluma yarar sağlayan değişimi yönetmek için, sorumluluğu, sezgi, zekâ ve bilgiye dayalı karar ve uygulamalarla taşıyan kişiye lider denir. Lider; elindeki gücü kullanabilme kapasitesine bağlı olarak, çevresini etkileyen kişidir. Gerekliğinde aldığı zor kararların ve sonuçların ardında durmasını bilir.’’⁴⁶

⁴² Yeşil yaprak, B. , ‘‘Üniversite Gençliğinin Psikolojik Sorunları ‘’, Psikoloji Dergisi, Sayı: 20, 1986, s. 82

⁴³ Özkan, Z. , Mutluluk ve Başarı Yolları, İstanbul, 2002, s. 153

⁴⁴ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5,

⁴⁵ Şişman, M., Öğretim Liderliği, Ankara, 2002, s. 1

⁴⁶ Lambert, L., Leadership Redefined: An Evocative Context For Teacher Leadership, School Leadership and Management, Vol:23, Issue :4 , 2003, s. 423

Başka bir deyişle ‘‘Grup birliği ve kişiliği açısından lider üzerinde gözle görülebilen etkiler yapan kimsedir ve liderliğin ölçüsü bu etkilerin yarattığı değişmedir.’’⁴⁷

Bu arada liderliğin doğuştan mı yoksa sonradan mı kazanıldığına dair birçok tartışma olmuştur. ‘‘Yeni yaklaşımlar liderliğin kişisel özelliklerle olan ilişkisinin zayıflaması ve karizmaya dayandırılmasının azalması liderliğin doğuştan gelme anlayışını yıkmış ve öğrenilebileceğini yaygınlaştırmıştır.’’⁴⁸

Mademki liderlik doğuştan değil, sonradan kazanılan bir özellikse günümüz koşullarında bir lideri anlamlı kılan demokratik olmasıdır. O yüzden günümüz toplumlarında demokratik liderler daha çok benimsenmektedir. Sonradan kazanılması yönüyle okullarımızda yetişen öğrencilerimiz de potansiyel bir demokratik lider adayıdır. Bunun ortaya çıkarılmasında Okul Öğrenci Meclislerinin potansiyel bir etkisi olabilir. Karar alma süreçlerine katılım ve her alanda işbirliği yapma gibi faktörlerle yaşayarak demokratik liderlik benimsenebilir.

Zaten Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde belirtilen amaçlardan birisi de ‘‘demokratik liderliği benimseme’’⁴⁹ becerisinin kazandırılmasıdır.

3.10. Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanma

Kamuoyu toplum genelini ilgilendiren bir görüştür. Kamuoyu görüşü bulunduğu zaman içinde doğru olup farklı zamanlarda değişmesi söz konusu olabilir. Örneğin; 1955’lerde Adnan Menderes zamanında İstanbul Fatih’e yapılan ve 100 m genişlikte olan Vatan Caddesi o zamanki kamuoyu tarafından abartılı bulunurken bugünlerde yeterli olmadığı görüşü hâkimdir. ‘‘ Bireylerin kamuoyu oluşturabilme becerisi, bireylerin tutumları gibi kişisel unsurların yanında, ideoloji, nüfus, kültür, sosyal ve

⁴⁷ Cartwright, D. , Zander, A. , Group Dynamics Raw. Peterson, 1958, ss. 23 – 24 (Aktaran: Ziya Bursalıoğlu, Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Ankara, 1999

⁴⁸ Memişoğlu, S. P. , ‘‘ Yeni Liderlik Yaklaşımları Işığında Eğitim Örgütlerinde Lider Yöneticilere Duyulan Gereksinim ’’, Abant İzzet Baysal Üni. Eğitim Fak. Derg. , 3 (5) : 2003, ss. 87- 97

⁴⁹ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

siyasal kurumlar, din çeşitli birincil ve ikincil gruplar gibi birçok değişken yelpazesinden etkilenmektedir.”⁵⁰

Öğrencilerin vakitlerinin büyük bir kısmı okulda geçtiğine göre bir takım olaylardan etkilenmesi söz konusudur.”Okul çocuğa açık fikirlilik, dengeli, başkalarının düşüncesine saygılı olmayı ve onları anlamayı, kavramayı ve sorunlara çok yönlü bakabilmeyi öğretmelidir. Ayrıca demokrasilerin temel özelliği uzlaşma ve çoğunluğun oyu olduğu için, okul bireylere kamuoyu oluşturma becerisini kazandırmanın yanında kamuoyunun istemlerine saygı göstermeyi öğretebilmelidir.”⁵¹

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Yönergesinde Projenin amaçlarından birisi de “öğrencilere kamuoyu oluşturma becerisinin kazandırılmasıdır.”⁵²

Okul Öğrenci Meclisinde okulla ilgili çeşitli konularda kamuoyu oluşturabilme yeteneğine sahip olan öğrencilerin ilerleyen yıllarda toplumsal olaylarda kamuoyunda oluşan yaklaşımlara daha duyarlı ve bilinçli olması sağlanacaktır.

4. DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ PROJESİ (DEOM) İLE ULAŞILMASI HEDEFLenen BECERİLER

Bu proje ile öğrencilerimiz bilgili yurttaş olma bilincinin yanı sıra kazanılması beklenen beceriler şöyledir.”Eleştirel düşünme; Üretken olma; Problem çözme; Tanıma ve değerlendirme; Bilgi kaynaklarını kullanabilme; Ahlaki sorgulama yeteneği; Tartışma ve uzlaşma kültürü; Çatışmayı önleme, Arabuluculuk, Atılganlık becerisi; Ortak Yaşama Ait Değerler; Ön yargılardan kurtulma; İnsan sevgisi ve Hoşgörü; Sorumluluk Anlayışı ve İşbirliği; Katılımcı olma; İletişim kurmayı artırma Demokratik liderliği benimseme; Kamuoyu oluşturma becerilerini kazanmaktır.”⁵³

⁵⁰ Bektaş, A. , Kamuoyu İletişim ve Demokrasi, İstanbul, 1996, ss. 71- 82

⁵¹ Tezcan, M., Eğitim Sosyolojisi, Ankara, 1996, s. 101

⁵² MEB, a.g.y. ,Projenin Amacı, Madde: 5

⁵³ MEB, a.g.k. , s. 10

4.1. Eleştirel Düşünme

Son yıllarda pek çok alanda ortaya çıkan eleştirel düşünme en çok araştırılan, tartışılan konulardan birisi olmuş ve birçok tanımı yapılmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır: “kişinin kendi düşünmesini iyileştirmek için, düşünme eylemini gerçekleştirirken bunun üzerinde düşünmesi” olarak tanımlamakta ve bu tanımda iki şeyin oldukça önemli olduğunu belirterek, bunları şu şekilde açıklamaktadır:

“• Eleştirel düşünme sadece bir düşünme değil, aynı zamanda kendi kendini geliştirmek için nelerin etkili olduğunu düşünmektir.

• Kendi kendini geliştirme de, bireyin düşünürken kullanacağı standartlar konusundaki becerisiyle ilgilidir. Bir diğer deyişle, standartlar yoluyla kendi düşünme biçimini geliştirmesidir.”⁵⁴

Başka bir deyişle: ”Kendi düşünme süreçlerimizin bilincinde olarak, başkalarının görüşlerini göz önünde tutarak öğrendiklerimizi uygulayarak, kendimizi ve çevremizdeki olayları anlayabilmeyi amaç edinen aktif ve organize zihinsel bir süreçtir.”⁵⁵

Eleştirel düşünmenin kişiye sağladığı yarar ve eğilimlerde şu şekilde belirtilmiştir:

”Eleştirel düşünen bireyler;

• İnançlarının doğruluğuna ve kararlarının kanıtlanmasına dikkat ederler. Bu eğilimler şunları içerir:

- Alternatif varsayımları, açıklamaları, sonuçları, planları, kaynakları vb. araştırmaya eğilimli ve açık olma.

- Bir durumu, ulaşılabilen bilgiler doğrultusunda doğrulama.

- Bilgilendirilmeye açık olma.

- Başkalarının görüşlerini ciddiye alma.

• Kendileri kadar diğer bireyleri de düşünerek bir durumu doğru ve açık bir biçimde sunmaya dikkat ederler. Bu eğilim şunları içerir:

⁵⁴ <http://www.criticalthinking.org/university/questions.html/> (02.06.2009)

⁵⁵ Cüceloğlu D. , İyi Düşün Doğru Karar Ver, İstanbul, 1995, s. 41

- Bir durumun gerektirdiği kesinliği araştırarak, söylenenlerin, yazılanların ya da ilişkilendirilenlerin kastedilen anlamları konusunda açık olma.

- Soruyu ya da sonucu belirleme ve destekleme.

- Sonuçları araştırma ve sunma.

- Durumu bir bütün olarak göz önüne alma.

- Temel inançlarının farkında olma.

• Her bireyin önemli ve değerli olduğuna inanır ve buna dikkat ederler. Bu eğilim şunları içerir:

- Diğer bireylerin düşüncelerini dinleme ve bakış açılarını keşfetme.

- Eleştirel düşünme becerileri ile diğer bireylerin anlama düzeylerini ve duygularını dikkate alarak, onları küçük duruma düşürmekten, kafalarını karıştırmaktan sakınma.

- Diğer bireylerin mutluluğuyla ilgili olma.’’⁵⁶

Normal düşünme ile Eleştirel düşünme arasındaki fark şöyle belirtilmiştir:

‘‘Olağan Düşünce

Eleştirel Düşünme

Tahmin etme

Karar verme

Tercih etme

Değerlendirme

Gruplandırma

Sınıflandırma

İnanma

Varsayma

Anlama

Mantıksal olarak anlama

Kavramları çağrıştırma

İlkeleri kavrama

Bağıntıları not etme

Diğer bağıntılar arasındaki bağıntıları not etme

Kanıtız düşünceleeri sunma

Kanıtı dayalı düşünceleeri sunma

Ölçüte dayanmayan kararlar alma Kanıtı dayalı kararlar almaz.’’⁵⁷

DEOM’ un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden biriside ‘‘eleştirel düşünme’’⁵⁸ yi sağlamasıdır. Okul Öğrenci Meclisinde Etkin olarak görev

⁵⁶ <http://www.criticalthinking.com/articles.html> (11.06.2009)

⁵⁷ http://www.universite-toplum.org/pdf/pdf_UT_322.pdf/ (27.06.2009.)

⁵⁸ MEB, a.g.k. , s. 10

alan öğrenciler sessiz gerçekleşen düşüncelerini meclis ortamın eleştirel düşünmeye dönüştürülmelidir.

4.2. Üretken Olma

Türk Milli Eğitim Sisteminde öğrencilerin istedik davranışları kazandıktan sonra bir şeyleri üretebilmeleri üzerinde sıkça durulmaktadır. Klasik eğitim sisteminde öğrenci sadece dinleyen, dinlediklerini not alan, yazılı sınavlarda sadece not aldıkları bilgilere dayanan öğretmen merkezli öğrencinin pasif olduğu bir süreç söz konusudur.

Bu günkü mana da çağdaş eğitim de eğitim ortamlarında öğrenci merkeze alınarak, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda yönlendirme olmalıdır. Yani öğrenme bilgiyi kavrama basamağını da geçerek uygulama, analiz, sentez basamaklarında olmalıdır.

‘‘Bugün Türk eğitim sisteminde böyle bir yaklaşım, ilköğretim kademesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Dolayısıyla her ne kadar faydacı ve progressivist eğitim anlayışları temel alınarak modern, öğretmen rehberliğinde öğrenci merkezli söylemler yükselse de bugün gelinen noktada halen geleneksel, öğretmen merkezli bir eğitim uygulaması tüm hızıyla süre gitmektedir. Ayrıca Türk eğitim sisteminde analitik bir yaklaşımla dersler ve konular parçalara ayrılarak öğretilmeye çalışılmaktadır. Oysa insan beyni bu parçaları birleştirip anlamlı hale getirme, sentez yapma ihtiyacı hissetmektedir. Çünkü parçalar kendi başlarına hiçbir şey ifade etmez, onlar ancak bütün içinde anlam kazanırlar. Bu bağlamda eğitimin öğrencilerin sentez, benzetme ve yaratıcılık güçlerini köreltmesi engellenmeli, öğrencilerin evde, okulda ve sosyo- kültürel çevrelerinde kendilerini rahatça ifade edebilecekleri bilişsel, duyuşsal ve devinişsel potansiyellerini dışa vurabilecekleri yaşantılar geçirmelerine olanak sağlanmalıdır.’’⁵⁹

Okul Öğrenci Meclisleri öğrencilerin duygu ve düşünceleri rahatlıkla savunabilecekleri bizzat kendileri tarafından yönetilen öğrenci merkezli bir yapıdır.

⁵⁹ <http://www.ekutup.dpt.gov.tr/planlama/42nciyil/gumusn.pdf> (10.06.2009).

DEOM' un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden birside ‘‘üretken olmayı’’⁶⁰ sağlamasıdır. Okul Öğrenci Meclisinde Etkin olarak görev alan öğrenciler çalışmaları kendi üretkenlikleriyle gerçekleştirirler.

4.3. Problem Çözme

Eğitim, bireylerin zorunlu olarak geçtikleri eğitim aşamalarında, çoğu zaman bireylere nerede nasıl davranmaları gerektiğinin yanı sıra onları yaşadıkları sorunları karşısında etkili problem çözme becerileri ile donatmayı amaçlamaktadır.

‘‘Günlük yaşamımızda pek çok durumda problemlerle karşılaşmakta ve bu problemleri çözmeye yönelik olarak düşünmek zorunda kalmaktayız. Problem çözme her şeyden önce belli bir amaca ulaşmak için karşılaşılan güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik bir dizi çabayı içermektedir. Problem çözenin kendisi, etkili bir öğrenme ve bireysel yetenekleri geliştirme yoludur’’⁶¹

Problem çözme sürecinin gerektirdiği davranış basamakları genel olarak,’’John Dewey’ in 1910’ dan beri kullanılan modeline dayanmaktadır.’’⁶²

‘‘Dewey’ in problem çözme basamaklarını şu şekilde belirtmektedir:

- Güçlük yaratan bir durumun farkına varma,
- Problemin keşfedilip tanınması,
- Olası çözümleri belirleme ve denenceler kurma,
- Denencelerin sınanması,
- Sonuçlara göre denenceleri askıya alma ya da onarmadır.’’⁶³

Problem çözme becerisini öğrencilere kazandırabilmek için öğrencileri problem durumlarıyla karşı karşıya getirmek ve problem çözme yöntemini sıklıkla kullanmak gerekmektedir.’’Problem çözme becerisinin pragmatist eğitim anlayışıyla birlikte Türk eğitim sisteminde etkin ve yaygın bir şekilde kullanılması gerekirken bu beceri sadece fen bilimi kapsamındaki derslerle sınırlı kalmıştır. Türkiye’de pragmatist ve idealist

⁶⁰ MEB, a.g.k. , s. 10

⁶¹ <http://www.qafqaz.edu.az/journal/9/> (01.06.2009)

⁶² <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/guclu.htm/> (14.05.2009).

⁶³ Sönmez, V. , Eğitim Felsefesi, Ankara, 1996, s. 103

eğitim yaklaşımları özünden saptırılarak sosyal bilimler kapsamındaki ders programlarında sentezlenmiştir. Oysa pragmatizmde demokratik eğitimin temelini teşkil eden insanın tercihi, istek ve arzuları Türk eğitim sisteminde programlara yansıtılamamıştır.⁶⁴

Problem çözümünde problemle karşı karşıya gelmek önemli ise DEOM ve Okul Meclisleri sorunların tespiti ve problem çözmeye önemli katkılar sağlayacaktır. DEOM'un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden birside 'problem çözüme becerisini'⁶⁵ kazandırmadır. Okul Öğrenci Meclisinde etkin olarak görev alan öğrenciler çalışmalarında problemleri bizzat kendileri belirleyip çözümüne katkı için çaba göstereceklerdir.

4.4. Tanıma – Değerlendirme

Türk Milli Eğitim Siteminin amaçlarından birisi öğrencinin topluma ait değerleri, kendi tarihi 'ni, kültürünü öğrenip kendini tanımasıdır. 'birey kültürüyle birlikte kendisini de tanımlar, kendi tarihselliğini keşfeder ve bireyselliğine anlam yükler.'⁶⁶

Bununla beraber; 'örgüt çevresinin örgüte yönelik düşüncelerini, tutumlarını, beklentilerini belirlemeye yönelik yapılan tüm etkinlikleri tanıma kapsamında değerlendirmek mümkündür. Örgütler, bu etkinlikler sayesinde çevrede meydana gelen değişimleri izleyebilmekte, strateji, plan ve politikalarını belirleme sürecinde kullanabileceği uygun yerler elde etmektedirler. Medya takibi, kamuoyu araştırmaları, yüz yüze görüşmeler belli başlı tanıma yöntemleri olarak sayılabilir.'⁶⁷

DEOM ile Okul Meclisleri ile genelde öğrencinin kendini tanıması ile beraber okulun tanınması, yeni arkadaş ortamı bulma, sorunların tanınması değerlendirilmesi ve çözümünü konusunda çaba sarf etmeyi arttıracaktır.

⁶⁴ <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-gurcanultanir.htm/> (23.05.2009).

⁶⁵ MEB, a.g.k. , s. 10

⁶⁶ Çalık, D. , " İlköğretim Okullarında Demokrasi Eğitimi Üzerine Bir Araştırma (Manisa İli Örneği). " Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2002, s. 45

⁶⁷ Biber, A. , Halkla İlişkilerde Temel Kavramlar, 2007, s. 100

DEOM'un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden biriside 'tanıma ve değerlendirmenin'⁶⁸ sağlanmasıdır.

4.5. Bilgi Kaynaklarını Kullanabilme

Günümüzde insanların gelişmesi ve aralarındaki etkileşimi arttırmak için önemli kabul edilen yazılı, sözlü, elektronik şeklinde sınıflandırılan çok sayıda bilgi kaynağı bulunmakta ve bu bilgi kaynakları gün geçtikçe artmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı değişim bilgi patlamasını da beraberinde getirmiştir. Böylece yaşadığımız döneme bilgi çağı, bu çağın gereklerini yerine getiren toplumlara da bilgi toplumu denilmesi öngörülmüştür.

Bilgi çağının öğrenen toplumunda, yaşam boyu öğrenme yaşamın belli bir dönemine sıkıştırılmış eğitim ve öğrenme becerilerinin aksine, sürekli değişen koşullara uyum sağlama amacıyla evde, işte, kafe de vb. her yerde ve bütün yaşam boyunca sürecek bir öğrenme sürecine işaret etmektedir. "Yaşam boyu öğrenme aynı zamanda temel becerilerin güncellenmesi yoluyla kişilere yeni fırsatlar yaratabilme ve daha ileri düzeyde öğrenim olanakları sunma anlamına da gelmektedir."⁶⁹

Modern çağda cahil insan okuma yazma bilmeyen değil bilgiye ulaşım kullanamayan insandır. Bu bağlamda demokrasi eğitiminin de geleneksel yöntemlere değil, öğrencinin eğitim ortamlarında aktif olarak tüm yeteneklerini sergileyebildiği modern yöntemlere ihtiyacı vardır. "Günümüzün eğitilmiş bireyi çağın gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanmış, ihtiyaçları doğrultusunda yeni kaynaklara ulaşabilen, teknolojiyi kendi hizmetinde kullanabilen, kendisi için yeni hedefler oluşturup bu hedeflere ulaşmak için çaba harcayan, kendisi hakkında olumlu benlik algısına sahip olma özelliklerini taşımalıdır."⁷⁰

DEOM ile birlikte oluşturulan demokratik ortamda öğrencilerin bilgi kaynaklarına ulaşarak bilgilerini aktarmaları açısından Okul Meclislerinin çalışmaları önem taşımaktadır.

⁶⁸ MEB, a.g.k. , s. 10

⁶⁹ Soran, H. , Akkoyunlu, B. , Kavak, Y. , " Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Eğitimcilerin Eğitimi Programı: Hacettepe Üniversitesi Örneği ", H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:30, 2006, s. 201

⁷⁰ Aydın, B. , " Bireysel Özgürlük ve Erdem" 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, (Yay. Haz: Orhan Oğuz, Ayla Oktay ve Halis Ayhan), İstanbul, 2001, s. 101

Zaten DEOM' un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden birside ‘‘Bilgi Kaynaklarına Başvurma ve Bilgiyi Kullanabilmedir.’’⁷¹

4.6. Ahlaki Sorgulama Yeteneği

Ahlak kişinin yaşadığı toplumun değerlerini benimseyerek bunları yaşamlarında davranışlarında göstermesidir. Ahlakın faydası kişinin mutlu olması, başkalarının mutluluğunu engelleyebilecek etkenleri benimsememesidir. Demokrasi de asıl hedefte kişinin mutluluğudur.

Ahlak doğuştan kazanılmayan toplum içinde pratik ile oluşan bir olgudur. Ahlak ilk olarak ailede anne ve babanın davranışlarını örnek alarak, eğitim hayatında öğretmen davranışlarını örnek alma ve eğitim ortamındaki faktörler, arkadaş ortamı da Ahlak oluşumunda etkilidir. Okul ortamında olumlu pekiştirenlerin oluşmasının yanı sıra olumsuz bazı faktörlerin de engellenmesi gerekir. Aslında ahlaki sorgulama yeteneği de olumlu pekiştirenleri benimseyip olumsuzlara engel olmadır.

Demokrasi ve ahlak kavramları yaşam içersinde ilişki içersindedir.’’Demokrasi sadece bir siyasal rejim değildir, onun amacı sadece siyasal eşitlik yani tüm yurttaşlara aynı hakların verilmesi de değildir. Aynı zamanda demokrasi toplumsal eşitsizlikleri ahlaksal haklar adına dengelemek üzere bir araçtır.’’⁷²

DEOM ile oluşturulan demokratik ortamda öğrencilerin çevrelerindeki ortamda bazı olayları sorgulama olumlu, olumsuz pekiştirenleri ayırt etmeleri sağlanabilir.

Zaten DEOM' un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden birside ‘‘Ahlaki Sorgulama Yeteneğinin kazandırılmasıdır.’’⁷³

⁷¹ MEB, a.g.k. , s. 10

⁷² Touraine, A. , Demokrasi Nedir?(Çev.: Olcay Kunal), İstanbul, 1997, s. 39

⁷³ MEB, a.g.k. , s. 10

4.7. Tartışma ve Uzlaşma Kültürü

Demokrasi, mevcut yönetimle, ülke çözümleri hakkında aynı düşüncede olmayanların, bu düşüncelerini açıklama ve yayma haklarının bulunduğu bir çoğunluk yönetimidir. Yoksa demokrasi çoğunluğun baskısı değildir. İletişim ve haberleşme alanındaki büyük gelişmeler ve ileri teknoloji, ulusal sınırların aşılması, globalleşme olgusu, dünyanın birçok yerinde daha yoğun demokrasi taleplerini ve hak arayışlarını gündeme getirmektedir. Bütün bu gelişmeler, kültürler ve medeniyetler arasındaki karşılıklı etkileşimi hızlandırarak sosyal yapıda homojenlikten çoğulculuğa doğru bir değişimi de ortaya çıkarmaktadır. Böyle bir değişim, insanları ve toplumları, aralarındaki etnik, kültürel ve dini farklılıklara rağmen, bu farklılıkların da kabul edilip kendisini ifade etme imkânlarının bulunabileceği belli kurallar ve uzlaşma zeminleri üzerinde bir arada yaşatma projelerinin geliştirilip hayata sokulmasını gerekli kılmaktadır.

Bireylerin aralarındaki anlaşmazlıkları ve problemleri çözmeye tartışma üslupları ve asgari müştereklerde birleşme için uzlaşma kültürünü benimsemeleri çok önemlidir. Demokratik değerler hiçbir toplumda baskı ile kabul ettirilemez. Zaten Tartışma; “Hakkında görüşler ortaya koyup düşüncelerin geliştirildiği, değerlendirildiği, konularla ilgili daha fazla bilgiye ve eleştirel bir anlayışa ulaşılmasını sağlayan bir araştırma sürecidir. Tartışma bireysel olarak gerçekleştirilen bir süreç değil, bireylerin birlikte gerçekleştirdiği bir süreçtir. Tartışmanın içeriğine baktığımızda; düşünme, analiz, sentez, eleştirme, sorgulama, dinleme, ifade etme ve etkin katılım gibi demokrasi eğitiminin de bireylere kazandırmayı amaçladığı üst düzey zihinsel becerileri yer almaktadır.”⁷⁴

Okulda verilen demokrasi eğitiminde öğrencilerin tartışırken birbirlerini dinlemesi karşı tarafa saygı duyması önemlidir. Oluşturulacak tartışma ortamında asıl olan illa da kendi fikrini kabul ettirmek olmamalı, doğruyu yakalayıp onun etrafında birleşme olmalıdır.

⁷⁴ Yeşil, Rüştü, “Demokrasi Eğitiminde Tartışmanın Yeri Önündeki Engeller”, Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2004, s. 296

DEOM ile Okul Meclisinde her öğrencinin tartışmaya katılması birbirini dinlemesi sonunda karar almada oylama da sonuca tahammül göstermeleri gerekir.

Zaten DEOM' un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden biriside “Tartışma ve uzlaşma kültürünü kazanmadır.”⁷⁵

4.8. Çatışmayı Önleme, Arabuluculuk

Tarihin başlangıcından beri insanlık dünyası barış dönemlerine şahit olduğu kadar savaş dönemlerine de şahit olmuştur. Dünyada insanların büyük çoğunluğu savaş ve çatışmaların karşısında olmasına rağmen, bazen savaşın alevleri bir kâbus gibi gelerek insanları ve toplumları her yönden kuşatır ve kendisinden kaçmaya bir yol da bırakmaz. Savaşlar gibi bazı önemli olayların bir bütün olarak fertlerin iradelerini aştığını söylemek mümkündür. “Çatışma, gelişme ve değişimin, başka deyişle yaşamın bir parçasıdır. Çatışma kişileri ve kişiler arası ilişkileri zedeleyebileceği gibi, yapıcı ve geliştirici sonuçlara yönelten bir süreç de olabilir.”⁷⁶

Çatışmaların çözümle sonuçlanabilmesi için tarafların uzlaşmasında en etkili yöntemlerden biri de arabuluculuktur. Çatışmalarda genellikle üçüncü taraf uzlaştırıcı rolleri üstlenerek arabuluculuk yapar. Okul ortamında öğrencilerin aralarında gerçekleşebilecek sorunlarda şiddeti önleme eylem planlarında da arabuluculuk faktörü göz önünde bulundurulmalıdır.”Farklı sosyo- ekonomik ve kültürel çevrelerden gelen öğrencilerin çatışmalarını ve sorunlarını özgür bir biçimde ifade etme, birbirlerinin problemlerini karşılıklı saygı içinde özenle dinleme ve çatışmayı çözme fırsatının sağlanması arabuluculuğun okullarda gerçekleştirilmesi ile mümkündür.”⁷⁷

DEOM ile Okul Öğrenci Meclislerinde her konu da görüş bildirip uygun bir tartışma ortamı hazırlanması çatışmaya dönüşmeden sorunların halledilmesi söz konusu olabilir. Eğer Demokratik bir ortam olursa öğrencilerin aralarında veya öğrenci – öğretmen arasında çatışma oluşturabilecek konuların mecliste görüşülmesi, yani meclisin arabuluculuğuyla gerçekleşmesi birçok sorunun önüne geçebilir. Zaten

⁷⁵ MEB, a.g.k. , s. 10

⁷⁶ Kapusuzoğlu, Ş. , “ Çatışma Yönetimi Kapsamında Arabuluculuk ve Demokrasi Eğitimi ”, Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2004, s. 249

⁷⁷ Kapusuzoğlu, a.g.m. , s. 248

DEOM' un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden biriside
“Çatışmayı önleme, arabuluculuktur.”⁷⁸

4.9. Atılganlık Becerisi

Sosyal gelişimin temelini oluşturan ve en önemli davranış şekillerinden birisi olarak kabul edilebilecek atılganlık, insan ilişkilerinde temel bir davranışsal özelliktir. “Atılgan bireyler, haklarının farkında olup diğerlerinin haklarına da saygı gösterirken, olumlu ve olumsuz düşüncelerini açık ve dürüstçe ifade edip, kendi davranış, duygu ve düşünceleri için tüm sorumlulukları alabilirler.”⁷⁹

Atılganlık kişinin yaşamında olaylara tepki verme sinde önemli bir faktördür. Toplumsal etkenlerin, bireyin atılganlık düzeyini etkilediği söylenebilir. “Özellikle erkek egemen toplumlarda kadınların boyun eğici olması ve çevresindekilere kendini adamasının beklenilmesi atılganlıklarını engelleyebilir.”⁸⁰

Atılgan davranışın özellikleri: “kendini ifade etmesini sağlayan, dürüst olması sebebiyle direkt olarak ifade edilen, ilişkiyi güçlendiren, başkalarının haklarına saygılı olan, sözel olmayan iletişimde de etkin kullanılmasını gerektiren ve sosyal olarak kabul gören bir davranış olarak sıralanabilir.”⁸¹

“Atılgan olmayan bireylerin, gereksinimlerini tam olarak karşılayamadığından, çeşitli psikolojik ve sosyal doyumsuzlukları yaşayabileceği de söylenebilir.”⁸²

DEOM ile oluşturulan Okul Öğrenci Meclisleri öğrencilerin kendini ifade etmesini sağlayan, başkalarının haklarına saygılı olmasını sağlayabilecek, olumlu ve olumsuz düşüncelerini açık ve dürüstçe ifade etmelerini sağlayan bir yapıdır.

⁷⁸ MEB, a.g.k. , s. 10

⁷⁹ Baugh, R. , Assertive Behavior: Taking Action to Get Your, 1980, s. 21

⁸⁰ Üstün, B. , “ Hemşirelerin Atılganlık ve Tükenmişlik Düzeyleri ”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995, s. 15

⁸¹ Burnard, P. ,“ M4: Assertiveness ”, Nursing Times, May 27, 1992, s. 11

⁸² Deering, C.G.,“ Learning To Say No ”, American Journal of Nursing, April 96 (4): 1996, s. 63

Zaten DEOM' un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden biriside''Atılganlık Becerisini Arttırmadır.''83

4.10. Ortak Yaşam Ait Değerler

Demokrasinin en önemli hedefi insanları mutlu kılmaktır. İnsanlar buldukları toplumda farklı din, dil, ırk, mezhep ve inançlardan gelen insanların bazı özelliklerini bilerek uyumlu bir şekilde aynı ortamı paylaşmak yani ortak bir kültür oluşturmakta demokrasinin hedeflerinden biridir. Bırakın insanları bir çok canlı bile bulunduğu ortam dan yaşam için istifa ederken başka canlılara da fayda sağlayarak onların yaşamlarına da yaşam katarlar. Mutualizm bunun sonucu oluşan bir kavram olup canlılar arasında karşılıklı faydayı esas alır.

Geçmişte insanlar buldukları ortam da benzer kültürel yapıya sahipti. Gün geçtikçe aynı ortamda tamamen birbirine zıt kültürdeki bireyler yer almaya başladı. Bu günlerde ''özellikle demokratik toplumsal yapılarda ortaya çıkıp, diğer toplumlarda da büyük ölçüde yankı bulan''küreselleşme, göç, uluslar arası göç, sosyal hareketlilik, ekonomik ve teknolojik değişimler, modernite ve ulus devlete yönelik eleştiriler, etnisite, din ve inanç temelli kimliklerin yükselmesi ve kamusal alanda tanınma istemleri''84 gibi değişik isteklerle birlikte ortak yaşamın önemi demokrasi içinde nasıl ve ne oranda bulunması gerektiği önemli bir yer oluşturmaktadır.

DEOM ile birlikte Okul Öğrenci Meclislerinde bulunan öğrencilerin farklı sınıf, yaş, cinsiyet gibi değişkenler birlikte ilgi ve isteklerin olması ortak yaşamı kavramada ortamın önemini gösterir. Zaten DEOM' un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması istenen hedeflerden biriside ''Ortak Yaşama Ait Değerlerin Kazanılmasıdır''85

⁸³ MEB, a.g.k. , s. 10

⁸⁴ Erjem, Yaşar, ''Katılımcı, Etkin ve Sorumlu Yurttaş Yetiştirmede Hizmet Ederek Öğrenme (Service Learning) Yöntemi'', Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2004, s. 355

⁸⁵ MEB, a.g.k. , s. 10

4.11. Ön Yargılardan Kurtulma

Bugün için farklı kültürden insanlar arasında uzlaşmaya, karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmaya, karşılıklı anlayışa olan ihtiyaç öncekinden daha büyüktür ve bunun yolu, eğitimin ve yorumun temeline iyi niyeti ve samimiyeti, önyargılardan uzak bilgi alışverişini, sevgi ve toleransı koyarak değişik alanlarda sergilenecek olumlu ilişkilerden, danışmalardan, dayanışma ve diyaloglardan geçecektir.

Önyargılar geçmişte yaşanmış olumsuz bazı olayların bu gün de gerçekleşebileceğinden yola çıkarak karşı tarafı tamamen yok sayma, ilişkilerde formel davranma, sürekli olarak “Eski düşmandan dost olmaz” mantığını içermektir. Önyargı 21. yüzyılda bile devam eden kan davalarının arkasında yatan sebeplerden biridir.

Avrupa'nın bile sınırları kaldırıp düşmanlıkları bırakıp bu günkü ortak değerlerde birleşmesi ön yargıların yıkılmasında demokrasi açısından önemli bir gelişmedir.

Öğrencilerde okul ortamında arkadaşlık ilişkilerinden tutunuz birçok olayda önyargılı davranabilirler. Bunu ortadan kaldırmak için kişilerin birbirini tanımaları, ortak yaşam kavramı etrafında birleştirilmeleri gerekir. DEOM ve Okul Meclisleri de öğrencilerin birbirini tanımaları, ön yargılardan kurtulmalarını sağlaması açısından önemli bir yapıdır. Zaten DEOM' un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması beklenen hedeflerinden biriside “Ön Yargılardan Kurtulmayı sağlamadır.”⁸⁶

4.12. İnsan Sevgisi ve Hoşgörü

İnsanlar sosyal bir varlık olduğundan dolayı yaşamaya başladığı günden beri bir arada bulunmaya zorunludur. Bir arada bulunurken birbirlerini sevmeye karşısındakine hoşgörü ile yaklaşmakla yükümlüdür. İnsanlık tarihinden günümüze insanlar arasında çeşitli ihtiyaç ve sorunların paylaşılabilmesi, başkasına yaşam hakkı tanımak istenmemesi gibi faktörlerden dolayı savaşmış olsalar bile huzur ve barış içinde yaşadıkları dönemlerde olmuştur.

⁸⁶ MEB, a.g.k. , s. 10

İnsanlara eğitimle sevgiyi öğretebilmek için ilk önce sevmek lazımdır. Çünkü sevginin olmadığı bir ortamda hoşgörü ve anlayıştan bahsedilemez. Sevgi ve hoşgörü bir bütündür. “sevgi, pasif bir duygu değil, bir etkinliktir, bir şeye kapılmak değil bir şeyin içinde olmaktır. En genel şekliyle sevgi temelde almak değil vermektir.”⁸⁷

Hoşgörü, bize yakın olan diğer insanları davranış ve düşüncelerinde özgür bırakmak, onların doğru kabul ettiklerini sabırla dinleyebilmek, saygı göstermek ve onları en başta insan olduğu için sevebilmektir.”Hoşgörü karşılıklı anlayışa dayalı fonksiyonel bir iletişim sürecidir. Bu süreçte sevgi, saygı, güven, anlayış, paylaşma, işbirliği vardır. Dolayısıyla sevgi insanları birbirine yaklaştıran olumlu ve iyi duygulardır.”⁸⁸

DEOM ile oluşturulan Okul Öğrenci Meclislerinde yapılabilecek faaliyetlerde öğrencilerin ortamdaki hoşlanmaları çalışmalarında uyum içinde olmaları açısından birbirlerini sevmeleri, mecliste görüş bildirirken başkasının görüşüne hoşgörü ile yaklaşabilmeyi sağlamalıdır. Zaten DEOM’un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerinden biriside ‘‘İnsan Sevgisi ve Hoşgörünün Kazanılmasıdır.’’⁸⁹

4.13. Sorumluluk Anlayışı ve İşbirliği

Sosyal sorumluluk; yasalara uygun hareket etmek dışında etik kurallar çerçevesinde çalışmalar yapmak, gönüllü sosyal kampanyalar düzenlemek gibi birçok çalışmayı içinde barındırmaktadır. Sorumluluk, insanın yerine getirmesi gereken ödevlerdir. Demokratik toplumlarda sorumluluk anlayışı, bir denge unsuru olarak insan ilişkilerini düzenleyen kontrol mekanizmalarının başında gelmektedir. Sorumluluk duygusuna sahip bir insan sadece kendisini düşünmez, o her türlü eyleminin sonucunun diğer insanları ne yönde etkileyeceğini hesaplar ve davranışlarını ona göre düzenler.

Sosyal sorumluluk iş ortamında bulunan kurumdaki performansı da etkiler. MORI/ Environics tarafından 1999 yılında 23 ülkede 25.000 kişi ile yapılan araştırmada kurumsal itibarın kilit faktörleri şöyle sıralanmıştır:

⁸⁷ From, F. , Sevmeye Sanatı, (Çev.: Selçuk Budak) , Ankara, 1995, s. 25

⁸⁸ Büyük karagöz, S. , Kesici, Ş. , Demokrasi Ve İnsan Hakları Eğitimi, Ankara, 1998, s. 85

⁸⁹ MEB, a.g.k. , s. 10

- Sorumluluk- % 56
- Ürün/Marka kalitesi- % 40
- İşletme/Finansal performans- % 34⁹⁰

Demokratik eğitim ortamlarında bireylere sorumluluk bilinci kazandırmak için çeşitli aktiviteler düzenlemek, işbirliği içinde grup çalışmaları ve araştırmalar yaptırmak gerekmektedir. İşbirliği doğası gereği insanın üzerine düşen görevleri yerine getirmesine bağlıdır. Bu bağlamda öğrencilere sorumluluk ve işbirliği anlayışını kazandırmak için “demokrasi eğitimi” ya da “demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi ” gibi etkinlikler, “hizmet ederek öğrenme” ya da eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında gündeme gelen “toplumsal hizmet uygulamaları” gibi çeşitli etkinliklerle desteklenmelidir.

Zaten DEOM’un demokratik kazanımlar açısından ulaşılması hedeflerden biriside “Sorumluluk Anlayışı ve İşbirliğini Arttırmadır.”⁹¹

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi (DEOM) ile Ulaşılması Hedeflenen Becerilerden buraya kadar bahsedilen 13 becerinin dışında 4 beceri daha olup (Katılımcı olma; İletişim kurmayı arttırma; Demokratik liderliği benimseme; Kamuoyu oluşturma), bu beceriler aynı zamanda Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi (DEOM) ile Ulaşılması Hedeflenen Amaçlar bölümünün amaçları arasında yer aldığı için , tekrar bahsedilmemiştir.(Bkz..3. 7; 3. 8; 3. 9; 3. 10)

5. DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ PROJESİ (DEOM) İLE ULAŞILMASI HEDEFLENEN TUTUMLAR

Temelinde Okul Meclislerinin çalışması bulunan DEOM ile ulaşılması hedeflenen ‘tutumlar’ şunlardır:

‘– İnsan hak ve özgürlüklerinin bölünmezliği ve bütünlüğünü temel ilke olarak kabul etme,

⁹⁰ Dawkins, J. , Stewart, L. , “CSR in Stakeholder Expectations: and Their Implication for Company Strategy ”, Journal of Business Ethics, 44 (2-3), 2003, s. 186

⁹¹ MEB, a.g.k. , s . 10

- Toplumda yaşayan tüm bireylerin değerleri, onurları, inanç ve özgürlüklerine saygı duyma fazileti,
- Farklılıkların bulunduğu bir dünyada hukuk kurallarına, adalete, eşitliğe bağlılık
- Toplumsal problemler için yapıcı, şiddetten uzak, katılımcı ve barış içerisinde çözümler üretme,
- Demokratik ilkelerin, kurumların ve işleyişlerinin yararlılığına inanma,
- Hayattaki çoğulculuk ilkesine bağlı, farklı kültürlere ve onların insanlığa katkısına saygı gösterme ve tahammül etme,
- Karşılıklı anlayış, işbirliği, eşitlik, adalet ve dayanışma değerlerini kabul etme,
- Irkçılık, ön yargı ve ayrımcılık konusunda mücadele etme,
- Kişisel sorumluluğun önemine inanma,
- İnsanın sürekli gelişimini ana ilke olarak kabul etmedir.”⁹²

6. DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ PROJESİ (DEOM) İLE ULAŞILMASI HEDEFLENEN KAZANIMLAR

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri projesinin hayata geçmesiyle birlikte çocuklarımıza ve demokratik hayata yönelik elde edilmesi beklenen kazanımlar şöyledir:

“– Demokrasi kültürünün gelişmesinde TBMM, okul, aile kurumları arasında işbirliği ve ortak çalışma imkânı,

-Sosyal hayatımızdaki karar alma süreçlerine etkin, sorumlu, katılımcı bireylerin yetiştirilmesini,

- Öğrencilerin proje sayesinde Atatürk’ ün Türk Gençliği’ ne emanet ettiği Cumhuriyet ve Demokrasinin diğer rejimlerden farkını öğrenme imkânını,

- Demokrasi ilkelerinin hâkim olduğu bir atmosfer içinde, öğrencilerin demokrasiyi bizzat yaşayan, uygulayan bireyler olarak yetişmesi,

- Toplumda farklı düşünceler ve buna bağlı olarak muhalefet olgusunu kavrama ve kabullenme alışkanlığı,

- Demokrasi kültürü içinde kendi düşünce ve değerlerini geniş kitlelere en iyi ifade etme becerisi kazandırılacaktır.”⁹³

⁹² MEB, a.g.k. , s. 11

7. SINIF TEMSİLCİLİĞİ SEÇİMİ VE UYGULAMALARI

7.1. Seçim

Okul Öğrenci Meclisi Sınıf Temsilcilerinden oluşur. O yüzden Okul Öğrenci Meclisinin oluşabilmesi için ilk önce Sınıf Temsilciliği seçimi yapılmalıdır. Sınıf temsilciliği seçimi için her öğrenci aday olabilir fakat disiplin cezası alan veya cezası disiplin kurulu kararı ile silinmemiş öğrenciler aday olamazlar.

“Seçimler gizli, serbest, eşit, tek dereceli ve genel oy esasına göre yapılır. Oyların sayımı, dökümü ve tutanaklara bağlanması açık olarak gerçekleştirilir.”⁹⁴ Hatta bölge milletvekillerinin gözlemci olabilmesi benimsenmiştir.

7.2. Tanıtım ve Süresi

Genelde Okul Meclislerinin oluşumu, okul temsilcisinin ve ilçe temsilcisinin belirlenmesi Ekim ayı içerisinde gerçekleşmektedir. Bu seçim takvimi İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından belirlenmektedir.

Sınıf Temsilciliği seçimleri için “tanıtım oy kullanma gününden 5 gün öncesinin sabahında başlar ve oy kullanma gününden önceki gün saat 17. 00’ de sona erer.”⁹⁵

Okul seçim kurulları adayların istekleri üzerine okulun ve halkın huzurunu bozmamak şartıyla düzenleyeceği programa göre tanıtım yapılmasına izin verebilir. Okul yönetimi tanıtım faaliyetlerine rehberlik edip, denetim yapar. Tanıtım için “ her türlü el broşürü kullanılıp, devletin ülkesi ve bölünmez bütünlüğünü bozucu, kişilik haklarını zedeleyici olmamalı, herhangi bir siyasi parti, dernek veya vakıf gibi örgütlerin bayrak, flama ve afişleri kullanmadan hediye ve promosyon dağıtmadan gerçekleştirilmelidir.”⁹⁶

⁹³ MEB, a.g.y. , Projenin Amacı, Madde: 5

⁹⁴ MEB, a.g.y. , Seçim, Madde: 7

⁹⁵ MEB, a.g.y. , Tanıtım Serbestliği ve Süresi, Madde: 8

⁹⁶ MEB, a.g.y. , Tanıtım Serbestliği ve Süresi, Madde: 8

7.3. Okul Seçim Kurulunun Oluşumu

Okul Meclisinin sağlıklı oluşabilmesinde seçim faaliyetlerinin takibinde Okul Seçim Kuruluna çok önemli görevler düşmektedir.

Okul Seçim Kurulu “Öğretmenler kurulunca seçilen bir öğretmenin başkanlığında öğrencilerden seçilen iki asil, iki yedek üyeden oluşmalıdır.”⁹⁷ Ayrıca Okul Seçim Kurulunun görevleri DEOM Projesi Yönergesinin 11. maddesinde belirtilmiştir.

7.4. Sandık Kurulunun Oluşumu

Okul meclislerine seçilecek temsilcilerin belirlenmesi öğrencilerin gerçek seçim uygulamalarındaki oy kullanma kültürünü kazanmaları açısından sandık kurulunun oluşumu çok önemlidir.

Sandık kurulu “Öğretmenler kurulunca seçilen bir öğretmen başkanlığında üç asil üç yedek öğrenciden oluşur. Yaşça büyük olan sandık başkanı olup, aday olan öğrencinin göstereceği birer gözlemci sandık başında bulunabilir.”⁹⁸ Ayrıca sandık kurulunun görevleri DEOM Projesi Yönergesinin 12.maddesinde belirtilmiştir.

7.5. Ant İçme

Normalde yapılan genel seçimler öncesinde oluşturulacak sandıklarda, sandık kurulu üyelerinin yemin etmesi seçimin sağlıklı ve tarafsız olmasını sağladığı gibi Okul Meclislerini oluşturacak Sınıf Temsilciliği seçimi öncesinde oluşturulan sandık kurulun da seçimlerin tarafsız gerçekleşmesinde önem taşımaktadır.

Okul Seçim Kurulu ve Sandık Kurulu Üyeleri seçim başlamadan önce şu metni okurlar. “Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, insan haklarını korumanın en yüksek değer olduğuna inanarak, seçim sonuçlarının tam ve doğru

⁹⁷ MEB, a.g.y. , Okul Seçim Kurulunun Oluşumu, Madde: 11

⁹⁸ MEB, a.g.y. , Sandık Kurulunun Oluşumu, Madde: 10

belirlenmesi için görevimi dosdoğru yapacağıma namusum ve şerefim üzerine ant içerim.”⁹⁹ diyerek görevlerine başlarlar.

7.6. Oy Kullanma Yeri

Her ne kadar oy kullanma işlemi sınıflarda da yapılsa “oy kullanma yeri gözetlenmeyecek nitelikte, aday listeleri oy kullanma yerinde asılı duracak şekilde olmalıdır.”¹⁰⁰

7.7. Oy Kullanma Süresi

Yapılacak seçimlerde “oy kullanma işlemi 09. 00’ dan 16.00’ ya kadar olan süre içinde yapılmalıdır.”¹⁰¹ Genelde okullar ikili öğretim yaptıklarından seçimler sabah ve öğlen yapılmaktadır.

Bunların haricinde kurulda çoğunluğun sağlanması, sandığın mühürlenmesi, oy kullanma hakkı ve düzeni, kimlik düzeni, oy kullanmadan önceki işler, oyların kullanma şekli, geçerli oyların belirlenmesi yönerge ile belirlenmiştir.

8. OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİNİN OLUŞUMU VE FAALİYETLERİ

8.1. Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu

Okul Öğrenci Meclisleri her sınıftan seçilen sınıf temsilcileri tarafından oluşturulur. Okul Öğrenci Meclisi “her şubenin kendi içinden seçeceği bir temsilcinin katılımından meydana gelir. Birleştirilmiş sınıflarda birinci sınıflar hariç bütün öğrenciler meclis üyesi olarak kabul edilir ve seçim yoluyla aralarından Okul Meclisine başkan seçerler. Okullar Öğrenci Meclisi ile ilgili iş ve işlemleri ekim ayı içinde tamamlayacak şekilde planlar ve uygularlar.”¹⁰²

⁹⁹ MEB, a.g.y. , Ant İçme, Madde: 13

¹⁰⁰ MEB, a.g.y. , Oy Kullanma Yeri, Madde: 15

¹⁰¹ MEB, a.g.y. , Oy Kullanma Süresi, Madde: 19

¹⁰² MEB, a.g.y. , Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu, Madde: 26

8.2. İlk Toplantı ve Ant İçme

Meclisin ilk oluşumu ve ant içilmesi öğrencilerin meclis ciddiyetini kazanmaları ve gelecekteki yapılacak çalışmalara katılımı sağlamada önemlidir. Okul Öğrenci Meclisinin ant içmesi ‘‘Meclis çalışmalarına etkin ve verimli bir şekilde katılacağıma, Meclis tarafından verilen görevleri en iyi şekilde yerine getireceğime, demokrasi kültürünü okulda ve toplumda yaşatacağıma, milli manevi değerler ile insan hak ve özgürlüklerine saygı duyacağıma, Atatürk’ ün gösterdiği çağdaş ve demokratik hedeflere ulaşmak için azimle çalışacağıma ant içerim.’’¹⁰³

8.3. Başkanlık Divanının Oluşumu

Okul Meclisi Başkanı seçimiyle beraber başkanlık divanının oluşumu da önemlidir. Başkanlık Divanı seçiminde ‘‘her başkan adaylığını diğer divan üyesi adaylarıyla birlikte liste halinde toplantının açılmasından itibaren seçim aşamasına gelinip listelerin verilmesi süresinin dolduğunun ilan edileceği zamana kadar başkanlığa bildirir. Bir listede herhangi bir görevle ilgili olarak adına yer verilen kimse diğer bir aday listesinde yer alamaz. Seçim aşamasında bu listeler üzerinden gizli oy, açık tasnif usulüyle yapılır.’’¹⁰⁴

8.4. Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Okul Öğrenci Meclisi en az iki ayda bir her dönem en az bir kere toplanmalıdır. ‘‘Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alınır. Okul Öğrenci Meclisi Okul müdürünün, üyelerinin beşte birinin veya başkanın isteği üzerine istek tarihinden itibaren en geç 20 gün içinde olağanüstü toplanır.’’¹⁰⁵

¹⁰³ MEB, a.g.y. , İlk Toplantı ve Ant İçme, Madde: 30

¹⁰⁴ MEB, a.g.y. , Başkanlık Divanının Oluşumu, Madde: 31

¹⁰⁵ MEB, a.g.y. , Toplantı Karar ve Yeter Sayısı, Madde: 32

8.5. Üyelik Görevinin Sona Ermesi

Okul Meclis çalışmalarının verimli geçmesi temsilcilerin toplantılara katılımları karar alma sürecinde etkin görev almaları önemlidir. Devamı sağlamak amacıyla ‘‘Üyelerin toplantıya iki kez katılmamaları, sağlıkla ilgili bir sorunun olması, seçilme şartlarını kaybetmesi hallerinde ve isteğe bağlı nedenlerle başkanlık ve üyelikleri sona erer. Üyeliği sona erenin yerini en fazla oy olan üye temsil eder.’’¹⁰⁶

8.6. Meclislerin Görevleri ve Gündemi

Öğrenci Meclisinin düzenli ve sağlıklı çalışması açısından görev alanının belirlenmesi, görev alanıyla ilgili çalışmaların yapılması ve takibi önemlidir. Bununla ilgili ‘‘Meclis gündeminde öncelikli olarak öğrencilerin eğitim ve okul yaşantısını ilgilendiren, eğitimde başarı düzeyi, ulaşım sorunları, sağlıklı beslenme, barınma, zararlı alışkanlıklar, spor imkânları gibi konular görüşülür. Ayrıca komisyon raporlarını değerlendirir. Komisyonların faaliyet raporlarını inceler. Konuyla ilgili öğrenci kulübü üyeleriyle ortak çalışmalar yapar. Öğrencilerin problemleri ile ilgili konular değerlendirilir.’’¹⁰⁷ hükmü vardır.

8.7. Meclis Komisyonları, Komisyon Üyelikleri

Öğrenci Meclislerinde komisyonlar oluşturarak çalışmalar yapmak hem öğrencilerin mecliste istekli olarak çalışmalarını hemde meclisin etkin olmasını sağlar.’’Okul Öğrenci Meclisinde eğitim, kültür, sosyal, sanat, bilim, spor ve benzeri konuları esas alan komisyonlar kurabilir. Meclis komisyonlarındaki çalışmalar da öğrenci kulüplerinin çalışmaları da dikkate alınır.’’¹⁰⁸ Komisyonu oluşturan üyelerin belirlenmesi ve çalışması meclisin yetkisindedir.’’Komisyon üye sayısı başkanlık divanının teklifi üzerine Genel Kurul tarafından belirlenir. Komisyonlara meclis üyeleri dışındaki öğrenciler de katılabilir fakat komisyon başkanının meclis üyesi olması zorunludur.’’¹⁰⁹

¹⁰⁶ MEB, a.g.y. , Üyelik Görevinin Sona Ermesi, Madde: 35

¹⁰⁷ MEB, a.g.y. , Üyelik Görevinin Sona Ermesi, Madde: 35

¹⁰⁸ MEB, a.g.y. , Meclis Komisyonları, Madde: 37

¹⁰⁹ MEB, a.g.y. , Meclis Üyelikleri, Madde: 38

II. BÖLÜM

OKULDA DEMOKRASİ, DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİNİN TARİHÇESİ VE YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Türkiye’de okullarda demokrasi ve okul öğrenci meclislerinin tarihçesi, dünyadaki tarihçesi ve bu konularla ilgili Türkiye’de yapılmış araştırmalar incelenecektir.

1. TÜRKİYE’DE OKULLARDAKİ DEMOKRASİ UYGULAMALARI İLE OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİ FAALİYETLERİNİN TARİHÇE’Sİ

Üzerinde herkes tarafından hemfikir olan tanıma göre demokrasi halkın kendi kendini yönetmesidir. Eski Yunanca’da Demokratia kelimesinden türemiştir ve demokrasi ile ilgili birçok tanım yapılmıştır.

Siyasal bir rejimin demokrasi ile nitelendirilebilmesi için şu 4 ilkeye sahip olması gerekir.”Birincisi seçim ve temsil, ikincisi insan haklarına verilen öncelik, üçüncüsü hukukun üstünlüğü, dördüncüsü çoğulculuktur.”¹¹⁰

Demokrasi hem siyasi bir hükümet rejimi hem de yaşam biçimidir. Demokrasilerde asıl olan kişilerin özgürlüğü kendi haklarını ifade edebilmeleridir. Demokratik sistemin özünü hoşgörü oluşturur. Buna göre demokrasi “hoşgörü ve hürriyet sistemidir.”¹¹¹

Demokrasi yaşamın bir parçası olduğu için yaşayarak öğrenme de söz konusudur. Yaşayarak öğrenme eğitimle daha da bütünleşir. Demokrasi ile eğitim arasındaki ilişki ilk olarak John Dewey tarafından ortaya konmuştur.

¹¹⁰ Şaylan, G., Demokrasi ve Demokrasi Düşüncesinin Gelişmesi, TODAİE, Ankara, 1998, s. 10

¹¹¹ Doğan, İ. , Modern Toplumda Vatandaşlık Demokrasi ve İnsan Hakları, Ankara, 2001, s. 192

Dewey ‘‘okulda kazanılan bilginin etkinliklerle yada mesleklerle bağlantısının kurulması ve yaşamla bütünleşen bir ortamda verilmesi ile bunun sağlanabileceğini söylemiştir.’’¹¹²

1739 sayılı yasada Türk Milli Eğitiminin genel ilkeleri yer almaktadır. Bu 14 temel ilkedен 8.madde ‘‘demokrasi eğitimi’’ içerir. Vatandaşlara kazandırılacak demokrasi bilincinin özgür ve demokratik bir toplum düzenini yaratmada ‘‘demokrasi eğitiminin önemi’’ vurgulanır.

Öğrencilerin hak ve özgürlüklerini bilen, benimseyen saygı duyan ve savunan etkin yurttaşlar haline gelebilmesi için okul yönetimine katılımı lazımdır. ‘‘Demokrasi ile yönetilen toplumlarda demokrasi eğitimi yoluyla demokrasiyi yaşatacak insanların yetişmesi gerekir. Demokrasi eğitimi bireyleri, insan hak ve özgürlüklerini bilen, benimseyen, saygı duyan ve savunan etkin yurttaşlar haline gelmeyi hedefler.’’¹¹³

Ülkemizde öğrencilerin okul yönetimine katılımının tarihçesine baktığımızda; 20. yüzyılın başlarında mevcut eğitim kurumlarına ve okullara ağır eleştiriler yönelmeye başlandı. Yöneltilen eleştirilerin anahatları şöyleydi: Ders saatlerinin yapay bir biçimde parçalanması, birlikte yapılan öğretimin tekdüzeliği, sert bir takım programların aynen ve harfiyen uygulanması ve bunlara uyulması, sınav rezaleti, bu okulların öğrencileri hayata hazırlayamamaları, hayattan kopuklukları, okullardaki verbalizm ve kitaba bağlılık. ‘‘Ananevi okul diye adlandırılan mevcut okulların bu dezavantajlarını ve yetersizliklerini gidermek için özellikle çocuğu merkez alan yeni eğitim programları geliştirilmeye çalışıldı. Bu programların uygulanacağı okula’’ yeni okul ‘‘eğitime de yeni eğitim diye adlar verilmiştir.’’¹¹⁴

İlerleyen yıllarda başka bir uygulama olan ‘‘kendi kendini yöneten okul’’ da öğrencilere görevler verilmiştir. Sıra ile öğrencilere verilen görevler; Sınıfta intizam, okul malzemesinin dikkatli kullanılması, aidatın alınması, kütüphanenin düzenlenmesi, gösterilerde yardımlaşma, öğrenciler arasındaki kavgalarda hakemlik, disiplinin

¹¹² Geray, C. , İnsan Hakları İçin Eğitim, İnsan Hakları Yıllığı, Cilt XV, 1993, s. 96

¹¹³ Gülmez M., İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi, Ankara, 1994, s. 7

¹¹⁴ Hesapçioğlu, M. , ‘‘Postmodern toplumda / Küresel Toplumda, Eğitim, Okul ve İnsan Hakları’’ , 21.Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, İstanbul, 2001, s. 8

sağlanması, gezinti ve arkadaş toplantılarının düzenlenmesi ile öğrencilerin okul yönetimine katılımları sağlanmıştır.

“Kendi kendini yöneten okul” sayesinde öğrencilerin;

- Yalnız kendileri için yaşamaktan vazgeçtikleri,
- Birlikte yaşamamanın manasını anladıklarını,
- Hukuka ve otoriteye saygı gösterdikleri,
- Sınıfta daha iyi sosyalleştikleri, sosyal duyguların geliştikleri

gözlemlenmiştir.”¹¹⁵

Bu sayede eğitimcilerin amaçları ise; “öğrencinin derslerine karşı ilgisini canlandırmak ve öğrendikleri bilgilerin amaçlarını daha iyi kavramalarına yardım etmek, demokratik idare usul ve araçlarını gerçek hayattaki yaşamlarını sağlamaktır.”¹¹⁶

Ülkemizde okul programımıza “kendi kendine yönetim ilkesi İstanbul Öğretmen Okulu Müdürü Satı Bey disiplini sağlamaktan sorumlu olan ve gözcü olarak görevlendirilen kişilerin görevlerine son vererek onların yerine, öğrencilerin kendi kendilerini yönetmelerine olanak tanımıştır.”¹¹⁷

John Dewey 1924 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’nın davetlisi olarak yaptığı incelemede; “imkânların izin verdiği ölçüde öğrencilerin okul işlerine katılmaları sağlanarak yetkili uzmanların bu yönde araştırma yapmalarını önermiştir.”¹¹⁸

Bu öneriler dikkate alınarak 1929 yılında çıkarılan İlkokullar Yönetmeliğinin 125. maddesinde “öğrencilerin yalnız kendilerine verilen derslerin öğrenmekle ve kendi girişimiyle bazı etkinliklerde bulunmaları istenmekte, daha sonra onur kurulu ve eğitsel kol çalışmalarına yer verilmesi istenmektedir.”¹¹⁹

¹¹⁵ Piaget, J. , Kendi Kendini İdare, Ankara, 1941, ss. 68-71

¹¹⁶ Kirby, F. , ‘ Türkiye’ de Köy Enstitüleri, Ankara, 1996, s. 70

¹¹⁷ Binbaşıoğlu, C. , Okulda Ders Dışı Etkinlikler, 2000, s. 19

¹¹⁸ Akkutay, Ü. , ‘ Milli Eğitimde Yabancı Uzman Raporları, Ankara, 1996, s. 32

¹¹⁹ Binbaşıoğlu, a.g.k. , s. 20

Kurtuluş Savaşından sonra yerli bir eğitim ve kalkınma seferberliği olan ‘‘Köy Enstitüleri (1935 – 1946) hareketinde de öğrencilerin yönetime katılımına yönelik faaliyetler yapılmıştır .’’¹²⁰

Enstitülerde; sağlık, müzik, spor, denizcilik ve balıkçılık, teknik işler, tarım, yapı – sanat, işlik gibi görevlerden her birinin yönetim yetkisi, ilgili alanda uzman bir öğretmene verilmiştir. ‘‘Bu öğretmenler yönetmelik hükümleri çerçevesinde ve okul müdürlerine karşı sorumlu olmak kaydıyla kendi bölüm ve birimlerinden geniş bir yetkiye sahip kılınmıştır.’’¹²¹

İsmail Hakkı Tonguç 1934 – 1935 yıllarında Ankara Gazi Lisesi’ nde yöneticilik yaparken öğrencileri; yönetim ve disiplin işlerine katmışlardır. Böylece öğrenciler etkin duruma getirilerek öğrenci yönetimi kurulmuştur.

‘‘Köy Enstitülerindeki tüm işler ve eğitim uygulamalarına ilişkin kararlara öğrenciler de katılmışlardır. Genel yaşamın işlerinin yürütülmesi her hafta Cumartesi günleri Enstitü kurulunda öğrencilerle konuşulur, açıklanır, eleştirilir, tartışılır ve değerlendirilirdi. Toplantılarda bir sorun üzerinde anlaşmazlığa düşüldüğünde, tartışmalar sonunda herkes tarafından en uygun çözüm olduğunda birleşilen öneri kabul görürdü.’’¹²²

Köy Enstitülerinde öğrenci yönetimi işe katılmamış olsaydı o günün olanaksızlıkları içinde bunca başarı sağlanamazdı. ‘‘Dünün ve bu günün okullarında öğrenci – yönetici arasındaki kapalı kapılar açılmış, karşılıklı sevgi – saygıya dayanan yönetimi de kapsayan bir güvenlik meydana getirilmiştir. Bu düzen içinde öğrenciler görevini, hakkını, yetkilerini bilen, kişiliğini bu yönde geliştiren bir eğitimden geçiriliyorlar, bir yandan da öğrenci yetiştirme de halkla ilişkilerinde takınacakları tavrı kavramış oluyorlardı.’’¹²³

¹²⁰ Türkoğlu, P. , ‘‘Tonguç ve Enstitüleri, İstanbul, 2000, s. 14

¹²¹ Alıç, M., Yönetim Açısından Köy Enstitüleri, Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı :1, 1990, Ankara, s. 25

¹²² Kirby, a.g.k. , s. 189

¹²³ Türkoğlu, P. , ‘‘ Öğrencinin Yönetime Katılması ve Köy Enstitüleri ’’ , İmece Dergisi, Sayı:4, 1970, s. 15

Öğrencilerin demokratik bir yoldan yönetime katılmalarını sağlamak amacıyla 25 Haziran 1946'da uygulamaya konulan Yüksek Köy Enstitüsü Yönetim Kurulu'nda 15 kişi yer almıştır. Bu kurulda öğrencilerde bulunmuştur. 6 ay süre ile Yüksek Köy Enstitüsü öğrencilerinin kendi aralarında gizli oyla seçecekleri üç kişi, her enstitünün 4. ve 5. sınıf öğrencileri tarafından gizli oyla seçilecek ve 3 ay süre ile kurula katılacak bir öğrenci bulunmuştur.

1985 yılında Birleşmiş Milletler Gençlik Yılı'nda çocukların ve gençlerin katılımı gelişme ve barış ilkeleri doğrultusunda yetiştirilmeleri ilke olarak benimsenmiştir. "Gençlik yılı ilkeleri çerçevesinde katılım; gençlerin toplumsal gelişmeye katılımı, rol ve sorumluluk almaları, gençlerin toplumla bütünleşmesi, yeni bir ilerleme hareketi ve felsefesi, katılımcı gençlik politikaları ve programların oluşturulması ve örgütlenmesinin gerçekleştirilmesi ölçütleriyle ele alınmıştır."¹²⁴

2. DÜNYADA OKULLARDAKİ DEMOKRASİ UYGULAMALARI İLE OKUL ÖĞRENCİ MECLİSİ FAALİYETLERİNİN TARİHÇESİ

Demokrasinin geçmişe oranla ilerlemesiyle birlikte öğrencilerin okul yönetimine katılımını arttırmak amacıyla "Okul Öğrenci Meclisleri" oluşturulmuştur. Genel olarak Yükseköğretim düzeyinde başlayan bu çalışmalar, sonraları ortaöğretim ve ilköğretim düzeyine kadar inmiştir. Genel olarak aynı amaçlar doğrultusunda öğrenci katılımını teşvik etmek, okul yönetimindeki rolünü arttırmak, öğrencilerin dikkate alındığını hissettirmek, öğretmen – öğrenci ilişkilerini geliştirmek ve gelecekte öğrencilerin siyasal hayattaki faaliyetlere kayıtsız kalınmaması amaçlanmıştır.

Avrupa'da birçok ülkede gençlerin toplum içindeki nüfuslarının azalmasıyla birlikte, azalan nüfustaki genç bireylerin sosyal ve siyasal yaşama katılmaması veya katılmak istememesi önemli bir sorundur. Okullarda demokratik katılımı sağlamak amacıyla çalışmalar yapılması benimsenmiştir.

¹²⁴ Cılga, İ. , Okulda Katılımcı Demokrasi Modeli, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 2004, s. 11

Avrupa Konseyi 2005 yılını ‘Eğitim Yoluyla Avrupa Yurttaşlık Yılı’ ilan etmiştir.’’¹²⁵

Daha öncesinde 10 – 11 Ekim 1997 ‘de Strasbourg’ da Avrupa Konseyine üye devletlerin başkanları tarafından yapılan zirvede ‘Demokratik Yurttaşlık Eğitimi’ projesi benimsenmiştir.

DYE’nin amaçları şöyle saptanmıştır:

‘– Etkili Yurttaşlık için gerekli olan becerilerin tanımlanması. Bu becerilerin öğrenilmesinde, çocuklar, gençler ve yetişkinler için gerekli olan eğitim deneyimlerini, yöntemlerini, uygulamalarını anlama ve çözümlenme,

- DYE ‘ni sürekli kılarak gençlere ve yetişkinlere kendi geleceğini denetleme olanağı verme,

- DYE ‘ne Avrupa ülkelerinde tüm pedagojik uygulamaların ve eğitim politikalarının temel oluşturucusu olarak öncelik tanıma.

- Öğrencilerin haklarını korumaları ve kullandırmaları için yönlendirmedir.’’¹²⁶

İngiltere demokrasi tarihi ve kazanımları bakımından önemli gelişmeler kaydetmiş bir ülkedir. İngiltere’ de Okul Meclisleri ‘‘öğrencinin demokrasiye olan saygısını arttıracak bir anahtar görülmektedir.’’¹²⁷

Bu okul meclislerinde İngiltere’ de eğitim alanındaki yeniliklerin okul meclisine yansıtılmasından öğrencilerde konuşma, dinleme, takım çalışması yapma gibi faaliyetler geliştirilmiş olup kendi düşüncesini belirtmekten çekinmeyen bireyler hedeflenmiştir.

Almanya’da ortaöğretimde demokrasi eğitimi toplumsal yaşama yönelik kazanımlar oluşturmuştur. Berlin’de yasalarla oluşturulan ‘‘veliler, öğretmenler ve öğrencilerin çalışmalara katıldığı okul meclisleri oluşturulmuştur.’’¹²⁸

¹²⁵ Eurdice , Education in Europe , Citizenship Education at School in Europe , Background note , June 2005, s. 1

¹²⁶ http://ww.disis.meb.gov.tr/BELGE/AK_DYE.htm/ (05.06.2009)

¹²⁷ Cotomore , R. , Organisational Competence ; The Study of a School Council in Action , children and Society Volume 18 , 2004 , s. 54

¹²⁸ Haase , D., Almanya’ da Eğitim Reformu ve Okulun Demokratikleştirilmesi , Eğitim Yönetimi ve Üniversitede Demokratik Yapılanma Sempozyumu Notları , Eğitim Sen , 2006, s. 5

Avusturya'da okullara özellikle akademik özerklik tanınmış ve bağımsız hareket etmeleri sağlanmıştır.'Ortaöğretim okullarında veli, öğretmen ve öğrenci temsilcilerinden oluşan okul toplum komiteleri (school community committees) mevcuttur. Bu komiteler; okuldaki düzenlemeler ve okul etkinliklerinin planlanması konularında alınan kararlarda söz sahibidirler. Buna ilişkin olarak veli – danışma günleri, toplumsal sorunları tartışma günleri gibi etkinlikler düzenlenir. Ayrıca bütün ilk, orta ve özel okullarda sınıf öğretmenleri ve velilerden oluşan sınıf forumları (class forums) kurulmuştur. Bu forumlar sınıflarda eğitim öğretimin planlanması, etkinliklerin yürütülmesi ve sorunların giderilmesi konusunda söz sahibidir. Sınıf forumları bir araya gelerek okul forumlarını (school forums) oluştururlar. Bu bağlamda öğrenci ve velilerin okullarda eğitim – öğretimin planlanmasında söz sahibi oldukları söylenebilir.¹²⁹

Bununla birlikte ‘okul komitesinin ya da okul forumunun üçte ikilik oyunu aldıkları takdirde okullara kendi programları ile ilgili düzenlemeleri yapma, farklı müfredat seçebilme ve haftalık programı oluşturma yetkisi tanınmıştır.’¹³⁰

Türkiye’de ise okutulacak müfredat ve haftalık program standarttır ve bunun üzerinde okulların değişiklik yapma yetkisi yoktur.

Hessen Eyaletinde 2002 yılında uygulamaya konan ‘Sosyal Çalışmalar’ dersi ile ‘öğrencilerin gelecekteki katılabilecekleri aktif politika çalışmaları tanıtılmaktadır.’¹³¹

Norveç ‘te 2006 yılından beri Okul Meclis faaliyetlerinin işlendiği ‘Demokrasi ve Katılımcı Vatandaşlık Eğitimi’¹³² dersi okutulmaktadır. 2005 yılı genel seçimleri öncesi öğrencilere sembolik olarak oy kullandırılmıştır.

Birleşmiş Milletler (BM) Demokrasi Eğitimi ile İlgili önemli programlar hazırlamıştır. BM küresel bazda demokrasi ve insan hakları eğitimini desteklemek için

¹²⁹ <http://ww.bmsg.gv.at/> (06.06.2009)

¹³⁰ <http://ww.bmsg.gv.at/> (06.06.2009)

¹³¹ Eurdice , The information Network on Education in Europe , Citizenship Education at School in Europe , Germany Report , 2005 , s. 5

¹³² Christiansen , J. , İnsan Hakları ve Yurttaşlık Eğitimi Seminer Notları , Ankara , 8-10 Eylül 2005

“ülkelerin hazırlamış olduğu değişik rehber programları, bilimsel belgeleri, pedagojik yaklaşımları ve örnek projeleri desteklemektedir.”¹³³

ABD ‘nin New York kentinde 2005 yılında II. Dünya Parlamento Başkanları konferansında DEOM Projesi tüm dünya ülkelerine model olarak sunulmuştur.

3. OKULDA DEMOKRASİ FAALİYETLERİ İLE DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL ÖĞRENCİ MECLİSLERİYLE İLGİLİ TÜRKİYE’ DE YAPILMIŞ ARAŞTIRMALAR

Demokrasi insan hakları faaliyetlerinin okulda uygulanması ve okul meclislerinin çalışmalarıyla ilgili araştırmalar tarih sırasına göre verilmiştir.

Touraine ve arkadaşları (1975), ABD’ de dâhil “on ülkede yurttaşlık eğitimi” adlı karşılaştırmalı bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırmada “ortak bazı noktalar belirlenmiştir. Bu noktalar: demokratik değerleri edinme, hükümeti destekleme ve karşı çıkma gibi konularda, öğrencilerin katılım olanağı sağlanırsa kendi düşüncelerini çekinmeden açıklayabildikleri, ayrıca, değişik düşünme pozisyonunun da pozitif olduğu izlenmiştir. Bu araştırmada, yalnızca demokratik bir sınıf ortamının varlığının bile, gerek bilişsel, gerekse duyuşsal yönden çıktılarının, ilişkili bütün ülkelerde, öğrencilerde politik tutum geliştirme açısından etkili olduğu bulunmuştur.”¹³⁴

Yeşilmen (1983), “Sınıf içi Sözlü Öğretimin Etkileşim Analizi Yoluyla Değerlendirilmesi”¹³⁵ adlı araştırmasının sonucu, öğretmen davranışlarındaki değişimin, öğrenci davranışlarında da değişmelere neden olduğunu; öğretmenin sınıf ortamını rahatlatması, öğrenci cevaplarını kabul etmesi, soru-cevap etkileşiminin ortamı gerginleştirilmesi, öğrenci davranışlarının demokratikliğinin artış ya da azalışına etki ettiği bulgularına varmıştır.

¹³³ Laurice, W. , “Human Rights and Documentation, “Manual on Human Rights Reporting, United Nations, Geneva, 1997, s. 46

¹³⁴ Touraine, A. , Demokrasi Nedir? (Çev: Olcay Kural), İstanbul, 1997,

¹³⁵ Yeşilmen, N. , Sınıf içi Sözlü Öğretimin Etkileşimi Analizi Yoluyla Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Ankara Üni. Sos. Bil. Ens., 1983

Büyükkaragöz (1989), “Türkiye’ de Demokrasi Eğitimi ve Eğitim Programları”¹³⁶ adlı araştırmasında; demokrasi ve insan hakları açısından okulların önemi, demokrasinin genel nitelikleri, kültürle ilişkisi, insan hakları ve demokrasi eğitiminin gerekliliği ve öğretim programlarında yer alma zorunluluğu insan hakları ve demokrasi eğitiminde karşılaşılan sorunlar, hata ve yanlışlıklar ile bunlara ilişkin çözüm yolları ve çeşitli uygulamalar üzerinde durmuştur.

Büyükkaragöz (1989), “Ortaöğretimde Demokrasi Eğitimi”¹³⁷ adlı araştırmasında ulaştığı sonuçlar;

1. Kadın ve erkek öğretmenlerin, demokratik tutum ve davranışları arasında fark bulunamamıştır.

2. Kız ve erkek öğrenciler arasında, demokratik tutum ve davranışlar açısından kızlar lehinde anlamlı farklılıklar vardır.

3. Görev yapma yeri (il/ilçe) ve cinsiyet, öğretmenlerin demokratik tutum ve davranışlarında farklılıklara yol açmaktadır.

4. Öğretmenler, tutum açısından öğrencilere göre daha demokratik iken; davranışlar açısından öğrenciler daha demokratik bir yapıya sahiptirler.

5. İl merkezindeki öğrenciler, ilçe merkezlerindeki öğrencilere oranla demokratik davranışları daha az sergilemektedirler.

Gözütok (1995), “Öğretmenlerin Demokratik Tutumları”¹³⁸ adlı araştırmasıyla Ankara’ daki alt, orta ve üst sosyo - ekonomik düzeyde ilkokul, ortaokul ve lisede çalışan öğretmenler ile A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesine devam eden öğretmen adaylarını araştırma kapsamına almış ve demokratik tutumlarını ölçmek amacıyla

¹³⁶ Büyükkaragöz, S. , Demokrasi Eğitimi, Ankara, 1990 a, s. 31

¹³⁷ Büyükkaragöz, S. , Ortaöğretimde Demokrasi Eğitimi: Öğretmen, Öğrenci ve Yöneticilerin Demokratik Tutum ve Davranışları, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1990 b, s. 28

¹³⁸ Gözütok, F. D. , Öğretmenlerin Demokratik Tutumları, Ankara, 1995

kişisel bilgi ve demokratik tutum ölçeği kullanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ise özetle şu şekildedir:

1. Öğretmenlere uygulanan tutum ölçeği ile öğretmen adaylarına uygulanan tutum ölçeğinden elde edilen puanlar arasında 0.05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Yani aday öğretmenlerin asıl öğretmenlere göre daha demokratik tutumlara sahip oldukları söylenebilir.

2. Kıdemleri farklı olan öğretmenlerin ortalama demokratik tutumları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

3. Cinsiyetlerine göre öğretmenlerin demokratik tutum puanı ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

4. Mezun oldukları kurum düzeylerine göre öğretmenlerin ortalama demokratik tutumları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

5. Branşlarına göre öğretmenlerin ortalama demokratik tutum puanları arasındaki fark din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri aleyhine diğer branştaki öğretmenlerden 0.05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Gülcan (1997), “Türk Eğitim Sisteminde İnsan Hakları Eğitimi”¹³⁹ adlı araştırmasında; Demokratik değerler arasında insan hakları değerlendirilmiştir. Türkiye’de MEB ile YÖK’ün sürekli işbirliği ve koordinasyon içerisinde olmasını, insan hakları eğitimi programlarının hazırlanması ve geliştirilmesi gerektiğini savunmuştur. Ayrıca MEB’e bağlı bazı eğitim kademelerindeki programlara insan hakları ve demokrasi eğitimi ile ilgili dersler konulduğunu, özellikle öğretmenlerin yetiştirilmesi konusunda yetersiz kaldığını belirtmiştir.

Atasoy (1997), “İlköğretim İkinci Kademedeki Demokrasi Eğitimi ve İlköğretim İkinci Kademe Öğretmen ve Öğrencilerinin Demokratik Tutum ve Davranışlarının

¹³⁹ Gülcan, M., Türk Eğitim Sisteminde İnsan Hakları Eğitimi, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üni. Sos. Bil. Enst. , Ankara, 1997

Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”¹⁴⁰ adlı yüksek lisans tezinde ilköğretim ikinci kademe öğretmen ve öğrencilerinin demokratik tutum ve davranışlarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ise özetle şu şekildedir:

1. Öğretmenler öğrencilere göre daha demokratik tutuma sahiptirler.
2. Kız öğrencilerin demokratik tutumları erkek öğrencilere göre daha yüksektir.
3. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre daha demokratik tutum ve davranışlara sahiptirler.
4. Öğrencilerin, olumsuz davranışların düzeltilmesinde cezadan yana tutum sergiledikleri görülmüştür.
5. Öğrencilerin, çeşitli faaliyetlerin belirlenmesinde görüş bildirme, çoğunluğun kararına uyma, sınıf başkanı seçme, kendilerinden farklı düşünen öğretmen ve arkadaşlarına saygı gösterme, arkadaşları konuşurken sözünü kesmeden dinleme, grup çalışmalarında üzerlerine düşen görevleri yerine getirme gibi davranışlarda genel olarak demokratik olduğu gözlenmiştir.
6. Öğretmenlerin, dersler ve diğer faaliyetlerin kararlaştırılmasında, sınav gün ve saatlerinin belirlenmesinde, öğrenci görüşlerini alma konusunda daha az demokratik oldukları gözlenmiştir.

Büyükkaragöz ve Kesici (1998), “Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi”¹⁴¹ adlı çalışmalarında; demokrasinin temel kavramları, tarihsel gelişimi, demokrasi- eğitim ilişkisi, ailede demokrasi eğitimi ve ahlak eğitimi gibi konuları ele almışlardır.

Kepenekçi (2000), “İnsan Hakları Eğitimi”¹⁴² adlı çalışmasında; Ortaöğretim kurumlarında insan hakları eğitiminin yeri incelenmiş ve etkili bir insan hakları eğitimi

¹⁴⁰ Atasoy , A. , İlköğretim İkinci Kademede Demokrasi Eğitimi ve İlköğretim İkinci Kademede Öğretmen ve Öğrencilerin Demokratik Tutum ve Davranışlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi , Yüksek Lisans Tezi , Ankara Üniversitesi Sos.Bil.Enst. , Ankara , 1997

¹⁴¹ Büyükkaragöz, S. , Kesici, Ş. , Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi, Ankara, 1998, s. 296

¹⁴² Kepenekçi , Y.K. , İnsan Hakları Eğitimi , Ankara , 2000 , s, 191

için uygulanması gereken yöntemler üzerinde durmuş ve insan hakları eğitimi konusunda yetersiz kaldığı, ortaöğretim kurumlarında uygulanan demokrasi ve insan hakları programının da yetersizliğini belirtmiştir.

Çalık (2002), “İlköğretim Okullarında Demokrasi Eğitimi Üzerine Bir Araştırma (Manisa İli Örneği)”¹⁴³ adlı yüksek lisans tezinde toplumun farklı kesimlerini oluşturan çocuklara verilen demokratik yaklaşımları tespit etmeyi amaçlamış ve şu sonuçlara ulaşmıştır:

1. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu demokratik tutum kazandıkları görülmüştür.

2. Manisa merkezindeki devlete bağlı ilköğretim okullarının 5. ve 8. sınıfları arasında öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 5. sınıfların 8. sınıflara göre daha demokratik oldukları saptanmıştır.

3. Demirci merkezindeki ilköğretim okullarının 5. ve 8. sınıfları arasında öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 5. sınıfların 8. sınıflara göre daha demokratik oldukları saptanmıştır

4. Manisa merkezindeki özel ilköğretim okullarının 5. ve 8. sınıfları arasında öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar 5. sınıfların 8. sınıflara göre daha demokratik olduğunu göstermiştir.

5. Manisa merkezindeki devlete bağlı ilköğretim okulları ve Demirci merkezindeki ilköğretim okullarındaki 5. sınıflar arasında anlamlı fark görülmemiştir

6. Manisa merkezindeki devlete bağlı ilköğretim okulları ve Demirci merkezindeki ilköğretim okullarındaki 8. sınıflar arasında anlamlı fark görülmemiştir

¹⁴³ Çalık, D. , İlköğretim Okullarında Demokrasi Eğitimi Üzerine Bir Araştırma (Manisa İli Örneği) , Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, 2006, s

Uslu (2003), “İlköğretim İkinci Kademedede Demokrasi Eğitimi: Öğretmen ve Öğrencilerin Demokratik Davranışlar Sergileme Düzeyleri (Sakarya İli Örneği)”¹⁴⁴, adlı yüksek lisans tezinde, ilköğretim ikinci kademedeki öğretmen ve öğrencilerin demokratik davranışlar sergileme düzeylerini incelemiş ve özetle aşağıdaki sonuçları elde etmiştir:

1. Öğretmenler ile öğrencilerin demokratik davranışlar sergileme düzeylerine ilişkin olarak benzer görüşte oldukları ancak okul ve sınıflarda öğretmenlerin demokratik davranışlar sergileme konusunda çeşitli eksikliklerin olduğu saptanmıştır.

2. Öğretmenlerin öğrencilere karşı demokratik davranışlar sergileme düzeyleri açısından sadece sınıfta alınan kararlara uyma noktasında kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha demokratik oldukları bulunmuştur.

3. Öğretmenlerin, öğrencilerine karşı demokratik davranışlar sergileme düzeylerinde branş bazında bir fark bulunmamıştır.

4. Cinsiyet açısından kadın öğretmenler ve kız öğrencilerin demokratik bir okul kültürünü erkek öğretmen ve öğrencilere göre daha fazla istedikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

5. Öğretmenlerin demokratik davranışları kıdeme göre anlamlı farklılık göstermiştir. Mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin kıdemi fazla olan öğretmenlere göre daha demokratik davranışlar sergiledikleri görülmüştür.

Uzun (2005), “Lise Öğrencilerinin Okul Yönetimine Katılımına İlişkin Öğrenci ve Yönetici Görüşleri”¹⁴⁵ adlı çalışmasında şu sonuçlara ulaşmıştır:

- Okul yöneticilerinin öğrenci katılımına yönelik değerlendirilmeleri cinsiyet, yaş, deneyim ve eğitimle ilişkili olmamıştır.

¹⁴⁴ Uslu, M., İlköğretim İkinci Kademedede Demokrasi Eğitimi, Öğretmen ve Öğrencilerin Demokratik Davranışlar Sergileme Düzeyleri (Sakarya İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üni. Sos.Bil. Enst. , Sakarya, 2003

¹⁴⁵ Uzun, E. , Lise Öğrencilerinin Okul Yönetimine Katılımına İlişkin Öğrenci ve Yönetici Görüşleri, Marmara Üni. Eğit. Bil. Enst., Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005 , s. 77

- Öğrencilerin yarısından fazlası satranç, tiyatro ve matematik kulübüne katılmak istemektedir. Kulüp aktiviteleri öğretmen – yönetici işbirliğini başlatırken öğrenci katılımı gerçekleşmemiştir.

- Törenler, yöneticiler ile öğretmenlerin fikirlerine göre organize edilmiştir.

- Hem okul yöneticileri hem de öğretmenlere göre öğrenci temsilcilerinin seçimi demokratik tarzda yapılmıştır.

- Sınıfların kalabalık olması ve her bir öğrenciye ayrılan zamanın sınırlı olması nedeniyle derslere katılım sınırlı olmuştur.

- Üniversite giriş sınavına hazırlıktan ötürü sosyal aktiviteler azalmıştır.

- Hem okul yöneticileri hem de öğretmenlerin yaklaşımı, öğrencilerin kararlara katılımından etkilenmiştir.

Tanlı (2007) ‘‘Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi ile İlgili Konuların İlköğretim Kurumlarında Okutulmakta Olan Ders Kitapları İçerisindeki Yerinin İncelenmesi’’¹⁴⁶ adlı araştırmada; şu sonuçlara ulaşmıştır. ‘‘Ders kitapları içerisinde demokrasi ve insan hakları eğitime gerekli önemin verilmediği, ders kitaplarındaki konuların ve etkinlik örneklerinin demokrasi ve insan haklarının hassasiyetini ve önemini öğrencilere kazandırabilecek bir boyutta ve içerikte olmadığı, İnsan hakları konularına Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi ders kitaplarında yer verilirken, demokrasi için her hangi bir ders kitabının bulunmadığı sadece Sosyal Bilgiler 6. sınıf ders kitabı içerisinde Demokratik Hayat adlı bir ünitenin bulunduğu bu ünitenin de içeriğinin yetersiz olduğu, bu konuların, öğretmen ve öğrencilerin demokrasiyi ve insan haklarını özümsemelerini sağlayacak boyutta olmadığı görülmekle birlikte demokrasi eğitiminin gerekliliği ile ilgili der kitaplarında hiçbir bilginin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır, demiş ve şu önerilerde bulunmuştur: ulanabilir ve sınanabilir bilgiler olarak verilmelidir. Dünyanın sürekli değişen ve gelişen yapısı vurgulanmalı, öğrencilerin katılım ve demokratik değerlere sahip çıkarak kendilerinin de bu mirasa katkıda bulunabilecekleri açıklanmalıdır. Ders kitapları, insanlığın ortak kültür mirasına katkıda bulunma, farklı kültürlere saygılı olma, merak ve ilgisini uyandırabilecek içerikte olmalıdır. Ders kitaplarında demokrasi eğitimi konularında okulun, sınıfın ve

¹⁴⁶ Tanlı, H. , Demokrasi ve İnsan Hakları İle İlgili Konuların İlköğretim Kurumlarında Okutulmakta Olan Ders Kitapları İçerisindeki Yerinin İncelenmesi, K.Maraş Sütçü İmam Üni. Sos. Bil. Enst. , Yüksek Lisans Tezi, 2007, s. 34

öğretmenin durumu açıklanmalıdır. Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi, ilköğretimin 1. sınıfından 8. sınıfına kadar her yıl aralıksız olarak okulda öğrencilere zorunlu olarak okutulmalı ve gerçek hayatla bağlantısı kurulmalıdır. Bu dersler bir program çerçevesinde, bireyin kendini gerçekleştirmesini, toplumda saygın bir yer almasını, iyi insan ve iyi vatandaş olmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.’’¹⁴⁷

Biçer (2007), Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi ile Öğrencilerde Demokrasi Kültürü Kazanımlarının Ortaöğretim Öğretmenlerince Değerlendirilmesine Yönelik Bir Analiz (Kütahya Örneği) adlı Yüksek Lisans Tezi DEOM ile ilgili en geniş çaplı çalışmayı yapmıştır. Şu sonuçlara ulaşmış ve önerilerde bulunmuştur.

Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi öğrencilerde demokrasi kültürü oluşturma adına ortalama bir etkiye sahiptir. Ancak projenin geleceğine ilişkin bulgular incelendiğinde, yetişmekte olan kuşaklara demokrasiyi yaşayarak küçük yaşlarda benliklerinin bir parçası haline getirmelerinde ve demokrasi kültürünü tabandan itibaren oluşturmada etkili olacağı yönündedir. Bunlar ileriye dönük öngörüler olmakla birlikte projenin ciddiyetle ve hedefleri doğrultusunda uygulanması da geleceği açısından son derece önemlidir.’’¹⁴⁸ demiş ve şu önerilerde bulunmuştur.

‘’1. Demokrasi kültürünü topluma yayabilmek ve demokrasiyi yaşatabilmek için toplumun çekirdeği olan ailelerin demokratik uygulamalar konusunda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.

2. Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi ve amacına ulaşabilmesi için tüm yönetici, öğretmen ve öğrencilerin bilgilendirilmesi amacıyla hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.

3. Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesini kâğıt üzerinde uygulanması gereken bir izlek olmaktan öteye geçirmek ve öğrencilerin gözünde önemini arttırmak için okul meclislerine yasal hak ve sorumluluklar verilmelidir.

¹⁴⁷ Tanırlı, a.g.t. , s. 34

¹⁴⁸ Biçer, B. , Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi ile Öğrencilerde Demokrasi Kültürü Kazanımlarının Ortaöğretim Öğretmenlerince Değerlendirilmesine Yönelik Bir Analiz (Kütahya Örneği) , Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üni. Sos. Bil. Enst. , Kütahya, 2007, s. 128

4. Öğrencilerin demokrasinin teorik boyutunu öğrenmesi ve demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi ile uygulamaya dönüştürebilmesi için ortaöğretim kurumlarının tüm alanlarında demokrasi ve yurttaşlık eğitimi ile ilgili zorunlu dersler olmalı, diğer derslerin içeriği ise öğrencilere demokratik davranışlar kazandırmaya yönelik olarak çeşitli araştırma, inceleme, grup ve küme çalışması gibi etkinliklerle desteklenmelidir.

5. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve politikacılar her türlü demokratik uygulamalarıyla okul meclislerine model olmalıdır.

6. Demokrasi kültürü ancak demokratik bir eğitimle gerçekleştirilebilir. Bu amaca uygun olarak eğitim ortamları demokratik ilkelere göre yapılandırılmalı ve öğrencinin demokratik davranışlar geliştirmesine olanak sağlamalıdır.

7. Öğrencilerin demokratik bir kişilik kazanmalarını sağlamak için eğitim ortamlarında her türlü karar alma mekanizmalarına öğrencilerin etkin katılımlarının sağlanması gerekmektedir.

8. Kitle iletişim araçlarının her türlü şiddet ve ayrımcılık unsurlarından arınık olması ve sosyal çevrenin demokratik davranışları pekiştirmesi sağlanmalıdır.

9. Sınıf ortamlarında tartışma teknikleri etkili bir şekilde uygulanarak öğrencilerin farklı görüşlere saygı gösterip hoşgörüsüyle yaklaşabilmesi sağlanmalıdır.

10. Öğretmenlerin demokrasi eğitimi konusunda yeterli donanıma sahip olabilmesi için eğitim fakültelerinin tüm programlarına demokrasi eğitimi ile ilgili derslerin konulması gerekmektedir.

11. Öğrencilerin öğretmenlerini okulda baskı unsuru görmesi yerine onu kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendiren bir arkadaş, bir rehber olarak görmesi sağlanmalıdır.

12. Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi ile ilgili çeşitli boyutlarda araştırmalar yapılmalı, bu araştırmaların sonuçları projenin geliştirilmesinde ve daha etkin uygulanmasında kullanılmalıdır.

13. Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi çeşitli sosyal ve kültürel aktivitelerle desteklenmelidir. »¹⁴⁹

¹⁴⁹ Biçer, a.g.t. , s. 129

III. BÖLÜM

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ETKİLİ OKUL ÖĞRENCİ MECLİSİ ALGILARI (Bakırköy Örneği)

1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ile verilerin analizine ilişkin bilgiler verilmektedir.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları'na yönelik tutumları hakkında yapılan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. 'tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.'¹⁵⁰

Tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilen bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin uygulanan ankete vermiş oldukları yanıtlar doğrultusunda onların konu ile ilgili görüş ve önerileri belirlenerek algıları tespit edilmiştir. Ayrıca ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin; cinsiyete, yaşa, sınıfa, daha önce okul meclisinde görev alma durumuna göre değişip değişmediği de ilişki olarak aranmıştır.

1.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın genel evrenini Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöğretim okullarının okul meclislerinde görev yapan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini ise İstanbul İli Bakırköy İlçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöğretim okullarında oluşturulan okul öğrenci meclislerinde görevli öğrencilerden oluşmaktadır.

¹⁵⁰ Karasar, N. , Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, 1998, s. 77

1.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı'nın Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi kapsamında öğrencilerin için belirlenen amaçlar kazanmasını hedeflediği demokratik beceriler, DEOM ile belirlenen Sınıf Temsilciliği ve Okul Meclislerinin Oluşması ve faaliyetlerini de içine alan ‘‘Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları’’ adlı taslak anket tarafımdan geliştirilmiştir. Ankete son şekli verilmeden önce açıklamaların ve maddelerin anlaşılır olup olmadığı ve ölçülmesi istenilen özellikleri kapsayıp kapsamadığı konusunda uzman görüşleri alınmıştır.

Hazırlanan anket yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğrencilerin kişisel bilgilerini elde etmek amacıyla cinsiyet, yaş, sınıf, daha önce okul meclisinde görev alma olmak üzere dört soru maddesi yer almaktadır.

1.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların demografik ve kişisel – sosyal özelliklerine ait bilgiler araştırmacı tarafından ilgili literatür araştırmalar taranarak araştırmacı tarafından geliştirilen ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ kullanılarak toplanmıştır. Kişisel bilgi formunda yer alan ifadeler, Ortaöğretim Okul Öğrenci Meclislerinde ki temsilci öğrencilerin; cinsiyet, yaş, sınıf, daha önce okul öğrenci meclisinde görev alma, durumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir.

1.2.2. Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları Anketine İlişkin Görüşler Ölçeği

Anket 7 bölümden oluşup, birinci bölümde kişisel bilgiler yer alıp, geri kalan bölümlerde anket soruları yer almaktadır.

İkinci bölümde Milli Eğitim Bakanlığı'nın Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Hedeflenen Amaçlardan on amaç (Cumhuriyetin demokrasi ile güçlendirilmesinin sağlanması; Yerleşik bir demokrasi kültürü oluşturmasının sağlanması; Hoşgörü ve çoğulculuk bilincini geliştirmesinin sağlanması; Kendi kültürünü özümsemeyi sağlaması; Milli, manevi, evrensel değerlere bağlı olmayı

sağlaması; Seçme, seçilme, oy kullanma kültürünü kazanmayı sağlaması; Katılımcı olmayı sağlaması; İletişim kurabilmeyi arttırmasının sağlaması; Demokratik liderliği benimsemenin sağlanması; Kamuoyu oluşturma becerisi kazanmanın sağlanması) aynen alınmıştır. Öğrenciler DEOM ile belirlenen amaçların ne düzeyde kazandığına ilişkin “tamamen”, “çok”, “orta düzeyde”, “az”, “hiç” seçeneklerinden birini işaretlemişlerdir.

Üçüncü bölümde Milli Eğitim Bakanlığı'nın Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi kapsamında belirlediği on dört beceri (Eleştirel düşünmeyi sağlamıştır. Üretken olmayı sağlamıştır. Problem çözmede katkı sağlamıştır. Tanıma değerlendirme faaliyetlerini arttırmıştır. Bilgi kaynaklarını kullanmayı sağlamıştır. Ahlaki sorgulama yeteneği artmıştır. Katılımcı olma sağlanmıştır. Çok yönlü iletişim kurmayı arttırmıştır. Tartışma ve uzlaşma kültürü kazandırmıştır. Çatışmayı önleme, arabuluculuğu arttırmıştır. Atılganlık becerilerini arttırmıştır. Demokratik liderliği benimsemeyi arttırmıştır. Kamuoyu oluşturma becerisini arttırmıştır. Ortak yaşam kavramların oluşmasında etkilidir) alınmıştır. Buna ilave olarak Biçer (2007) tarafından ilave edilen 2 beceri “İnsan sevgisini arttırmıştır. Sorumluluk anlayışını arttırmıştır.”¹⁵¹ ve tarafımdan 1 beceri (Önyargılardan Kurtulmayı Sağlamıştır) olmak üzere toplam 17 beceri ankete dahil etmiştir. Öğrenciler, becerileri ne düzeyde kazandığına ilişkin “tamamen”, “çok”, “orta düzeyde”, “az”, “hiç” seçeneklerinden birini işaretlemişlerdir.

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi (DEOM) ile Ulaşılması Hedeflenen Becerilerden 4 beceri (Katılımcı olma; İletişim kurmayı arttırma; Demokratik liderliği benimseme; Kamuoyu oluşturma) aynı zamanda Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi (DEOM) ile Ulaşılması Hedeflenen Amaçlar bölümünün amaçları arasında yer aldığı için ankete dâhil olup, aynı ifadelere anketin her iki bölümünde verilen cevaplar karşılaştırılmış aynı olmayan cevapların olduğu anketler değerlendirmeye alınmamıştır.

¹⁵¹ Biçer, B. , Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi ile Öğrencilerde Demokrasi Kültürü Kazanımlarının Ortaöğretim Öğretmenlerince Değerlendirilmesine Yönelik Bir Analiz (Kütahya Örneği) , Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 2007, s . xxi

Dördüncü bölümde de aynı şekilde Milli Eğitim Bakanlığı'nın Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi kapsamında Yönerge ile belirlenen Sınıf Temsilciliği Seçimi ve Uygulamaları ile ilgili 22 davranış, Okul Öğrenci Meclislerinin Oluşumu ve Faaliyetleri ile ilgili 22 davranış alınmış, öğrencilerin belirtilen kazanımları ne düzeyde kazandığına ilişkin "evet", "hayır", seçeneklerinden birini işaretlemişlerdir.

Beşinci bölümde de aynı şekilde Milli Eğitim Bakanlığı'nın Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları ile ilgili 9 adet kazanıma ait kanaatlerinin ne düzeyde olduğuna ilişkin "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", "Kesinlikle Katılıyorum", "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneklerinden birini işaretlemişlerdir.

Altıncı bölümde ise Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi ile Etkili Okul Öğrenci Meclis Algılarının olumsuz olmasının nedenlerinin neler olduğuna dair 6 faktörün ne düzeyde etkisi olduğunu her bir madde için nedenlerin etkililiği "etkili değil", "etkili", "çok etkili" olarak sıralanmış ve etkililik derecesi saptanmaya çalışılmıştır.

Yedinci bölümde Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi ile öğrencilere demokrasi kültürü kazandırmaya yönelik olarak ve Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının ne düzeyde olduğunu belirlemek için; Okul Öğrenci Meclislerinin Etkili olarak çalışıp çalışmadığı, Okul Öğrenci Meclisinin Etkili olarak çalışması için neler yapılması gerektiği ve araştırmaya katkı sağlayacak görüş ve önerilerini belirttikleri üç açık uçlu soru yer almaktadır

1.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları 2008-2009 eğitim- öğretim yılı içinde 01.01.2009 ve 01.05.2009 tarihleri arasında İstanbul İli Bakırköy İlçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 7'si Klasik Devlet Lisesi, 4'ü Özel Lise, 3'ü Anadolu Lisesi, 3'ü Meslek Lisesi olmak üzere toplam 17 ortaöğretim okulu ve bu ortaöğretim okullarında Okul Öğrenci Meclislerine seçilmiş olarak görev yapan

yaklaşık 500 öğrenciden 340 öğrenciye bizzat ulaşılarak araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

1.4. Verilerin Çözümlemesi

“Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları adlı ankete ilişkin görüşler” ölçeğinden elde edilen veriler “Kişisel Bilgi Formu” ndaki bilgilerle SPSS veri giriş sayfasına işlenmiştir.

Veriler bilgisayar ortamına aktarılmadan önce, bilgi işlem kodlama çizelgelerine geçirilmiş ve buradan bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin hem bilgi işlem kodlama çizelgelerine hem de bu çizelgelerden bilgisayar ortamına aktarılması sırasında sık sık doğruluğu kontrol edilmiş ve yanlış aktarımlar önlenmeye çalışılmıştır.

Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi kapsamında belirlenen beceri, tutum ve kazanımları yine bu proje sayesinde öğrencilerin ne düzeyde kazandıklarını yani Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarını belirlemek amacıyla öğrencilerin sorulara verdikleri yanıtları tek tek incelenmiştir.

Ortaöğretim öğrencilerinin DEOM’ a yönelik çeşitli algılarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşma durumlarını tespit etmek amacıyla oluşturulan değişkenler bağımsız grup t testi ve Anova testi ile işleme koyulmuştur. Cinsiyet, daha önce okul meclisinde görev alma değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için uygulanan bağımsız grup t testi, yaş ve sınıf değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Anova testi analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Verilerin analizinde 0,05 düzeyinde anlamlılığa bakılmıştır.

Ankette bulunan soruların “tamamen”, “çok”, “orta düzeyde”, “az”, “hiç” seçenekleri ile “evet”, “hayır” seçenekleri , “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum”, “kesinlikle katılmıyorum” seçenekleri ile “çok etkili”, “etkili”, “etkili değil” seçeneklerinin her birine verilen yanıtların frekans, geçerli yüzde ve aritmetik ortalamaları alınarak tablolar halinde sunulmuştur.

Veri toplama araçlarında kullanılan beşli derecelendirme ölçeğine uygun olarak, elde edilen ortalama puanların derecelendirilmesi ve yorumlanmasında; 1,00 – 1,79 “tamamen”, 1,80– 2,59 “çok”, 2,60– 3,39 “orta düzey”, 3,40– 4,19 “az”, 4,20– 5,00 “hiç” puan aralıkları yine beşli derecelendirme ölçeğine uygun olarak, elde edilen ortalama puanların derecelendirilmesi ve yorumlanmasında; 1,00– 1,79 “katılmıyorum”, 1,80– 2,59 “kararsızım”, 2,60– 3,39 “katılıyorum”, 3,40– 4,19 “kesinlikle katılıyorum”, 4,20– 5,00 “kesinlikle katılmıyorum” temel alınmıştır. Veri toplama araçlarında kullanılan üçlü derecelendirme ölçeğine uygun olarak ise, elde edilen ortalama puanların derecelendirilmesi ve yorumlanmasında; 1,00– 1,65 “çok etkili”, 1,66– 2,33 “etkili”, 2,34– 3,00 “etkili değil” puan aralıkları ve yine veri toplama araçlarında kullanılan ikili derecelendirme ölçeğine uygun olarak ise, elde edilen ortalama puanların derecelendirilmesi ve yorumlanmasında; 1,00– 1,49 “evet”, 1,50– 2,00 “hayır” temel alınmıştır.

Araştırmada, anketin Beşinci bölümünde aynı şekilde Milli Eğitim Bakanlığı'nın Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları ile ilgili 9 adet kazanıma ait kanaatlerinin ne düzeyde olduğuna ilişkin verilen yanıtların geçerli yüzde ve ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, sınıflarına ve daha önce okul meclisinde görev alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye çalışılmıştır.

Araştırmada kullanılan istatistiksel çözümlerinde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir. Verilerin tüm istatistiksel çözümlenmeleri “SPSS 12.0” paket programı kullanılarak yapılmıştır.

2. VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu başlıkta araştırmadan elde edilen veriler, araştırma grubunun kişisel özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri, araştırmamıza esas olan anketin her bölümündeki öğrenci görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar başlıklar altında incelenmiştir.

2.1. Araştırma Grubunun Kişisel Özelliklerine İlişkin Frekans, Yüzde Değerleri

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin kişisel özelliklerini (cinsiyet, yaş, sınıf, daha önce okul meclisinde görev alma) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, sonra ölçeğin toplam puanları için \bar{x} , ss, SH_X değerleri ile ilgili betimleyici frekans ve yüzde dağılımları sunulmuştur.

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilere ilişkin kişisel bilgi formu sonuçlarının tabloları aşağıda sunulmuştur. Araştırmanın çalışma evreni frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmanın Çalışma Evreni (%)

Dağıtılan Anket Sayısı		Yanıtlanan Anket Sayısı		Yanıtlanmayan Anket Sayısı		Değerlendirme Dışı Bırakılan Anket Sayısı		Değerlendirmeye Alınan Anket Sayısı	
Sayı (f)	Yüzde (%)	Sayı (f)	Yüzde (%)	Sayı (f)	Yüzde (%)	Sayı (f)	Yüzde (%)	Sayı (f)	Yüzde (%)
380	100	343	90,26	37	9,73	3	0,78	340	89,47

Tablo 1’de görüldüğü gibi, çalışma evrenini toplam 380 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma evrenindeki öğrencilerin ise 343’ü (% 90,26) anketi yanıtlamışlardır. Çalışma evreni içinde yer alan toplam 37 (% 9,73) öğrenci ise (özellikle ÖSS’ ye hazırlanan 12.sınıf öğrenci) vakitlerinin fazla olmadığını gerekçe göstererek anketleri almalarına rağmen yanıtlamamışlardır.

Anketlerin uygulanışı sırasındaki ilgisizlik, dikkatsizlik gibi faktörlerle anketlerin toplanmasından sonra yapılan incelemeler sonucu 3 (% 0, 78) anket değerlendirilme dışı bırakılmıştır. Değerlendirilme dışı bırakılan anketler çıkarıldıktan sonra geriye kalan 340 (% 89, 47) anketten elde edilen veriler araştırmada kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı (%)

Özellik	Grup	Sayı (<i>f</i>)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	150	44, 1
	Kız	190	55, 9
	Toplam		100

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin % 55,9’u kız öğrenciler, % 44,1’i erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları sınıflara ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı (%)

Özellik	Grup	Sayı (<i>f</i>)	Yüzde (%)
Sınıf	Hazırlık Sınıfı ve		
	9.Sınıf	94	27, 6
	10. Sınıf	98	28, 8
	11. Sınıf	93	27, 4
	12. Sınıf	55	16, 2
	Toplam	340	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi sınıf temsilcisi durumundaki öğrencileri % 27,6'si hazırlık sınıfı ve 9.Sınıf , % 28,8'i 10. Sınıf, % 27,4'ü 11. Sınıf, % 16,2'si 12.Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı (%)

Özellik	Grup	Sayı (<i>f</i>)	Yüzde (%)
Yaş	14 ve 15 Yaş	88	25, 9
	16 Yaş	83	24, 4
	17 Yaş	99	29, 1
	17 Yaş Üzeri	70	20, 6
	Toplam	340	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı Tablo 4'te belirtildiği gibi % 25,9'u 14 ve 15 yaşında, % 24,4'ü 16 yaşında , % 29,1'i 17 yaşında, % 20,6'sı 17 yaşın üzerindedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin daha önce okul meclisinde görev alma durumuna ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Daha Önce Okul Meclisinde Görev Alma Durumuna Göre Dağılımı (%)

Özellik	Grup	Sayı (<i>f</i>)	Yüzde (%)
Daha Önce Okul Meclisinde Görev Alma	Görev Alanlar	147	43, 2
	Görev Almayanlar	193	56, 8
	Toplam	340	100

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğrencilerin % 43,2'si daha önce Okul Meclisinde görev alırken, % 56,8'i ilk kez görev almıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları okulun okul türüne ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Çalışma Evrenine Giren Öğrencilerin Okul Türüne Göre Dağılımı (%)

Özellik	Grup	Sayı (<i>f</i>)	Yüzde (%)
Okul Türü	Klasik Devlet Liseleri	167	49, 0
	Anadolu Liseleri	49	14, 4
	Meslek Liseleri	86	25, 4
	Özel Liseler	38	11, 2
	Toplam	340	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi çalışma evrenimizin % 49’u Klasik Devlet Lisesi öğrencilerinden , % 14,4’ü Anadolu Lisesi öğrencilerinden , % 25,4’ü Meslek Lisesi öğrencilerinden , % 11,2’si Özel Lise öğrencilerinden oluşmaktadır.

2.2. Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçların Gerçekleşmesine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin DEOM ile belirlenen amaçlara ne düzeyde ulaşıldığına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için araştırmaya katılan öğrencilerin DEOM projesi ile belirlenen amaçlara ne düzeyde ulaşıldığına ilişkin maddelere verdikleri yanıtların frekans, yüzde, aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur. Ayrıca amaçların öğrencilere kazandırılma düzeylerine ilişkin bulgular her amaç için ayrıntılı olarak yorumlanmıştır. DEOM projesi ile öğrencilerin belirlenen amaçları gerçekleştirme düzeyine ilişkin maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,24 olup, Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: DEOM İle Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Belirlenen Amaçları Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Hedeflenen Amaçlar		Tamamen	Çok	Orta Düzeyde	Az	Hiç	\bar{x}
Cumhuriyetin Demokrasi ile güçlendirilmesinin sağlanması	<i>f</i> %	131 38,5	111 32,6	75 22,1	15 4,4	8 2,4	1,99
Yerleşik Bir Demokrasi Kültürü Oluşturmasının sağlanması	<i>f</i> %	116 34,1	116 34,1	82 24,1	21 6,2	5 1,5	2,07
Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilincini Geliştirmesinin Sağlanması	<i>f</i> %	129 37,9	118 34,7	68 20,0	19 5,6	6 1,8	1,99
Kendi Kültürünü Özümsemeyi Sağlanması	<i>f</i> %	129 37,9	119 35,0	66 19,4	19 5,6	7 2,1	1,99
Milli, manevi, evrensel Değerlere Bağlı Olmayı Sağlanması	<i>f</i> %	155 45,6	110 32,4	54 15,9	16 4,7	5 1,5	1,84
Seçme, Seçilme, Oy Kullanma Kültürünü Kazanmayı Sağlanması	<i>f</i> %	179 52,6	103 30,3	46 13,5	6 1,8	6 1,8	1,70
Katılımcı Olmayı Sağlanması	<i>f</i> %	137 40,3	116 34,1	64 18,8	17 5,0	6 1,8	1,94
İletişim Kurabilmeyi Arttırmasının Sağlanması	<i>f</i> %	142 41,8	112 32,9	65 19,1	17 5,0	4 1,2	1,91
Demokratik Liderliği Benimseyebilmesinin Sağlanması	<i>f</i> %	121 35,6	120 35,3	70 20,6	23 6,8	6 1,8	2,04
Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanmanın Sağlanması	<i>f</i> %	119 35,0	108 31,8	77 22,6	28 8,2	8 2,4	2,11
N=340							2,24

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan ‘‘Cumhuriyetin Demokrasi İle Güçlendirilmesinin Sağlanması’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Cumhuriyetin Demokrasi İle Güçlendirilmesinin Sağlanması’’ amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 38,5’i ‘‘tamamen’’, % 32,6’sı ‘‘çok’’, % 22,1’i ‘‘orta düzeyde’’, % 4,4’ü ‘‘az’’, % 2,4 ‘ü ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,99’dur. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Cumhuriyetin Demokrasi İle Güçlendirilmesinin Sağlanması’’ amacını ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Cumhuriyet ve Demokrasi’’ kavramlarının pekiştiğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan ‘‘Yerleşik Bir Demokrasi Kültürü Oluşturmasının Sağlanması’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Yerleşik Bir Demokrasi Kültürü Oluşturmasının Sağlanması’’ amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 34,1’i ‘‘tamamen’’, % 34,1’i ‘‘çok’’, % 24,1’i ‘‘orta düzeyde’’, % 6,2’si ‘‘az’’, % 1,5’i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,07’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Yerleşik Bir Demokrasi Kültürü Oluşturmasının Sağlanması’’ amacını ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Yerleşik Demokrasi Kültürü’’ kavramlarının pekiştiğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan ‘‘Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilincini Geliştirmesinin Sağlanması’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilincini Geliştirmesinin Sağlanması’’ amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 37,9’u ‘‘tamamen’’, % 34,7’si ‘‘çok’’, % 20,0’si ‘‘orta düzeyde’’, % 5,6’sı ‘‘az’’, % 1,8’i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye

verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,99'dur. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin "Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilincini Geliştirmesinin Sağlanması" tamamen gerçekleştirildiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinin "Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilincini" pekiştirdiğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan "Kendi Kültürünü Özümsemeyi Sağlaması" Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7'de görüldüğü gibi DEOM projesinin "Kendi Kültürünü Özümsemeyi Sağlaması" amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 37,9'u "tamamen", % 35,0'i "çok", % 19,4'ü "orta düzeyde", % 5,6'sı "az", % 2,1'i "hiç" yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,99'dur. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin "Kendi Kültürünü Özümsemeyi Sağlamasını", "tamamen" gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde "Kendi Kültürünü Özümsemenin" sağlandığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan "Milli, Manevi, Evrensel Değerlere Bağlı Olmayı Sağlaması" Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7'de görüldüğü gibi DEOM projesinin "Milli, manevi, evrensel Değerlere Bağlı Olmayı Sağlaması" amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 45,6'sı "tamamen", % 32,4'ü "çok", % 15,9'u "orta düzeyde", % 4,7'si "az", % 1,5'i "hiç" yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,84'tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin "Milli, Manevi, Evrensel Değerlere Bağlı Olmayı Sağlamasını", "tamamen" gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde öğrencilerin "Milli, Manevi, Evrensel Değerlere Bağlı Olmalarının" sağlandığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan ‘‘Seçme, Seçilme, Oy Kullanma Kültürünü Kazanmayı Sağlaması’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Seçme, Seçilme, Oy Kullanma Kültürünü Kazanmayı Sağlaması’’ amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 52,6’sı ‘‘tamamen’’, % 30,3’ü ‘‘çok’’, % 13,5’i ‘‘orta düzeyde’’, % 1,8’i ‘‘az’’, % 1,8’i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,70’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Seçme, Seçilme, Oy Kullanma Kültürünü Kazanmayı Sağlamasını’’, ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde öğrencilerin ‘‘Seçme, Seçilme, Oy Kullanma Kültürünü Kazanmanın’’ sağlandığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan ‘‘Katılımcı Olmayı Sağlaması’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Katılımcı Olmayı Sağlaması’’ amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 40,3’ü ‘‘tamamen’’, % 34,1’i ‘‘çok’’, % 18,8’i ‘‘orta düzeyde’’, % 5,0’i ‘‘az’’, % 1,8’i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,94’tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Katılımcı Olmanın Sağlamasını’’, ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde öğrencilere ‘‘Katılımcı Olmanın’’ sağlandığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan ‘‘İletişim Kurabilmeyi Arttırmasının Sağlaması’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘İletişim Kurabilmeyi Arttırmasının Sağlaması’’ amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 41,8’i ‘‘tamamen’’, % 32,9’u ‘‘çok’’, % 19,1’i ‘‘orta düzeyde’’, % 5,0’i ‘‘az’’, % 1,2’si ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,91’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘İletişim Kurabilmeyi Arttırmasının Sağlamasını’’, ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiğı

söylenbilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinin öğrencilere ‘‘İletişim Kurabilmeyi’’ sağladığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlardan ‘‘Demokratik Liderliği Benimseyebilmesinin Sağlanması’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Demokratik Liderliği Benimseyebilmesinin Sağlanması’’ amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 35,6’sı ‘‘tamamen’’, % 35,3’ü ‘‘çok’’, % 20,6’sı ‘‘orta düzeyde’’, % 6,8’i ‘‘az’’, % 1,8’i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,04’tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Demokratik Liderliği Benimseyebilmesinin Sağlanmasını’’, ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde öğrencilerin ‘‘Demokratik Liderlik’’ kavramını pekiştirdiklerinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Belirlenen Amaçlarından ‘‘Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanmanın Sağlanması’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 7’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanmanın Sağlanması’’ amacının gerçekleşmesine ilişkin öğrencilerin % 35,0’i ‘‘tamamen’’, % 31,8’i ‘‘çok’’, % 22,6’sı ‘‘orta düzeyde’’, % 8,2’si ‘‘az’’, % 2,4’ü ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,11’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanmanın Sağlanmasını’’, ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde öğrencilerin ‘‘Kamuoyu Oluşturma Becerisi’’ kazandıklarının göstergesi sayılabilir.

2.3. Öğrencilerin, DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerileri Kazanma Düzeyine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin DEOM ile hedeflenen becerileri ne düzeyde kazandığına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için araştırmaya katılan öğrencilerin DEOM projesi ile hedeflenen becerileri ne düzeyde kazandığına ilişkin maddelere verdikleri yanıtların frekans, yüzde, aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve dağılımı Tablo 8’ de sunulmuştur. Ayrıca demokratik becerilerin öğrencilere kazandırılma düzeylerine ilişkin bulgular her beceri için ayrıntılı olarak yorumlanmıştır. DEOM projesi ile Öğrencilerin Kazandırılması Hedeflenen Becerileri Kazanma Düzeyine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtların aritmetik ortalaması 2,59 olup, Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: DEOM İle Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Hedeflenen Becerileri Kazanma Düzeyine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarında Hedeflenen Becerileri Kazanma Düzeyleri		Tamamen	Çok	Orta Düzeyde	Az	Hiç	\bar{x}
Eleştirel Düşünmeyi Sağlamıştır.	f %	99 33,5	114 29,1	82 24,1	35 10,3	10 2,9	2,24
Üretken Olmayı Sağlamıştır.	f %	82 32,1	109 30,0	102 24,1	36 10,6	11 3,2	2,37
Problem Çözmede Katkı Sağlamıştır.	f %	89 33,2	85 26,2	113 25,0	38 11,2	15 4,4	2,43
Tanıma Değerlendirme Faaliyetlerini Arttırmıştır	f %	67 32,4	110 29,1	99 19,7	45 13,2	19 5,6	2,53
Bilgi Kaynaklarını Kullanmayı Sağlamıştır	f %	69 33,2	97 28,5	113 20,3	38 11,2	23 6,8	2,56
Ahlaki Sorgulama Yeteneği Artmıştır.	f %	66 33,5	92 27,1	114 19,4	51 15,0	17 5,0	2,59
Katılımcı Olma Sağlanmıştır.	f %	117 34,4	115 33,8	71 20,9	29 8,5	8 2,4	2,11
Çok Yönlü İletişim Kurmayı Arttırmıştır.	f %	93 34,1	116 27,4	88 25,9	31 9,1	12 3,5	2,27
Tartışma ve Uzlaşma Kültürü Kazandırmıştır.	f %	114 33,5	95 27,9	86 25,3	27 7,9	18 5,3	2,24
Çatışmayı Önleme, Arabuluculuğu Arttırmıştır.	f %	68 32,1	109 29,7	101 20,0	44 12,9	18 5,3	2,51
Atılganlık Becerilerini Arttırmıştır.	f %	89 30,0	100 29,4	102 26,2	35 10,3	14 4,1	2,37
Demokratik Liderliği Benimsemeyi Arttırmıştır.	f %	99 31,2	106 29,1	86 25,3	35 10,3	14 4,1	2,29
Kamuoyu Oluşturma Becerisini Arttırmıştır.	f %	95 33,2	113 27,9	83 24,4	37 10,9	12 3,5	2,29
Ortak Yaşam Kavramlarının Oluşmasında Etkilidir	f %	69 36,5	95 27,9	124 20,3	37 10,9	15 4,4	2,51
Önyargılardan Kurtulmayı Sağlamıştır.	f %	68 31,2	76 22,4	106 20,0	66 19,4	24 7,1	2,71
İnsan Sevgisini Arttırmıştır.	f %	80 27,9	90 26,5	95 23,5	52 15,3	23 6,8	2,55
Sorumluluk Anlayışını Arttırmıştır.	f %	134 39,4	109 32,1	65 19,1	21 6,2	11 3,2	2,02
N=340							2,59

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘Eleştirel Düşünmeyi Sağlamıştır.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘Eleştirel Düşünmeyi Sağlama’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 33,5’i ‘tamamen’, % 29,1’i ‘çok’, % 24,1’i ‘orta düzeyde’, % 10,3’ü ‘az’, % 2,1’i ‘hiç’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,24’ tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘Eleştirel Düşünmeyi Sağlama’, becerisini ‘tamamen’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘Eleştirel Düşünme’ ile öğrencilerin mecliste özgürce tartışma ortamı bulduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘Üretken Olmayı Sağlamıştır.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘Üretken Olmayı Sağlama’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 33,5’i ‘tamamen’, % 29,1’i ‘çok’, % 24,1’i ‘orta düzeyde’, % 10,3’ü ‘az’, % 2,1’i ‘hiç’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,37’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘Üretken Olmayı Sağlama’, becerisini ‘tamamen’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘Üretken Olma’ ile öğrencilerin mecliste çeşitli konularda görüş bildirerek üretken olduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘Problem Çözmede Katkı Sağlamıştır.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘Problem Çözmede Katkı Sağlamıştır.’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 33,2’i ‘tamamen’, % 26,2’si ‘çok’, % 25,0’i ‘orta düzeyde’, % 11,2’si ‘az’, % 4,4 ‘ü ‘hiç’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,43’tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘Problem Çözmede Katkı Sağlama’ becerisini ‘tamamen’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘Problem Çözme’ ile öğrencilerin mecliste

gündemde olan problemleri çözmek için özgüvenlerinin olduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Tanıma Değerlendirme Faaliyetlerini Arttırmıştır’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Tanıma Değerlendirme Faaliyetlerini Arttırma’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 32,4’ü ‘‘tamamen’’, % 29,1’i ‘‘çok’’, % 19,7’si ‘‘orta düzeyde’’, % 13,2’si ‘‘az’’, % 5,6’sı ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,53’tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Tanıma Değerlendirme Faaliyetlerini Arttırma’’ becerisini ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Tanıma Değerlendirme’’ ile öğrencilerin birbirlerini tanımaları sayesinde çevreleriyle etkileşimi arttırdıklarının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Bilgi Kaynaklarını Kullanmayı Sağlamıştır’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Bilgi Kaynaklarını Kullanmayı Sağlama’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 33,2’i ‘‘tamamen’’, % 28,5’i ‘‘çok’’, % 20,3’ü ‘‘orta düzeyde’’, % 11,8’i ‘‘az’’, % 6,8’i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,56’dır. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Bilgi Kaynaklarını Kullanmayı Sağlama’’ becerisini ‘‘tamamen’’gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Bilgi Kaynaklarını Kullanma’’ ile öğrencilerin okul meclis çalışmalarında görsel ve sözel bilgi kaynaklarını araştırdıklarını ve kullandıklarının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Ahlaki Sorgulama Yeteneği Arttırmıştır’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8‘de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Ahlaki Sorgulama Yeteneği Arttırma’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 33,5‘i ‘‘tamamen’’, % 27,1‘i ‘‘çok’’, % 19,4‘ü ‘‘orta düzeyde’’, % 15,0‘i ‘‘az’’, % 5,0 ‘i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,59‘dur. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Ahlaki Sorgulama Yeteneği Arttırma’’ becerisini ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Ahlaki Sorgulama Yeteneği’’ ile öğrencilerin olaylar karşısında doğruyu, yanlışı tartışıp sorgulama kavramını pekiştirdiklerinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Katılımcı Olma Sağlanmıştır’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8‘de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Katılımcı Olmayı Sağlama’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 34,4‘ü ‘‘tamamen’’, % 33,8‘i ‘‘çok’’, % 20,9‘u ‘‘orta düzeyde’’, % 8,5‘i ‘‘az’’, % 2,4‘ü ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,11‘dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Katılımcı Olmayı Sağlama’’ becerisini ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Katılımcı Olma’’ ile öğrencilerin meclis faaliyetlerine katılmalarıyla toplumsal meselelere duyarsız kalmadıklarının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Çok Yönlü İletişim Kurmayı Arttırmıştır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8‘de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Çok Yönlü İletişim Kurma’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 34,1‘i ‘‘tamamen’’, % 27,4‘ü ‘‘çok’’, % 25,9‘u ‘‘orta düzeyde’’, % 9,1‘i ‘‘az’’, % 3,5‘i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,27‘dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Çok Yönlü İletişim Kurma’’ becerisini ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci

Meclislerinde ‘‘Çok Yönlü İletişim Kurma’’ sağlanarak faaliyetler öğrencilerin özgüvenini arttırdığı demokratik yapı içinde herkesle temasa geçebileceklerinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Tartışma ve Uzlaşma Kültürü Kazandırmıştır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Tartışma ve Uzlaşma Kültürü Kazandırma’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 33,5’i ‘‘tamamen’’, % 27,9’u ‘‘çok’’, % 25,3’ü ‘‘orta düzeyde’’, % 7,9’u ‘‘az’’, % 5,3’ü ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,24’tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Tartışma ve Uzlaşma Kültürü Kazandırma’’ becerisini ‘‘tamamen’’gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Tanıma Değerlendirme’’ ile öğrencilerin birbirlerini tanımalarını çevreleriyle etkileşimi arttırdıklarının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Çatışmayı Önleme, Arabuluculuğu Arttırmıştır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Çatışmayı Önleme, Arabuluculuğu Arttırma’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 32,1’i ‘‘tamamen’’, % 29, 7’si ‘‘çok’’, % 20,0’si ‘‘orta düzeyde’’, % 12,9’u ‘‘az’’, % 5,3’ü ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,51’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Çatışmayı Önleme, Arabuluculuğu Arttırma’’, becerisini ‘‘tamamen’’gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Çatışmayı Önleme, Arabuluculuk’’ davranışlarını kazandıklarının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Atılganlık Becerilerini Arttırmıştır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8‘de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Atılganlık Becerilerini Arttırma’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 30,0‘u ‘‘tamamen’’, % 29,4‘ü ‘‘çok’’, % 26,2’sı ‘‘orta düzeyde’’, % 10,3‘ü ‘‘az’’, % 4,1‘i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,37‘dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Atılganlık Becerilerini Arttırma’’, becerisini ‘‘tamamen’’gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Atılganlık Becerisi’’ artmasına önemli katkısı olduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Demokratik Liderliğı Benimsemeyi Arttırmıştır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8‘de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Demokratik Liderliğı Benimsemeyi Arttırma’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 31,2’si ‘‘tamamen’’, % 29,1‘i ‘‘çok’’, % 25,3‘ü ‘‘orta düzeyde’’, % 10,3‘ü ‘‘az’’, % 4,1‘i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,29‘dur. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Demokratik Liderliğı Benimsemeyi Arttırma’’, becerisini ‘‘tamamen’’ gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Demokratik Liderliğı Benimseme’’ ile takım çalışmasıyla ortaya çıkan liderlik modelinin günümüz de önem kazandığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Kamuoyu Oluşturmayı Arttırmıştır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8‘de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Kamuoyu Oluşturmayı Arttırma’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 33,2’si ‘‘tamamen’’, % 27,9‘u ‘‘çok’’, % 24,4‘ü ‘‘orta düzeyde’’, % 10,9‘u ‘‘az’’, % 3,5‘i ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,29‘dur. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Kamuoyu Oluşturmayı Arttırmıştır.’’, becerisini ‘‘tamamen’’gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu

bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Kamuoyu Oluşturma’’ toplumsal yaşamda gündem oluşturup benimsetilmesi bakımından öğrencilere katkı sağladığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Ortak Yaşam Kavramların Oluşmasında Etkilidir’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Ortak Yaşam Kavramların Oluşması’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 36,5’i ‘‘tamamen’’, % 27,9’u ‘‘çok’’, % 20,3’ü ‘‘orta düzeyde’’, % 10,9’u ‘‘az’’, % 4,4’ü ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,51’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Ortak Yaşam Kavramların Oluşması’’, becerisini ‘‘tamamen’’gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Ortak Yaşam’’ kavramının pekiştirilmesi söz konusudur.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Önyargılardan Kurtulmayı Sağlamıştır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8’de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Önyargılardan Kurtulmayı Sağlama’’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 31,2’si ‘‘tamamen’’, % 22,4’ü ‘‘çok’’, % 20,0’si ‘‘orta düzeyde’’, % 19,4’ü ‘‘az’’, % 7,0’si ‘‘hiç’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,71’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Önyargılardan Kurtulmayı Sağlama’’,’’tamamen’’gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Önyargılardan Kurtulma’’ sağlandığının meclis içinde görev alan öğrencilerin her konuda anlaşamaları bile birbirlerine art niyet beslemeden beraberce çalışabileceklerinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘İnsan Sevgisini Arttırmıştır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8‘de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘İnsan Sevgisini Arttırma‘’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 27,9‘u ‘‘tamamen‘’, % 26,5‘i ‘‘çok‘’, % 23,5‘i ‘‘orta düzeyde‘’, % 15,3‘ü ‘‘az‘’, % 6,8‘i ‘‘hiç‘’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,55‘tir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘İnsan Sevgisini Arttırma‘’ becerisini ‘‘tamamen‘’ gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘İnsan Sevgisi‘’ artmış ve yardımlaşma faktörünün öğrencilere yerleştiğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Becerilerden ‘‘Sorumluluk Anlayışını Arttırmıştır’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Konu ile ilgili yapılan araştırmada Tablo 8‘de görüldüğü gibi DEOM projesinin ‘‘Sorumluluk Anlayışını Arttırma‘’ becerisini kazandırma düzeyine öğrencilerin % 39,4‘ü ‘‘tamamen‘’, % 32,1‘i ‘‘çok‘’, % 19,1‘i ‘‘orta düzeyde‘’, % 6,2‘ü ‘‘az‘’, % 3,2‘i ‘‘hiç‘’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,02‘dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin DEOM projesinin ‘‘Sorumluluk Anlayışını Arttırma‘’, becerisini ‘‘tamamen‘’ gerçekleştirdiğı söylenebilir. Bu bulgu sayesinde Okul Öğrenci Meclislerinde ‘‘Sorumluluk Anlayışı‘’ kazanmış, öğrenciler aktif şekilde çalışmalarına katıldığının gelecekte toplumda demokratik faaliyetlere katılabileceklerinin göstergesi sayılabilir.

2.4. Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin DEOM Projesi kapsamında Okul Öğrenci Meclislerinin oluşumu öncesinde yasal prosedüre göre yapılması gereken sınıf temsilciliği seçimi ve uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için araştırmaya katılan öğrencilerin DEOM projesi ile Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarına İlişkin maddelere verdikleri yanıtların frekans, yüzde, aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve dağılımı Tablo 9’da sunulmuştur. Ayrıca sınıf temsilciliği seçiminde yapılan faaliyetlerle ilgili her davranışı kazandırma düzeyine ilişkin bulgular her davranış için ayrıntılı olarak yorumlanmıştır. DEOM projesi ile Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarına İlişkin maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 1,50 olup, Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: DEOM ile Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumunda Sınıf Temsilcilerinin Seçiminin Uygulanmasına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumunda Sınıf Temsilcilerinin Seçimi İle İlgili İncelemeler		Evet	Hayır	\bar{x}
Sınıf Temsilciliği Seçiminde Adaylar Arasında Disiplin Cezası Alanlar Vardı	<i>f</i> %	41 12,1	299 87,9	1,88
Sınıf Temsilciliği Seçiminde Adaylar Afiş, Duvar İlanları v.b. Maddeler Kullanıldı.	<i>f</i> %	79 23,2	261 76,8	1,77
Tanıtlar Seçimden 5 Gün Önce Başladı. Seçimden Önceki Gün 17.00' de Sona Erdi.	<i>f</i> %	114 33,5	226 66,5	1,66
Tanıtlarda Devletin Ülkesi Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünü Bozucu İfadeler Vardı	<i>f</i> %	37 10,9	302 89,1	1,89
Tanıtlarda Herhangi Bir Siyasi Parti, Sendika, Dernek v.b. Simgeler Kullanıldı.	<i>f</i> %	18 5,3	322 94,7	1,95
Tanıtlarda Hediye ve Promosyon Dağıtıldı.	<i>f</i> %	22 6,5	318 93,5	1,94
Okul Seçim Kurulu Oluşturuldu.	<i>f</i> %	283 83,2	57 16,8	1,17
Okul Seçim Kurulunda Seçilen Bir Öğretmen, İki Asil İki Yedek Üye Vardı.	<i>f</i> %	261 76,8	79 23,2	1,23
Oy Sandıkları Oluşturuldu.	<i>f</i> %	220 64,7	120 35,3	1,35
Seçim Sonuçları İle İlgili Tutanak Düzenlendi.	<i>f</i> %	248 72,9	92 27,1	1,27
Sandık Kurulunda 3 Asil 3 Yedek Öğrenci Üye Bulundu.	<i>f</i> %	219 64,4	121 35,6	1,36
Sandıklar Uygun Bir Yere Yerleştirildi.	<i>f</i> %	206 60,6	134 39,4	1,39
Adayların Belirledikleri Gözlemciler Sandık Başında Bulundu.	<i>f</i> %	173 50,9	167 49,1	1,49
Sandık Kurulu Üyeleri Yemin Etti.	<i>f</i> %	151 55,6	189 44,4	1,56
Sandık Kurulu Seçim Başlamadan Önce Sandığın Boşluğunu Kontrol Etti.	<i>f</i> %	182 53,5	158 46,5	1,46
Aday Listeleri Kapalı Oy Kullanma Yerinde Asılıydı.	<i>f</i> %	153 55,0	187 45,0	1,55
Seçmen Listeleri Salon Girişinde Kapıda Asılıydı.	<i>f</i> %	95 72,1	245 27,9	1,72
Oy Kullanma İşi 09.00'da Başladı.16.00'da Sona Erdi.	<i>f</i> %	101 70,3	239 29,7	1,70
Seçim Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemine Göre Yapıldı.	<i>f</i> %	226 66,5	114 33,5	1,34
Sınıf Temsilciliği Seçimi Sandıkta Değil de Kağıda İsim Yazmak Şeklinde Yapıldı.	<i>f</i> %	233 68,5	107 31,5	1,31
Sınıf Temsilciliği Seçimi Sınıf Rehber Öğretmeni Gözetiminde Yapıldı.	<i>f</i> %	287 84,4	53 15,6	1,16
Seçilen Sınıf Temsilcisi Aynı Zamanda Sınıf Başkanlığı Görevini Yapıyordu.	<i>f</i> %	259 23,8	81 76,2	1,76
N=340				1,50

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Adaylar Arasında Disiplin Cezası Alan Vardı.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Adaylar Arasında Disiplin Cezası Alan Vardı.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 12,1’i ‘‘evet’’, % 87,9’u ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,89’dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘‘adaylar arasında disiplin cezası alan olmamalı’’ uyarısı genel olarak uygulanmış olsa bile bazı okullardaki seçimlerde dikkate alınmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Adaylar Afiş, Duvar İlanları v.b.Malzemeler Kullandı’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Adaylar Afiş, Duvar İlanları v.b.Malzemeler Kullandı.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 23,2’si ‘‘evet’’, % 76,8’i ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,77’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘‘Adaylar Afiş, Duvar İlanları v.b.Malzemeler Kullanılabilir’’ tavsiyesine öğrencilerin önemsememeleri veya idare tarafından yer tahsis edilmediği için rağbet etmediklerinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Tanıtımlar, Seçimden 5 Gün Önce Başladı. Seçimden Önceki Gün 17.00 de Sona Erdi’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Tanıtımlar, Seçimden 5 Gün Önce Başladı. Seçimden Önceki Gün 17. 00’ de Sona Erdi.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 33,5’i ‘‘evet’’ , % 66,5’i ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,66’dır. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme

aşamalarında ‘‘Tanıtımlara ve tanıtım süreleri’’ tavsiyesine uyulmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Tanıtımda Devletin Ülkesi Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünü Bozucu İfadeler Vardı’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Tanıtımda Devletin Ülkesi Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünü Bozucu İfadeler Vardı .’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 10,9’u ‘‘evet’’ , % 89,1’i ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,89’ dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘‘Tanıtımda Devletin Ülkesi Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünü Bozucu İfadelerin olamaz’’ uyarısına genel olarak uyulmasına rağmen az dahi olsa bazı yerlerde okul seçim kurulunun yeterince denetleme yapmamasından uyulmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Tanıtımda Herhangi Bir Siyasi Parti, Sendika, Dernek v.b. Simgeler Kullanıldı.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Tanıtımda Herhangi Bir Siyasi Parti, Sendika, Dernek v.b. Simgeler Kullanıldı.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 5,3’ü ‘‘evet’’ , % 94,7’si ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,95’tir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘‘Tanıtımda Herhangi Bir Siyasi Parti, Sendika, Dernek v.b. Simgeler Kullanılmaz’’ uyarısına genel olarak uyulduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘Tanıtımda Hediye ve Promosyon Dağıtıldı.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’ da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘ Tanıtımda Hediye ve Promosyon Dağıtıldı. ’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 6, 5’ i ‘evet’ , % 93, 5’ i ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,94’ tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘Tanıtımda Hediye ve Promosyon Dağıtılamaz.’ uyarısına genel olarak uyulduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘Okul Seçim Kurulu Oluşturuldu.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘Okul Seçim Kurulu Oluşturuldu’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 83,2’si ‘evet’ , % 16, 8’i ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,17’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘Okul Seçim Kurulu Oluşturulmalıdır.’ emri genel olarak uygulansa bile bazı okullarda okul seçim kurulunun oluşturulmaması seçimlerin sağlıklı geçemeyebileceğinin göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘Okul Seçim Kurulunda Seçilen Bir Öğretmen, İki Asil İki Yedek Üye Vardı ‘ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘Okul Seçim Kurulunda Seçilen Bir Öğretmen, İki Asil İki Yedek Üye Vardı Okul Seçim Kurulu Oluşturuldu’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 76,8’i ‘evet’ , % 23, 2’si ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,23’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘Okul Seçim Kurulunda Yeterli Sayıda Görevli Bulunmasına’ çoğunlukla uyulsa bile aksaklıkların olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “*Oy Sandıkları Oluşturuldu*” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “*Oy Sandıkları Oluşturuldu*” maddesine ilişkin öğrencilerin % 64,7’si “*evet*” , % 35,3’ü “*hayır*” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,35’tir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında “*Oy Sandıklarının Oluşturulmasına*” dikkat edilerek seçim havası oluşturulsa bile bazı yerlerde formalite seçimlerin yapıldığının göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “*Seçim Sonuçları İle İlgili Tutanak Düzenlendi.*” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “*Seçim Sonuçları İle İlgili Tutanak Düzenlendi*” maddesine ilişkin öğrencilerin % 72,9’u “*evet*” , % 27, 1’i “*hayır*” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,27’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında “*Seçim Sonuçları İle İlgili Tutanak Düzenlenmesi*” yapılan seçimlerin kayıt altına alındığı bilincini öğrenciye verdiğinin göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “*Sandık Kurulunda 3 Asil 3 Yedek Öğrenci Üye Bulundu.*” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “*Sandık Kurulunda 3 Asil 3 Yedek Öğrenci Üye Bulundu.*” maddesine ilişkin öğrencilerin % 64,4’ü “*evet*” , % 35,6’sı “*hayır*” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,36’dır. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında “*Sandık Kurulunda 3 Asil 3 Yedek Öğrenci Üye Bulunması*” seçimlerin adaylar ve

destekçilerinin katılımının çoğunlukta olduğunu fakat bazı aksaklıkların olduğunu göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘*Sandıklar Uygun Bir Yere Yerleştirildi.*’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘*Sandıklar Uygun Bir Yere Yerleştirildi*’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 60,6’sı ‘*evet*’ , % 39,4’ü ‘*hayır*’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,39’dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘*Sandıkların Uygun Bir Yere Yerleştirilmesi*’ seçimde oy kullanımının güvenliğini büyük ölçüde sağlasa bile aksaklıkların olduğunu göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘*Adayların Belirledikleri Gözlemciler Sandık Başında Bulundu.*’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘*Adayların Belirledikleri Gözlemciler Sandık Başında Bulundu.*’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 50,9’u ‘*evet*’ , % 49,1’ i ‘*hayır*’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,49’ dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘*Adayların Belirledikleri Gözlemciler Sandık Başında Bulunması*’ yarı- yarıya gibi bir oranda çıkması adayların yakın arkadaşlarının yeterince seçime ilgi göstermediklerinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘*Sandık Kurulu Üyeleri Yemin Etti.*’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘*Sandık Kurulu Üyeleri Yemin Etti.*’ maddesine ilişkin öğrencilerin

% 55,6'sı "evet" , % 44,4'ü "hayır" yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,56'dır. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında "Sandık Kurulu Üyelerinin Yemin Etmesine" çoğunlukla uyulup seçimin tarafsızlığını sağlasa bile yarıya yakın oranda uyulmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında "Sandık Kurulu Seçim Başlamadan Önce Sandığın Boşluğunu Kontrol Etti." Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9'da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında " Sandık Kurulu Seçim Başlamadan Önce Sandığın Boşluğunu Kontrol Etti." maddesine ilişkin öğrencilerin % 53,5'i "evet" , % 46,5'i "hayır" yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,46'dır. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında "Sandık Kurulu Seçim Başlamadan Önce Sandığın Boşluğunu Kontrol Etmesinin" seçimlerin daha başlangıçtan itibaren şaibesiz geçebileceğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında "Aday Listeleri Kapalı Oy Kullanma Yerinde Asılıydı." Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9'da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında "Aday Listeleri Kapalı Oy Kullanma Yerinde Asılıydı" maddesine ilişkin öğrencilerin % 55,0'i "evet" , % 45,0'i "hayır" yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,55'tir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında "Aday Listeleri Kapalı Oy Kullanma Yerinde Asılı olmasına" çoğunlukla uyulsa bile aksaklıkların olduğunun göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “Seçmen Listeleri Salon Girişinde Kapıda Asılıydı.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “Seçmen Listeleri Salon Girişinde Kapıda Asılıydı.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 72,1’ i “evet” , % 27,9’u “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,72’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında “Seçmen Listeleri Salon Girişinde Kapıda Asılıydı.” ifadesine çoğunlukla uyulsa bile aksaklıkların olduğunun göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “Oy Kullanma İşi 09.00’da Başladı.16.00’da Sona Erdi.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “Oy Kullanma İşi 09.00’da başladı.16.00’ da sona Erdi.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 70,3’ü “evet” , % 29,7’ si “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,70’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında “Oy Kullanma İşi 09.00’da Başlayıp, 16.00’da Sona Ermesine.” çoğunlukla uyulmuş olsa bile bazı okullarda bu sürenin yeterli olmadığını göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “Seçim Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemine Göre Yapıldı.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında “Seçim Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemine Göre Yapıldı.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 66,5’i “evet” , % 33,5’i “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,34’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında “Seçim Gizli Oy Açık Tasnif

Yöntemine Göre Yapılmasına‘’ uyulsa bile aksaklıkların olmasının seçimlerin bazı okullarda demokratik olmayan koşullarda yapıldığının göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Sınıf Temsilciliği Seçimi Sandıkta Değil de Kâğıda İsim Yazmak Şeklinde Yapıldı.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında‘’ Sınıf Temsilciliği Seçimi Sandıkta Değil de Kâğıda İsim Yazmak Şeklinde Yapıldı.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 68,5’i ‘‘evet’’ , % 31,5’i ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,31’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘‘Sınıf Temsilciliği Seçimi Sandıkta Değil de Kâğıda İsim Yazmak Şeklinde Yapılması’’ demokratik bir seçim heyecanının yaşanmayıp aksaklıkların olduğunun göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Sınıf Temsilciliği Seçimi Sınıf Rehber Öğretmeni Gözetiminde Yapıldı.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Sınıf Temsilciliği Seçimi Sınıf Rehber Öğretmeni Gözetiminde Yapıldı.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 84,4’ü ‘‘evet’’ , % 15,6’sı ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,16’ dır. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında ‘‘Sınıf Temsilciliği Seçimi Sınıf Rehber Öğretmeni Gözetiminde Yapılması’’ oranının yüksek çıkması DEOM’un öğretmenler tarafından da benimsendiğinin göstergesi olabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisini Oluşturacak Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Seçilen Sınıf Temsilcisi Aynı Zamanda Sınıf Başkanlığı Görevini Yapıyordu ‘’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 9’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarında ‘‘Seçilen Sınıf Temsilcisi Aynı Zamanda Sınıf Başkanlığı Görevini

Yapıyordu.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 23,8’i ”evet” , % 76,2’si ”hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,76’dır. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin sınıf temsilciliği seçilme aşamalarında “Seçilen Sınıf Temsilcisi Aynı Zamanda Sınıf Başkanlığı Görevini Yapmasının Düşük oranda olmasının” sınıf içinde öğrencilerin farklı temsilcilikleri paylaşarak aynı görevleri sürekli aynı kişilerin yapmadığının göstergesi olabilir.

2.5. Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin DEOM Projesi kapsamında Okul Öğrenci Meclislerinde yasal prosedüre göre yapılması gereken okul meclis başkanlığının seçimi ve uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için araştırmaya katılan öğrencilerin DEOM projesi ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlişkin maddelere verdikleri yanıtların frekans, yüzde, aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve dağılımı Tablo 10’da sunulmuştur. Ayrıca okul meclisinin seçiminde ve yapılan faaliyetlerle ilgili her davranışı kazandırma düzeyine ilişkin bulgular her davranış için ayrıntılı olarak yorumlanmıştır. DEOM projesi ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlişkin maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 1,49 olup, Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10: Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarında Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Faaliyetlerine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisinin Çalışmasıyla İlgili İncelemeler		Evvet	Hayır	\bar{x}
Okul Öğrenci Meclisi Ekim Ayı İçinde Oluşturuldu.	<i>f</i> %	277 81,5	63 18,5	1,19
Okul Öğrenci Meclis Başkanı Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemiyle Seçildi.	<i>f</i> %	247 72,6	93 27,4	1,27
Okul Öğrenci Meclisi İlk Toplantısında Ant İçti.	<i>f</i> %	172 50,6	168 49,4	1,49
Okul Öğrenci Meclisinde Başkanlık Divanı Oluşturuldu.	<i>f</i> %	234 68,8	106 31,2	1,31
Okul Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanında Başkan, İki Başkan Vekili, Katip Bulundu.	<i>f</i> %	226 66,5	114 33,5	1,34
Okul Öğrenci Meclisinde Okul Yaşantısı' na Ait Konular Değerlendirildi.	<i>f</i> %	277 81,5	63 18,5	1,19
Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim ve Başarı Düzeyleri Değerlendirildi.	<i>f</i> %	244 71,8	96 28,2	1,28
Okul Öğrenci Meclisinde Ulaşım Sorunlarından Bahsedildi.	<i>f</i> %	155 54,4	185 45,6	1,54
Okul Öğrenci Meclisinde Sağlıklı Beslenmeden Bahsedildi.	<i>f</i> %	163 52,1	177 47,9	1,52
Okul Öğrenci Meclisinde Barınma İmkânlarından Bahsedildi.	<i>f</i> %	126 62,9	214 37,1	1,63
Okul Öğrenci Meclisinde Zararlı Alışkanlıklardan Bahsedildi.	<i>f</i> %	217 63,8	123 36,2	1,36
Okul Öğrenci Meclisinde Spor İmkânları Değerlendirildi.	<i>f</i> %	231 67,9	109 32,1	1,32
Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Raporları Değerlendirildi.	<i>f</i> %	194 57,1	146 42,9	1,43
Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Faaliyet Raporları İncelendi.	<i>f</i> %	192 56,5	148 43,5	1,44
Okul Öğrenci Meclisinde Gündemdeki Konular Görüşülüp Karara Bağlandı.	<i>f</i> %	265 77,9	75 22,1	1,22
Okul Öğrenci Meclisinde Eğitici Kol Üyeleriyle Ortak Çalışmalar Yapıldı.	<i>f</i> %	194 57,1	146 42,9	1,43
Okul Öğrenci Meclisinde Öğrencilerin Problemleri Değerlendirildi.	<i>f</i> %	275 80,9	65 19,1	1,19
Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim, Bilim, Sportif Faaliyetler Gibi Konular Görüşüldü.	<i>f</i> %	260 76,5	80 23,5	1,24
Okul Öğrenci Meclisi Toplantılarına Okul Müdürü Katıldı.	<i>f</i> %	165 48,5	175 51,5	1,51
Okul Öğrenci Meclisi Her Yarıyıl En Az 2 Kez Toplandı.	<i>f</i> %	274 80,6	66 19,4	1,19
Okul Öğrenci Meclisinde Alınan Kararlar Oylandı.	<i>f</i> %	257 75,6	83 24,4	1,24
Okul Öğrenci Meclisinde Konuşmak İsteyen Herkese Söz Verildi.	<i>f</i> %	302 88,8	38 11,2	1,11
N=340				1,49

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisi Ekim Ayı İçinde Oluşturuldu.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisi Ekim Ayı İçinde Oluşturuldu.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 81,5’i “evet” , % 18,5’i “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,19’dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul temsilciliği seçilme aşamalarında “adaylar arasında disiplin cezası alan olmamalı” uyarısı genel olarak uygulanmış olsa bile bazı okullardaki seçimlerde dikkate alınmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclis Başkanı Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemiyle Seçildi ” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclis Başkanı Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemiyle Seçildi.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 72,6’sı “evet” , % 27,4’ü “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,27’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul temsilciliği seçilme aşamalarında “Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemle” seçimlerin çoğunlukla demokratik ortam içersinde gerçekleşmiş olsa bile bazı yerlerde dikkate alınmayarak aksaklıkların olduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisi İlk Toplantısında Ant İçti.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisi İlk Toplantısında Ant İçti.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 50,6’sı “evet” , % 49,4’ü “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,49’dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul temsilciliği seçilme aşamalarında “İlk Toplantısında Ant İçmenin” düşük oranda olması meclisin oluşumuna uymadığı ve

ilerleyen toplantılar öncesinde ciddiye almama olgusunu arttırabileceğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Başkanlık Divanı Oluşturuldu.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Başkanlık Divanı Oluşturuldu.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 68,8’i “evet” , % 31,2’si “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,31’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul temsilciliği seçilme aşamalarında “Başkanlık Divanının Oluşturulması” genel olarak gerçekleşmiş olsa bile bazı yerlerde dikkate alınmaması meclis çalışmalarının düzenli olamayacağının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanında Başkan, İki Başkan Vekili, Kâtip Bulundu.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanında Başkan, İki Başkan Vekili, Kâtip Bulundu.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 66,5’i “evet” , % 33,5’i “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,34’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul temsilciliği seçilme aşamalarında “Başkanlık Divanında Başkan, İki Başkan Vekili, Kâtip Bulunmasının” genel olarak gerçekleşmiş olsa bile bazı okullardaki meclislerde dikkate alınmaması meclis çalışmalarının düzenli olamayacağının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Okul Yaşantısına Ait Konular Değerlendirildi.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Okul Yaşantısına Ait Konular Değerlendirildi.’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 81,5’i ‘evet’, % 18,5’i ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,19’dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘Okul Yaşantısına Ait Konular Değerlendirilmesi’ genel olarak gerçekleşmiş olsa bile bazı yerlerde dikkate alınmadığının görüldüğü okulla ilgili konuların görüşülmesinin de mevcut sorunların konuşularak anlaşıldığı ve çözüme yönelik katkıların bulunabileceğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim ve Başarı Düzeyleri Değerlendirildi.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim ve Başarı Düzeyleri Değerlendirildi.’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 71,8’i ‘evet’, % 28,2’si ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,28’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘Eğitim ve Başarı Düzeylerinin Değerlendirilmesinin’ çoğunlukla gerçekleştiği bazı yerlerde düzenli toplantı yapılmadığı için değerlendirilmediği, değerlendirme yapılan bazı yerlerde başarıyı arttırmak için stratejiler yapılabileceğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Ulaşım Sorunlarından Bahsedildi.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Ulaşım Sorunlarından Bahsedildi.’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 54,4’ü ‘evet’, % 45,6’sı ‘hayır’

yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtın aritmetik ortalaması 1,54'tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında "Ulaşım Sorunlarından Bahsedilmesinin" düşük oranda gerçekleştiği bu yüzden ulaşım sorunlarına yönelik tedbir alınmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili "Okul Öğrenci Meclisinde Sağlıklı Beslenmeden Bahsedildi." Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10'da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili "Okul Öğrenci Meclisinde Sağlıklı Beslenmeden Bahsedildi." maddesine ilişkin öğrencilerin % 52,1'i "evet" , % 47,9'u "hayır" yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtın aritmetik ortalaması 1,52'dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında "Sağlıklı Beslenmeden Bahsedilmesi" uyarısı düşük oranda gerçekleşmiş olması öğrencilerin okulda kantinlerdeki beslenme olayına fazla müdahil olunmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili "Okul Öğrenci Meclisinde Barınma İmkânlarından Bahsedildi." Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10'da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili "Okul Öğrenci Meclisinde Barınma İmkânlarından Bahsedildi." maddesine ilişkin öğrencilerin % 62,9'u "evet" , % 37,1'i "hayır" yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtın aritmetik ortalaması 1,63'tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında "Barınma İmkânlarından Bahsedilmesi" genel olarak gerçekleşmiş olsa bile bazı yerlerde bahsedilmediğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Zararlı Alışkanlıklardan Bahsedildi.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Zararlı Alışkanlıklardan Bahsedildi.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 63,8’i “evet” , % 36,2’si “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,36’dır. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında “Zararlı Alışkanlıklardan Bahsedilmesi” çoğunlukla gerçekleşmiş olması öğrencilerin duyarlılığını ortaya koymakta fakat yeterli olmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Spor İmkânları Değerlendirildi.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Spor İmkânları Değerlendirildi.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 67,9’u “evet” , % 32,1’i “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,32’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında “Spor İmkânlarının Değerlendirilmesi” genel olarak yapılması öğrencilerin sportif faaliyetlerde aktif olmak istedikleri ve okul meclisinin de bu konuyu önemseydiğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Raporları Değerlendirildi.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Raporları Değerlendirildi.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 57,1’i “evet” , % 42,9’u “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,43’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclisinin faaliyetleri aşamalarında

“Komisyon Raporlarının Değerlendirilmesinin” istenilen düzeyde olmaması meclis çalışmalarının sağlıklı değerlendirilmediğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Faaliyet Raporları İncelendi.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Faaliyet Raporları İncelendi.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 56,5’i “evet” , % 43,5’i “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,44’dür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında “Komisyon Faaliyet Raporlarının İncelenmesi” istenilen düzeyde olmaması komisyon çalışmalarının düzenli bir şekilde değerlendirilmediğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Gündemdeki Konular Görüşülüp Karara Bağlandı.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Gündemdeki Konular Görüşülüp Karara Bağlandı.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 77,9’u “evet” , % 22,1’i “hayır” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,22’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında “Gündemdeki Konuların Görüşülüp Karara Bağlanması” uyarısı genel olarak uygulanmış olsa bile bazı yerlerde kararların sonuçlarının oylanmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitici Kulüp Üyeleriyle Ortak Çalışmalar Yapıldı.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitici Kulüp Üyeleriyle Ortak Çalışmalar Yapıldı.’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 57,1’i ‘evet’, % 42,9’u ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,43’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘Eğitici Kulüp Üyeleriyle Ortak Çalışmalar Yapılması’ genel olarak istenilen düzeyde olmayıp, okul meclislerinin çalışma alanı ile eğitici kulüplerin paralel olması yüzünden çalışmaların dikkate alınmamasının koordinasyon eksikliğinden kaynaklandığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Öğrencilerin Problemleri Değerlendirildi.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Öğrencilerin Problemleri Değerlendirildi.’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 80,9’u ‘evet’, % 19,1’i ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,19’dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘Öğrencilerin Problemlerinin Değerlendirilmesinin’ uyarısı genel olarak uygulanmış olması öğrencilerin kendilerini meclisin birer parçası olarak gördüğünün göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim, Bilim, Sportif Faaliyetler Gibi Konular Görüşüldü.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim, Bilim, Sportif Faaliyetler Gibi Konular Görüşüldü.’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 76,5’i ‘evet’,

% 23,5'i ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,24'tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘‘Eğitim, Bilim, Sportif Faaliyetlerinin Görüşülmesi’’ uygulamasının genel olarak gerçekleşmesi meclis faaliyetleri içindeki gündem maddelerinin doğru belirlendiğinin göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Toplantılarına Okul Müdürü Katıldı.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10'da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Toplantılarına Okul Müdürü Katıldı.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 48,5'i ‘‘evet’’ , % 51,5'i ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,51'dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘‘Okul Müdürünün Toplantılara Katılımı’’nın en düşük oranda çıkması, öğrenci meclis faaliyetlerinin yeterince denetlenmediği, öğrencilerin çalışmalarının muhatap bulamaması gibi faktörlerle meclisin çalışma verimini düşürdüğünün göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Her Yarıyıl En Az 2 Kez Toplandı’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10'da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘‘Öğrenci Meclisi Her Yarıyıl En Az 2 Kez Toplandı.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 80,6'sı ‘‘evet’’, % 19,4'ü ‘‘hayır’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,19'dur. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘‘Her Yarıyıl En Az 2 Kez Toplanması’’ uyarısına genel olarak uyulmuş olsa bile bazı okullarda dikkate alınmadığının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Alınan Kararlar Oylandı.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Alınan Kararlar Oylandı.’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 75,6’sı ‘evet’, % 24,4’ü ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,24’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘Alınan Kararların Oylanmasına’ genel olarak dikkat edilmiş olması kararlar konusunda çoğulculuk ilkesine uyulduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM ile Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Konuşmak İsteyen Herkese Söz Verildi.’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 10’da görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlgili ‘Okul Öğrenci Meclisinde Konuşmak İsteyen Herkese Söz Verildi.’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 88,8’i ‘evet’, % 11,2’si ‘hayır’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,11’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesinin okul meclislerinin faaliyetleri aşamalarında ‘İsteyen Herkese Söz Verilmesi’ oranının yüksek seviyede olması meclis ortamında herkesin demokratik bir ortamda konuşma özgürlüğü olduğunun göstergesi sayılabilir.

2.6. Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin DEOM Projesi kapsamında Okul Öğrenci Meclislerinin çalışma sonuçlarına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için araştırmaya katılan öğrencilerin DEOM projesi ile Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarına İlişkin maddelere verdikleri yanıtların frekans, yüzde, aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve dağılımı Tablo 10’da sunulmuştur. Ayrıca okul öğrenci meclisinin çalışma sonuçlarının ilgili her davranış kazandırma düzeyine ilişkin bulgular her davranış için ayrıntılı

olarak yorumlanmıştır. DEOM projesi ile Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarına ilişkin maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,78 olup Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları İle İlgili İncelemeler		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{x}
Okul Öğrenci Meclisi Etkili Olarak Çalışmaktadır.	<i>f</i> %	156 45,9	76 22,4	47 13,8	39 11,5	22 6,5	2,74
Okul Öğrenci Meclisi Demokrasinin Gelişmesi İçin Önemli Adımdır.	<i>f</i> %	179 52,6	47 13,8	22 6,5	81 23,8	11 3,2	3,04
Okul Öğrenci Meclisinde Sınıf Temsilcisi Olarak Eğitim ve Öğretim İle İlgili Faaliyetlerin Yürütülmesinde Görüşlerim Dikkate Alınıyor.	<i>f</i> %	170 50,0	57 16,8	38 11,2	58 17,1	17 5,0	2,88
Okul Öğrenci Meclisi Demokrasi, İnsan Haklarına Olan İlgiyi Artırdı.	<i>f</i> %	146 42,9	86 25,3	44 12,9	47 13,8	17 5,0	2,73
Okul Öğrenci Meclisi Geleceğime Önemli Katkıları Yapacaktır.	<i>f</i> %	131 38,5	84 24,7	58 17,1	45 13,2	22 6,5	2,67
Okul Öğrenci Meclisi Kamuoyunda Yeterince Bilinmiyor.	<i>f</i> %	138 40,6	80 23,5	39 11,5	50 14,7	33 9,7	2,88
Okul Öğrenci Meclisinde Görev Aldıktan Sonra Çevremdeki Sorunlarla Daha Fazla İlgilenmeye Başladım.	<i>f</i> %	150 44,1	53 15,6	52 15,3	73 21,5	12 3,5	2,82
Okul Öğrenci Meclisi Projesinde Eksiklikler Olduğuna İnanıyorum.	<i>f</i> %	133 39,1	95 27,9	41 12,1	52 15,3	19 5,6	2,74
Okul Öğrenci Meclisinde Seçim Demokratik Yapılıyor.	<i>f</i> %	185 54,4	26 7,6	12 3,5	101 29,7	16 4,7	3,24
N=340							2,78

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından’’Okul Öğrenci Meclisi Etkili Olarak Çalışmaktadır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Etkili Olarak Çalışmaktadır.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 45,9’u ‘‘katılıyorum’’, % 11,5’i ‘‘kesinlikle katılıyorum’’ % 22,4’ü ‘‘kararsızım’’, % 13,8’i ‘‘katılmıyorum’’, % 6,5’i ‘‘kesinlikle katılmıyorum’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,74’ tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 57’si ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Etkili Olarak Çalışmakta’’ olduğuna inansalar bile yüksek oranda da inanmadıklarının göstergesi sayılabilir.

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ’’Okul Öğrenci Meclisi Demokrasinin Gelişmesi İçin Önemli Adımdır.’’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Demokrasinin Gelişmesi İçin Önemli Adımdır.’’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 52,6’sı ‘‘katılıyorum’’, % 23,8’i ‘‘kesinlikle katılıyorum’’ % 13,8’i ‘‘kararsızım ’’, % 6,5’i ‘‘katılmıyorum’’, % 3,2’si ‘‘kesinlikle katılmıyorum’’ yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3,04’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 76’sı ‘‘Okul Öğrenci Meclislerinin Demokrasinin Gelişmesi İçin Önemli Bir Adım’’ olduğuna inansalar bile bazılarının inanmadıklarının göstergesi sayılabilir.

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ”Okul Öğrenci Meclisinde Sınıf Temsilcisi Olarak Eğitim ve Öğretim İle İlgili Faaliyetlerin Yürütülmesinde Görüşlerim Dikkate Alınıyor.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Sınıf Temsilcisi Olarak Eğitim ve Öğretim İle İlgili Faaliyetlerin Yürütülmesinde Görüşlerim Dikkate Alınıyor.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 50,0’si “katılıyorum”, % 17,1’i “kesinlikle katılıyorum” % 16,8’i “kararsızım”, % 11,2’si “katılmıyorum”, % 5,0’i “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,88’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 67’si “Sınıf Temsilcisinin Eğitim ve Öğretim İle İlgili Faaliyetlerin Yürütülmesinde Görüşlerinin Dikkate Alındığına” savunsalar bile bazılarının görüşlerinin alınmadığının göstergesi sayılabilir.

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ”Okul Öğrenci Meclisi Demokrasi, İnsan Haklarına Olan İlgini Artırdı.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisi Demokrasi, İnsan Haklarına Olan İlgini Artırdı.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 42,9’u “katılıyorum”, % 13,8’i “kesinlikle katılıyorum” % 25,3’ü “kararsızım”, % 12,9’u “katılmıyorum”, % 5,0’i “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,73’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 57’si okul meclislerinin “Demokrasi, İnsan Haklarına Olan İlgini Artırdığını” ifade etseler bile yüksek oranda etkili olmadığının göstergesi sayılabilir.

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ”Okul Öğrenci Meclisi Geleceğime Önemli Katkılar Yapacaktır.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili ”Okul Öğrenci Meclisi Geleceğime Önemli Katkılar Yapacaktır.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 38,5’ i ”katılıyorum”, % 13,2’si ”kesinlikle katılıyorum” % 24,7’si ”kararsızım”, % 17,1’i ” katılmıyorum”, % 6,5’i ”kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,67’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 52’si okul meclislerinin öğrencilerin ”Geleceğine Önemli Katkılar Yapacağını” ifade etseler bile çoğunluğun herhangi bir katkısı olmayacağı görüşünde olduğunun göstergesi sayılabilir.

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ”Okul Öğrenci Meclisi Kamuoyunda Yeterince Bilinmiyor.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili ”Okul Öğrenci Meclisi Kamuoyunda Yeterince Bilinmiyor ” maddesine ilişkin öğrencilerin % 40, 6’ sı ” katılıyorum “, , % 14, 7’ si ” kesinlikle katılıyorum “ % 23, 5’ i ” kararsızım”, % 11,5’i ” katılmıyorum”, % 9,7’si ”kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,88’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 55’i okul meclislerinin ”Kamuoyunda Yeterince Bilinmemesinin” etkili olduklarını ifade ettiklerinin göstergesi sayılabilir.

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ”Okul Öğrenci Meclisinde Görev Aldıktan Sonra Çevremdeki Sorunlarla Daha Fazla İlgilenmeye Başladım.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili ”Okul Öğrenci Meclisinde Görev Aldıktan Sonra

Çevremdeki Sorunlarla Daha Fazla İlgilenmeye Başladım.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 44,1’i “katılıyorum”, % 21,5’i “kesinlikle katılıyorum” % 15,6’sı “kararsızım”, % 15,3’ü “katılmıyorum”, % 3,5’i “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,82’dir. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 66’sı “Çevresindeki Sorunlarla Daha Fazla İlgilenmeye Başladığımı.” savunsalar bile bazılarında fazla bir değişikliğin olmadığını göstergesi sayılabilir.

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ”Okul Öğrenci Meclisi Projesinde Eksiklikler Olduğuna İnanıyorum.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisi Projesinde Eksiklikler Olduğuna İnanıyorum.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 39,1’i “katılıyorum”, % 15,3’ü “kesinlikle katılıyorum” % 27,9’u “kararsızım”, % 12,1’i “katılmıyorum”, % 5,6’sı “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,74’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 55’i okul meclislerinin “Kamuoyunda Yeterince Bilinmemesinin” etkili olduklarını ifade ettiklerinin göstergesi sayılabilir.

DEOM Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarına Yönelik Çalışma Sonuçlarından ”Okul Öğrenci Meclisinde Seçim Demokratik Yapılıyor.” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 11’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarıyla İlgili “Okul Öğrenci Meclisinde Seçim Demokratik Yapılıyor.” maddesine ilişkin öğrencilerin % 54,4’ü “katılıyorum”, % 29,7’si “kesinlikle katılıyorum” % 7,6’sı “kararsızım”, % 3,5’i “katılmıyorum”, % 4,7 ‘si “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 3,24’tür. Bu bulgulara dayalı olarak DEOM Projesi ile birlikte öğrencilerin yaklaşık % 84’ü okul meclislerinin “Okul Öğrenci Meclisinde Seçimlerin Demokratik Yapıldığına” inandıklarının göstergesi sayılabilir.

2.7. Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin DEOM Projesi kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinin öğrenci görüşleri ile belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için araştırmaya katılan öğrencilerin DEOM projesi ile Etkili Okul Öğrenci Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine ilişkin maddelere verdikleri yanıtların frekans, yüzde, aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve dağılımı Tablo 12’de sunulmuştur. Ayrıca Etkili Okul Öğrenci Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri her ifade için ayrıntılı olarak yorumlanmıştır. DEOM projesi ile Etkili Okul Öğrenci Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine ilişkin maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,04 olup, Tablo12’de gösterilmiştir.

Tablo 12: Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasına İlişkin Verdikleri Yanıtlar

Size Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Yukarıda Belirtilen Etkili Okul Öğrenci Meclis Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Neler Olabilir?		Çok Etkili	Etkili	Etkili Değil	\bar{x}
Okul İdaresinin Milli Eğitim Bakanlığı’nın Uygulamaya Koyduğu ‘‘Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi’’Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması	<i>f</i> %	70 20,6	177 52,1	93 27,4	2,07
Öğrencilere Proje Hakkında Yeterli Bilgi Verilmemesi	<i>f</i> %	71 20,9	183 53,8	86 25,3	2,04
Öğrencilerin Projeye Karşı Yeterince İlgi ve İsteğe Sahip Olmaması	<i>f</i> %	100 29,4	178 52,4	62 18,2	1,89
Yetkililerin Projeye Yeterince Destek Vermemesi	<i>f</i> %	77 22,6	167 49,1	96 28,2	2,06
Öğrencilere Derslerde Verilen Demokrasi Eğitiminin Yetersiz Oluşu	<i>f</i> %	58 17,1	143 42,1	139 40,9	2,24
Okulda Demokrasi Kültürünün Kazanılması İçin Olanakların Olmaması	<i>f</i> %	59 17,4	146 42,9	135 39,7	2,22
N=340					2,04

Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘Okul İdaresinin Milli Eğitim Bakanlığı’nın Uygulamaya Koyduğu Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 12’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘Okul İdaresinin Milli Eğitim Bakanlığı’nın Uygulamaya Koyduğu Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 20,6’sı ‘çok etkili’ , % 52,1’i ‘etkili’ % 27,4’ü ‘etkili değil’, yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,07’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin yaklaşık % 73’ü DEOM ile ilgili Okul İdaresinin Proje Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmamasının’’ meclisini ‘etkili’ çalışmasını engellediği görüşünde olduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘Öğrencilere Proje Hakkında Yeterli Bilgi Verilmemesi’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 12’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘Öğrencilere Proje Hakkında Yeterli Bilgi Verilmemesi’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 20,9’u ‘çok etkili’ , % 53,8’i ‘etkili’ % 25,3’ü ‘etkili değil’, yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,04’tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin yaklaşık % 73’ü DEOM ile ilgili Okul İdaresinin Proje Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmamasının’’ meclisin etkili çalışmasını engellediği görüşünde olduğunun göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘Öğrencilerin Projeye Karşı Yeterince İlgi ve İsteğe Sahip Olmaması’ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 12’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘Öğrencilerin Projeye Karşı Yeterince İlgi ve İsteğe Sahip Olmaması’ maddesine ilişkin öğrencilerin % 29,4’ü ‘çok

etkili’’,% 52,4’ü ‘’etkili‘‘ % 18,2’si ‘’etkili değil‘‘, yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 1,89’dur. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin yaklaşık % 82’si,DEOM ile ilgili öğrencilerin Projeye Karşı Yeterince İlgi ve İsteğe Sahip Olmamasının’’ meclisini etkili çalışmasını engellediği görüşünde olduklarının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘’Yetkililerin Projeye Yeterince Destek Vermemesi ‘‘ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 12’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘’Yetkililerin Projeye Yeterince Destek Vermemesi‘‘ maddesine ilişkin öğrencilerin % 22,6’sı ‘’çok etkili‘‘ , % 49,1’i ‘’etkili‘‘ % 28,2’si ‘’etkili değil‘‘, yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,06’dır. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin yaklaşık % 72’si, DEOM ile ilgili öğrencilerin,‘’Yetkililerin Projeye Yeterince Destek Vermemesinin’’ meclisin etkili çalışmasını engellediği görüşünde olduklarının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘’Öğrencilere Derslerde Verilen Demokrasi Eğitiminin Yetersiz Oluşu ‘‘ Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 12’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden ‘’Öğrencilere Derslerde Verilen Demokrasi Eğitiminin Yetersiz Oluşu‘‘ maddesine ilişkin öğrencilerin % 17,1’i ‘’çok etkili‘‘, % 42,1’i ‘’etkili‘‘ % 40,9’u ‘’etkili değil‘‘, yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,24’tür. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin yaklaşık % 60’ı, DEOM ile ilgili öğrencilerin,‘’Öğrencilere Derslerde Verilen Demokrasi Eğitiminin Yetersiz Olduğu’’ görüşünde olduklarının göstergesi sayılabilir.

Öğrencilerin DEOM Kapsamında Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden “Okulda Demokrasi Kültürünün Kazanılması İçin Olanakların Olmaması” Maddesine Verdikleri Yanıtlar

Tablo 12’de görüldüğü gibi (DEOM) Projesinde Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinden “Okulda Demokrasi Kültürünün Kazanılması İçin Olanakların Olmaması” maddesine ilişkin öğrencilerin % 17,4’ü “çok etkili” , % 42,9’u “etkili” % 39,7’si “etkili değil”, yanıtını vermişlerdir. Bu maddeye verilen yanıtların aritmetik ortalaması 2,22’dir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrencilerin yaklaşık % 60’ı, DEOM ile ilgili öğrencilerin,“Okulda Demokrasi Kültürünün Kazanılması İçin Olanakların Olmamasının” etkisinin olduğunu göstergesi sayılabilir.

2.8. Kişisel Özelliklerine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri

Öğrencilerin kişisel özelliklerine göre DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinin ne düzeyde oluştuğuna ilişkin görüşlerin farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak cinsiyet, yaş, sınıf, daha önce okul meclisinde görev alma durumuna göre DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinin ne kadar gerçekleştiğine ilişkin görüşlerin farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için Ortaöğretim öğrencilerine göre, DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerini yansıtan maddelerin seçeneklerinden elde edilen puanların aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Aritmetik ortalamalar farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla cinsiyet ve daha önce okul meclisinde görev alma değişkenlerinde

ikili küme karşılaştırmalarında gruplar arasında bağımsız t- testi, sınıf ve yaş değişkenlerinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

2.8.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinin ne kadar gerçekleştiğine ilişkin verdikleri yanıtlarda farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için, öğrencilerin DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerini yansıtan maddelerin seçeneklerinden elde edilen puanların aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Hesaplanan aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı t- testi ile sınanmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre demokrasi eğitimi ve okul meclislerini algılama düzeyleri tablo 13'te verilmektedir.

Tablo 13: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeylerinin Cinsiyet Faktörüne Göre Değerlendirilmesi

Bölümler	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	Sh	t Testi		
						t	sd	p
Amaçlar	Erkek	150	18,90	6,22	,50	-1,57	338	,11
	Kız	190	20,10	7,51	,54			
Beceriler	Erkek	150	39,62	12,32	1,00	-1,13	338	,25
	Kız	190	41,34	15,07	1,09			
Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları	Erkek	150	34,04	4,60	,37	,40	338	,68
	Kız	189	33,83	4,81	,35			
Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması	Erkek	150	29,98	6,06	,49	1,52	338	,12
	Kız	190	29,03	5,36	,38			
Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları	Erkek	150	25,99	5,85	,47	,75	338	,45
	Kız	190	25,55	4,88	,35			
Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri	Erkek	150	12,46	2,81	,23	-,33	338	,74
	Kız	190	12,56	2,89	,21			

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre aritmetik ortalamaların anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, anketin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

2.8.2. Sınıf Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri

Öğrencilerin **Sınıf** değişkenine göre DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin

Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinin ne kadar gerçekleştiğine ilişkin verdikleri yanıtlarda farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için, öğrencilerin DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerini yansıtan maddelerin seçeneklerinden elde edilen puanların aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Amaçlar Alt Boyutu

Öğrencilerin sınıf seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri amaçlar alt boyutu tablo 14’de verilmektedir.

Tablo 14: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Amaçlar Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

<i>f</i> , <i>x</i> ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Sınıf Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Amaçlar	9. sınıf	94	17,88	6,35	G.Arası	487,47	3	162,49	3,39	,01*
	10. sınıf	98	20,76	7,15	G.İçi	16085,82	336	47,87		
	11. sınıf	93	20,39	7,28	Toplam	16573,30	339			
	12. sınıf	55	18,96	6,77						
	Toplam	340	19,57	6,99						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin amaçlar alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur *(F = 3,39; p<.05).

Başka bir ifadeyle sınıf seviyesine göre amaçları algılamada farklılık görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerine geçilmiştir

Tablo 15: Amaçlar Altboyutunun Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-hoc Scheffe Testi Sonuçları

Sınıf Seviyesi (i)	Sınıf Seviyesi (j)	$x_i - x_j$	Sh x	p
9. sınıf	10. sınıf	-2,87(*)	,99	,04
	11. sınıf	-2,50	1,01	,10
	12. sınıf	-1,08	1,17	,83
10. sınıf	9. sınıf	2,87(*)	,99	,04
	11. sınıf	,37	1,00	,98
	12. sınıf	1,79	1,16	,50
11. sınıf	9. sınıf	2,50	1,01	,10
	10. sınıf	-,37	1,00	,98
	12. sınıf	1,42	1,17	,69
12. sınıf	9. sınıf	1,08	1,17	,83
	10. sınıf	-1,79	1,16	,50
	11. sınıf	-1,42	1,17	,69

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin amaçlar alt boyutu sınıf seviyesine göre değerlendirildiğinde 10. sınıf öğrencilerinin 9. sınıf öğrencilerine göre daha olumlu algıladıkları, diğer sınıf seviyeleri karşılaştırıldığında ise anlamlı sonuçlara ulaşılmadığı görülmektedir.

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Beceriler Alt Boyutu

Öğrencilerin sınıf seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri beceriler alt boyutu tablo 16'da verilmektedir.

Tablo 16: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Beceriler Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Sınıf Seviyesi	n	x	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Beceriler	9. sınıf	94	17,88	6,35	G.Arası	2855,05	3	951,68	5,07	,00*
	10. sınıf	98	20,76	7,15	G.İçi	62955,63	336	187,36		
	11. sınıf	93	20,39	7,28	Toplam	65810,69	339			
	12. sınıf	55	18,96	6,77						
	Toplam	340	40,58	13,93						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin beceriler alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur *(F = 5,07; p<.05).

Başka bir ifadeyle sınıf seviyesine göre becerileri algılamada farklılık görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Tablo 17: Beceriler Alt boyutunun Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-hoc Scheffe Testi Sonuçları

Sınıf Seviyesi (i)	Sınıf Seviyesi (j)	$x_i - x_j$	Sh x	p
9. sınıf	10. sınıf	-5,74(*)	1,97	,03
	11. sınıf	-7,21(*)	2,00	,00
	12. sınıf	-2,68	2,32	,72
10. sınıf	9. sınıf	5,74(*)	1,97	,03
	11. sınıf	-1,47	1,98	,90
	12. sınıf	3,07	2,30	,62
11. sınıf	9. sınıf	7,21(*)	2,00	,00
	10. sınıf	1,47	1,98	,90
	12. sınıf	4,53	2,32	,28
12. sınıf	9. sınıf	2,68	2,32	,72
	10. sınıf	-3,07	2,30	,62
	11. sınıf	-4,53	2,32	,28

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin beceriler alt boyutu sınıf seviyesine göre değerlendirildiğinde 12. sınıflar hariç olmak üzere sınıf seviyesi yükseldikçe olumlu algılamaların olduğu, ancak 12. sınıfların ise en düşük algılamaya sahip olduğu görülmektedir.

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları Alt Boyutu

Öğrencilerin sınıf seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri sınıf temsilcilerinin seçimi ve uygulamaları alt boyutu tablo 18’de verilmektedir.

Tablo 18: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Sınıf Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları	9. sınıf	93	34,45	4,71	G.Arası	155,32	3	51,77	2,35	,07
	10. sınıf	98	34,35	4,55	G.İçi	7376,68	335	22,02		
	11. sınıf	93	33,78	4,88	Toplam	7532,00	338			
	12. sınıf	55	32,51	4,56						
	Toplam	339	33,92	4,72						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin sınıf temsilcilerinin seçimi ve uygulamaları alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması Alt Boyutu

Öğrencilerin sınıf seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri okul öğrenci meclisinin oluşumu ve çalışması alt boyutu tablo 19’da verilmektedir.

Tablo 19: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Sınıf Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	F	P
Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması	9. sınıf	94	28,84	5,32	G.Arası	194,35	3	64,78	2,01	,11
	10. sınıf	98	29,27	5,61	G.İçi	10799,79	336	32,14		
	11. sınıf	93	30,65	6,06	Toplam	10994,15	339			
	12. sınıf	55	28,80	5,64						
	Toplam	340	29,45	5,69						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisinin oluşması ve çalışması alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutu

Öğrencilerin sınıf seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri okul öğrenci meclisinin çalışma sonuçları alt boyutu tablo 20’de verilmektedir.

Tablo 20: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Sınıf Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	F	P
Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları	9. sınıf	94	26,74	4,85	G.Arası	135,80	3	45,27	1,60	,18
	10. sınıf	98	25,54	5,59	G.İçi	9498,43	336	28,26		
	11. sınıf	93	25,17	5,79	Toplam	9634,24	339			
	12. sınıf	55	25,38	4,68						
	Toplam	340	25,75	5,33						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisinin çalışma sonuçları alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Alt Boyutu

Öğrencilerin sınıf seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri okul öğrenci meclisi algılarının olumsuz olmasının nedenleri alt boyutu tablo 21’de verilmektedir.

Tablo 21: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Alt Boyutunun Sınıf Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Sınıf Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	F	P
Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri	9. sınıf	94	12,55	3,19	G.Arası	15,67	3	5,22	,63	,59
	10. sınıf	98	12,81	2,76	G.İçi	2753,22	336	8,19		
	11. sınıf	93	12,35	2,80	Toplam	2768,89	339			
	12. sınıf	55	12,22	2,51						
	Toplam	340	12,52	2,85						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin olumsuz nedenleri alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

2.8.3. Yaş Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri

Öğrencilerin Yaş değişkenine göre DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinin ne kadar gerçekleştiğine ilişkin verdikleri yanıtlarda farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için, öğrencilerin DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerini yansıtan maddelerin seçeneklerinden elde edilen puanların aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Hesaplanan aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı t- testi ile sınanmıştır. Yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Amaçlar Alt Boyutu

Öğrencilerin yaş seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri amaçlar alt boyutu tablo 22’de verilmektedir.

Tablo 22: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Amaçlar Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Yaş Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Amaçlar	15	88	18,08	6,21	G.Arası	293,29	3	97,76	2,01	,11
	16	83	19,69	6,69	G.İçi	16280,01	336	48,45		
	17	99	20,48	7,63	Toplam	16573,30	339			
	17 üzeri	70	20,01	7,15						
	Toplam	340	19,57	6,99						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin amaçlar alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Beceriler Alt Boyutu

Öğrencilerin yaş seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri beceriler alt boyutu tablo 23'te verilmektedir.

Tablo 23: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Beceriler Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

<i>f</i> , <i>x</i> ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Yaş Seviyesi	n	\bar{x}	<i>ss</i>	Var.K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	F	P
Beceriler	9. sınıf	88	37,33	12,53	G.Arası	1645,60	3	548,53	2,87	,03*
	10. sınıf	83	40,45	14,15	G.İçi	64165,09	336	190,96		
	11. sınıf	99	43,23	13,85	Toplam	65810,69	339			
	12. sınıf	70	41,09	14,88						
	Toplam	340	40,58	13,93						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin beceriler alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur *(F = 2,87; p<.05).

Başka bir ifadeyle yaş seviyesine göre becerileri algılamada farklılık görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

**Tablo 24: Beceriler Alt Boyutunun Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası
Post-hoc Scheffe Testi Sonuçları**

Yaş Seviyesi (i)	Yaş Seviyesi (j)	$x_i - x_j$	Sh x	P
15	16	-3,12	2,11	,53
	17	-5,90(*)	2,02	,03
	17 üzeri	-3,76	2,21	,41
16	15	3,12	2,11	,53
	17	-2,79	2,05	,60
	17 üzeri	-,64	2,24	,99
17	15	5,90(*)	2,02	,03
	16	2,79	2,05	,60
	17 üzeri	2,15	2,15	,80
17 üzeri	15	3,76	2,21	,41
	16	,64	2,24	,99
	17	-2,15	2,15	,80

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin beceriler alt boyutu yaş seviyesine göre değerlendirildiğinde 17 yaşındaki öğrenciler 15 yaşında öğrencilere göre daha olumlu algılamaları görülürken diğer yaş gruplarında anlamlı farklılığa rastlanmamaktadır.

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları Alt Boyutu

Öğrencilerin yaş seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri sınıf temsilcilerinin seçimi ve uygulamaları alt boyutu tablo 25'te verilmektedir.

Tablo 25: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Yaş Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları	15	87	34,45	4,63	G.Arası	80,18	3	26,72	1,20	,30
	16	83	34,17	4,58	G.İçi	7451,81	335	22,24		
	17	99	33,86	4,88	Toplam	7532,00	338			
	17 üzeri	70	33,07	4,73						
	Toplam	339	33,92	4,72						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin sınıf temsilcilerinin seçimi ve uygulamaları alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması Alt Boyutu

Öğrencilerin yaş seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri okul öğrenci meclisinin oluşumu ve çalışması alt boyutu tablo 26'da verilmektedir.

Tablo 26: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Yaş Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması	15	88	28,88	5,23	G.Arası	98,37	3	32,79	1,01	,38
	16	83	29,24	5,36	G.İçi	10895,77	336	32,42		
	17	99	30,25	6,23	Toplam	10994,15	339			
	17 üzeri	70	29,29	5,82						
	Toplam	340	29,45	5,69						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisinin oluşması ve çalışması alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutu

Öğrencilerin yaş seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri okul öğrenci meclisinin çalışma sonuçları alt boyutu tablo 27'de verilmektedir.

Tablo 27: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Yaş Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	F	P
Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları	15	88	26,89	4,66	G.Arası	233,05	3	77,68	2,77 7	,04*
	16	83	25,66	5,30	G.İçi	9401,18	336	27,98		
	17	99	24,67	5,44	Toplam	9634,24	339			
	17 üzeri	70	25,94	5,77						
	Toplam	340	25,75	5,33						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisinin çalışma sonuçları alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur *(F = 2,87; p<.05).

Başka bir ifadeyle yaş seviyesine göre okul öğrenci meclisi çalışma sonuçlarını algılamada farklılık görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

Tablo 28: Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları Alt Boyutunun Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-hoc Scheffe Testi Sonuçları

Yaş Seviyesi (i)	Yaş Seviyesi (j)	$x_i - x_j$	Sh x	p
15	16	1,22	,80	,51
	17	2,22(*)	,77	,04
	17 üzeri	,94	,84	,74
16	15	-1,22	,80	,51
	17	1,00	,78	,66
	17 üzeri	-,28	,85	,99
17	15	-2,22(*)	,77	,04
	16	-1,00	,78	,66
	17 üzeri	-1,28	,82	,49
17 üzeri	15	-,94	,84	,74
	16	,28	,85	,99
	17	1,28	,82	,49

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisi çalışma sonuçları alt boyutu yaş seviyesine göre değerlendirildiğinde 15 yaşındaki öğrenciler 17 yaşında öğrencilere göre daha olumlu algılamaları görülürken diğer yaş gruplarında anlamlı farklılığa rastlanmamaktadır.

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Alt Boyutu

Öğrencilerin yaş seviyesine göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri okul öğrenci meclisi algılarının olumsuz olmasının nedenleri alt boyutu tablo 29’da verilmektedir.

Tablo 29: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeyleri Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Alt Boyutunun Yaş Seviyesine Göre Değerlendirilmesi

f, x ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Bölüm	Yaş Seviyesi	n	\bar{x}	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri	15	88	12,52	3,19	G.Arası	25,54	3	8,51	1,04	,37
	16	83	12,89	2,78	G.İçi	2743,34	336	8,16		
	17	99	12,52	2,69	Toplam	2768,89	339			
	17 üzeri	70	12,07	2,71						
	Toplam	340	12,52	2,85						

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin olumsuz nedenleri alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

2.8.4. Daha Önce Okul Meclisinde Görev Alma Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri

Öğrencilerin **Daha Önce Okul Meclisinde Görev Alma** değişkenine göre DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerinin ne kadar gerçekleştiğine ilişkin verdikleri yanıtlarda farklılık olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için, öğrencilerin DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerini yansıtan maddelerin seçeneklerinden elde edilen puanların aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Hesaplanan aritmetik ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığı t- testi ile sınanmıştır

Öğrencilerin öğrenci meclisinde görev alma durumuna göre demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeyleri tablo 30'da verilmektedir.

Tablo 30: Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisi Algılama Düzeylerinin Görev Alma Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Bölümler	Görev alma	n	\bar{x}	ss	Sh	t Testi		
						t	sd	P
Amaçlar	Görev aldım	147	19,63	7,46	,61	,12	338	,89
	Görev almadım	193	19,53	6,63	,47			
Beceriler	Görev aldım	147	41,31	14,22	1,17	,84	338	,40
	Görev almadım	193	40,03	13,71	,98			
Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları	Görev aldım	146	33,69	4,75	,39	-,78	337	,43
	Görev almadım	193	34,10	4,69	,33			
Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması	Görev aldım	147	29,43	5,40	,44	-,06	338	,95
	Görev almadım	193	29,47	5,92	,42			
Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları	Görev aldım	147	25,75	5,31	,43	,00	338	,99
	Görev almadım	193	25,75	5,35	,38			
Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri	Görev aldım	147	12,20	2,77	,22	-1,77	338	,07
	Görev almadım	193	12,76	2,90	,20			

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin öğrenci meclisinde daha önce görev alma durumuna göre aritmetik ortalamaların anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, anketin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

2.9. Öğrencilerin Araştırmaya Katkı Getirecek Öneri ve Görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilere açık uçlu soruyla “araştırmaya katkı getirecek öneri ve görüşlerini” belirtmeleri istenmiş, bu maddeye ilişkin olarak 69 (% 20,29) öğrenciden yanıt alınmıştır. Alınan yanıtlar doğrultusunda elde edilen bulgular Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 31: Öğrencilerin Araştırmaya Katkı Getirecek Öneri ve Görüşlerinin Dağılımı

GÖRÜŞLER	Sayı (f)	Yüzde (%)
Okul Öğrenci Meclisi daha sık toplanmalı	11	15, 94
Okul Öğrenci Meclisinin çalışmaları dikkate alınmalı	10	14, 49
Okul Öğrenci Meclisi hakkında daha fazla anket yapıp uygulamaya konulmalı	7	10, 14
Okul Öğrenci Meclisleri kamuoyunda daha fazla tanıtılmalı	6	8, 69
Okul Öğrenci Meclisleri daha demokratik olmalı	6	8, 69
Okul Öğrenci Meclislerinde daha ilgi çekici etkinlikler olmalı	5	7, 24
Okul Öğrenci Meclisi hakkındaki çalışmalar seçimlerden sonra toplantılara katılarak yapılmalı	3	4, 34
Okul Öğrenci Meclisine daha fazla destek olunmalı	2	2, 89
Temsilcilere daha fazla hak tanınmalı	2	2, 89
Sınıf temsilcileri sınıflarıyla daha fazla ilgilenmeli	2	2, 89
Okul Müdürleri meclislere katılarak görüşleri dikkate almalı	2	2, 89
Komisyonların görevleri belirgin olmalı	1	1, 44
Okul Müdürü Okul Öğrenci Meclisinde öğrencilerin öğretmenlerle yaşadığı sorunları dikkate almalı	1	1, 44
Okul yönetiminden bağımsız kişiler sınıf temsilcileriyle birebir ilgilenmeli	1	1, 44
Okul Öğrenci Meclisine daha fazla teknolojik imkan sağlanmalı	1	1, 44
Okul Öğrenci Meclisi toplantıları ders programına göre düzenlenmeli	1	1, 44
Okul Öğrenci Meclisinde öğrenci lehine alınan kararlar ve projeler geri çevrilmemeli	1	1, 44
Öğrenci başarılarını etkileyen faktörler hakkında seminerler düzenlenmeli	1	1, 44
Öğrencilerle daha fazla ilgilenilmeli	1	1, 44
Öğretmen- öğrenci ilişkileri daha fazla olmalı	1	1, 44
Sınıf temsilcisi kapalı oyla seçilmeli	1	1, 44
Sınıf temsilcisi öğrencilerle beraber çalışmalı	1	1, 44
Sınıf temsilcisi sayısı birden fazla olmalı	1	1, 44
Verimli olan Okul Öğrenci Meclisleri mezun olan öğrenciler hariç bir sene daha göreve devam etmeli	1	1, 44
Toplam	69	100

Tablo 13'te görüldüğü gibi Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarını tespit etmeye yönelik katkı getirecek öneri ve görüşlere baktığımızda; % 15,94'ü "Okul Öğrenci Meclisi daha sık toplanmalı", % 14,49'u "Okul Öğrenci Meclisinin çalışmaları dikkate alınmalı", % 10,14'ü "Okul Öğrenci Meclisi hakkında daha fazla anket yapıp uygulamaya konulmalı", % 8,69'u "Okul Öğrenci Meclisleri kamuoyunda daha fazla tanıtılmalı", % 8,69'u "Okul Öğrenci Meclisleri daha demokratik olmalı", % 7,24'ü "Okul Öğrenci Meclislerinde daha ilgi çekici etkinlikler olmalı", % 4,34'ü "Okul Öğrenci Meclisi hakkındaki çalışmalar seçimlerden sonra toplantılara katılarak yapılmalı", % 2,89'u "Okul Öğrenci Meclisine daha fazla destek olunmalı", % 2,89'u "Temsilcilere daha fazla hak tanınmalı", % 2,89'u "Sınıf temsilcileri sınıflarıyla daha fazla ilgilenmeli", % 2,89'u "Okul Müdürleri meclislere katılarak görüşleri dikkate alınmalı", % 1,44'ü "Komisyonların görevleri belirgin olmalı", % 1,44'ü "Okul Müdürü Okul Öğrenci Meclisinde öğrencilerin öğretmenlerle yaşadığı sorunları dikkate almalı", % 1,44'ü "Okul yönetiminden bağımsız kişiler sınıf temsilcileriyle birebir ilgilenmeli", % 1,44'ü "Okul Öğrenci Meclisine daha fazla teknolojik imkan sağlanmalı", % 1,44'ü "Okul Öğrenci Meclisi toplantıları ders programına göre düzenlenmeli", % 1,44'ü "Okul Öğrenci Meclisinde öğrenci lehine alınan kararlar ve projeler geri çevrilmemeli", % 1,44'ü "Öğrenci başarılarını etkileyen faktörler hakkında seminerler düzenlenmeli", % 1,44'ü "Öğrencilerle daha fazla ilgilenilmeli", % 1,44'ü "Öğretmen- öğrenci ilişkileri daha fazla olmalı", % 1,44'ü "Sınıf temsilcisi kapalı oyla seçilmeli", % 1,44'ü "Sınıf temsilcisi öğrencilerle beraber çalışmalı", % 1,44'ü "Sınıf temsilcisi sayısı birden fazla olmalı", % 1,44'ü "Verimli olan Okul Öğrenci Meclisleri mezun olan öğrenciler hariç bir sene daha göreve devam etmeli" gibi görüşler bildirmişlerdir.

Araştırmanın bu kısmında elde edilen veriler öğrenciler Okul Meclislerinin daha etkili olabilmesi için daha sık toplanması, daha etkili çalışması, yeterince desteklenmesi, tanıtımlar yapılması, daha demokratik olması, okul müdürlerinin toplantılara katılarak alınan kararları desteklemesi gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca sınıf temsilcilerinin ve okul meclisinin daha etkin olabilmesi için görüşlerini belirtmişlerdir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Araştırmada Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının tespitine yönelik ulaşılmaması hedeflenen **amaçların** öğrenci görüşlerine yönelik sonuçları incelendiğinde, ‘‘Cumhuriyetin Demokrasi İle Güçlendirilmesinin Sağlanması’’, ‘‘Yerleşik Bir Demokrasi Kültürü Oluşturmasının Sağlanması’’, ‘‘Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilincini Geliştirmesinin Sağlanması’’, ‘‘Kendi Kültürünü Özümsemeyi Sağlaması’’, ‘‘Milli, manevi, evrensel Değerlere Bağlı Olmayı Sağlaması’’, ‘‘Seçme, Seçilme, Oy Kullanma Kültürünü Kazanmayı Sağlaması’’, ‘‘Katılımcı Olmayı Sağlaması’’, ‘‘İletişim Kurabilmeyi Arttırmasının Sağlaması’’, ‘‘Demokratik Liderliği Benimseyebilmesinin Sağlanması’’, ‘‘Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanmanın Sağlanması’’, amaçlarının ‘‘tamamen’’ kazandırdığı görüşünde oldukları görülmektedir. Araştırma sonucu elde edilen bulgularda öğrencilerin tamamının ankete verdikleri yanıtlara göre, DEOM kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının tespitine yönelik ulaşılmaması hedeflenen **amaçların** hepsinin ‘‘tamamen’’ gerçekleşmiş olması projenin hedefine ulaştığını göstermektedir.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının tespitine yönelik ulaşılmaması hedeflenen **becerilerin** öğrenci görüşlerine yönelik sonuçları incelendiğinde, ‘‘Eleştirel Düşünmeyi Sağlama’’, ‘‘Üretken Olmayı Sağlama’’, ‘‘Problem Çözmede Katkı Sağlama’’, ‘‘Tanıma Değerlendirme Faaliyetlerini Arttırma’’, ‘‘Bilgi Kaynaklarını Kullanmayı Sağlama’’, ‘‘Ahlaki Sorgulama Yeteneğini Arttırma’’, ‘‘Katılımcı Olmayı Sağlama’’, ‘‘Çok Yönlü İletişim Kurma’’, ‘‘Tartışma ve Uzlaşma Kültürü Kazandırma’’, ‘‘Çatışmayı Önleme, Arabuluculuğu Arttırma’’, ‘‘Atılganlık Becerilerini Arttırma’’, ‘‘Demokratik Liderliği Benimsemeyi Arttırma’’, ‘‘Kamuoyu Oluşturmayı Arttırmıştır.’’, ‘‘Ortak Yaşam Kavramların Oluşması’’, ‘‘Önyargılardan Kurtulmayı Sağlama’’, ‘‘İnsan Sevgisini Arttırma’’, ‘‘ Sorumluluk Anlayışını Arttırma’’ , becerisini ‘‘tamamen’’ kazandırdığını düşünmektedirler. Araştırma sonucu elde edilen bulgularda öğrencilerin tamamının ankete verdikleri yanıtlara göre, DEOM ile ulaşılmaması hedeflenen 17 becerinin de ‘‘tamamen’’

gerçekleşmesi Okul Öğrenci Meclislerinin çalışmalarıyla hedeflenen becerilerin kazanılmış seviyede olduğu söylenebilir.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının tespitine yönelik Okul Meclisi oluşumundan önceki **Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamalarına** ilişkin öğrenci görüşlerine yönelik sonuçları incelendiğinde, yasal prosedüre göre uygulanması gereken seçim kurallarından “Okul Seçim Kurulu Oluşturulmalıdır.”, “Okul Seçim Kurulunda Seçilen Bir Öğretmen, İki Asil İki Yedek Üye Vardı Okul Seçim Kurulu Oluşturuldu.”, “Oy Sandıklarının Oluşturulması”, “Seçim Sonuçları İle İlgili Tutanak Düzenlenmesi”, “Sandık Kurulunda 3 Asil 3 Yedek Öğrenci Üye Bulunması”, “Seçmen Listeleri Salon Girişinde Kapıda Asılıydı.”, “Oy Kullanma İşİ 09.00’da başladı. 16.00’da sona ermesi.”, “Seçim Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemine Göre Yapılması”, “Sınıf Temsilciliği Seçimi Sandıkta Değil de Kâğıda İsim Yazmak Şeklinde Yapılması”, “Sınıf Temsilciliği Seçimi Sınıf Rehber Öğretmeni Gözetiminde Yapılması”, aşamalarına yüksek oranda “**evet**” cevabını vererek uygulamanın beklenen düzeyde gerçekleşmiştir. “Sandıkların Uygun Bir Yere Yerleştirilmesi”, “Adayların Belirledikleri Gözlemcilerin Sandık Başında Bulunması”, “Sandık Kurulu Üyelerinin Yemin Etmesine”, “Sandık Kurulu Seçim Başlamadan Önce Sandığın Boşluğunu Kontrol Etti.”, “Aday Listeleri Kapalı Oy Kullanma Yerinde Asılı olmasına”, kurallarına orta seviyede uyulduğu genel olarak uyulmadığı görülmüştür. “Adaylar Afiş, Duvar İlanları v.b.Malzemeler Kullandı.”, “Tanıtımlar, Seçimden 5 Gün Önce Başladı. Seçimden Önceki Gün 17.00’de Sona Erdi.”, “Seçilen Sınıf Temsilcisi Aynı Zamanda Sınıf Başkanlığı Görevini Yapıyordu.” uyarılarına çok düşük oranda uyulmuştur. “Adaylar arasında disiplin cezası alan olmamalı”, “Tanıtımda Devletin Ülkesi Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünü Bozucu İfadeler Vardı.”, “Tanıtımda Herhangi Bir Siyasi Parti, Sendika, Dernek v.b. Simgeler Kullanıldı.”, “Tanıtımda Hediye ve Promosyon Dağıtıldı.” gibi olumsuz ifadeler düşük oranda dahi olsa bile belirli bir oranda gerçekleşmesi okullarda seçim aşamalarında denetim faaliyetlerinde eksiklikler olduğu görülmektedir. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre öğrencilerin tamamının ankete verdikleri cevaplara bakıldığında Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öğrenci Meclisi Projesi Yönergesinde belirtilen sınıf temsilciliği aşamalarındaki seçim kurallarına çoğunlukla riayet edilmediği görülmektedir.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının tespitine yönelik Okul Meclisi oluşumundan sonra **Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasına** İlişkin öğrenci görüşlerine yönelik sonuçları incelendiğinde; ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Ekim Ayı İçinde Oluşturulması’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclis Başkanı Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemiyle Seçilmesi.’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Başkanlık Divanı Oluşturulması’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanında Başkan, İki Başkan Vekili, Kâtip Bulunması’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Okul Yaşantısına Ait Konuların Değerlendirilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim ve Başarı Düzeylerinin Değerlendirilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Spor İmkânlarının Değerlendirilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Gündemdeki Konular Görüşülüp Karara Bağlanması.’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitici Kulüp Üyeleriyle Ortak Çalışmalar Yapılması’’ , ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Öğrencilerin Problemlerinin Değerlendirilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim, Bilim, Sportif Faaliyetler gibi Konuların Görüşülmesi.’’, ‘‘Öğrenci Meclisinin Her Yarıyılıda En Az 2 Kez Toplanması’’ gibi uyarılara Okul Öğrenci Meclisleri çalışmaları sırasında yüksek oranda uyulsa bile bazı aksaklıklar olduğu da söylenebilir. ‘‘Okul Öğrenci Meclisi İlk Toplantısında Ant İçmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Ulaşım Sorunlarından Bahsedilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Sağlıklı Beslenmeden Bahsedilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Barınma İmkânlarından Bahsedilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Zararlı Alışkanlıklardan Bahsedilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Raporlarının Değerlendirilmesi’’, ‘‘Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Faaliyet Raporlarının İncelenmesi’’ gibi faaliyetlere orta seviyede uyulduğu görülmektedir.

Anketin bu bölümündeki en düşük oran ‘‘Okul Öğrenci Meclisi Toplantılarına Okul Müdürünün Katılması’’ çıkmıştır. Okul Öğrenci Meclislerinin çalışması, denetlenmesi, aldığı kararlara destek vermesi gereken idarecilerin toplantılara katılımının düşük çıkması projenin sağlıklı gerçekleşmesine ve öğrencilerin çalışma heyecanına gölge düşürdüğü söylenebilir. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre öğrencilerin tamamının ankete verdikleri cevaplara bakıldığında Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öğrenci Meclisi Projesi Yönergesinde belirtilen Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışmasıyla İlişkin kurallara ve tavsiyelere çoğunlukla riayet edilmediği görülmektedir.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının tespitine yönelik Çalışma Sonuçlarına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlar incelendiğinde; “Okul Öğrenci Meclisi Demokrasinin Gelişmesi İçin Önemli Adımdır.”, “Okul Öğrenci Meclisinde Sınıf Temsilcisi Olarak Eğitim ve Öğretim İle İlgili Faaliyetlerin Yürütülmesinde Görüşlerim Dikkate Alınıyor.”, “Okul Öğrenci Meclisinde Seçim Demokratik Yapılıyor.” İfadelerine orta seviyenin üstünde “evet” cevabı vererek yine de aksaklıkların olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin Okul Öğrenci Meclisleriyle ilgili “Okul Öğrenci Meclisi Etkili Olarak Çalışmaktadır.”, “Okul Öğrenci Meclisi Demokrasi, İnsan Haklarına Olan İlgiyi Artırdı.”, “Okul Öğrenci Meclisinde Görev Aldıktan Sonra Çevremdeki Sorunlarla Daha Fazla İlgilenmeye Başladım.” İfadelerine orta düzeyde olumlu yanıt vermeleri aksaklıklar olduğunu göstermektedir. Yine öğrencilerin “Okul Öğrenci Meclisi Geleceğime Önemli Katkılar Yapacaktır.”, “Okul Öğrenci Meclisi Kamuoyunda Yeterince Bilinmiyor.”, “Okul Öğrenci Meclisi Projesinde Eksiklikler Olduğuna İnanıyorum.” ifadelerinin düşük oranda çıkması da Okul Öğrenci Meclislerinde aksaklıkları göstermektedir. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre öğrencilerin tamamının ankete verdikleri cevaplara bakıldığında Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öğrenci Meclisi Projesi Yönergesinde belirtilen Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçlarına İlişkin Maddelere Verdikleri Yanıtlara ve araştırmamızın problem cümlesini de oluşturan “Okul Öğrenci Meclisi Etkili Çalışmakta mıdır?” sorusunun da orta düzeyde gerçekleşmiş olması projede ciddi aksaklıklar olduğunu göstermektedir.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine yönelik öğrencilerin yanıtları incelendiğinde, ‘Okul İdaresinin Milli Eğitim Bakanlığı’nın Uygulamaya Koyduğu Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması”, “Öğrencilere Proje Hakkında Yeterli Bilgi Verilmemesi”, “Yetkililerin Projeye Yeterince Destek Vermemesi”nin çok etkili olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine yönelik; “Öğrencilere Derslerde Verilen Demokrasi Eğitiminin Yetersiz Oluşu”, “Okulda Demokrasi Kültürünün Kazanılması İçin Olanakların Olmaması” ifadelerin orta seviyede olduğu görülmektedir. Yine öğrencilerin Etkili Okul Öğrenci Meclisi algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine yönelik “Öğrencilerin Projeye Karşı Yeterince İlgi ve İsteğe Sahip Olmaması” ifadesinin en yüksek düzeyde çıkması öğrencilerin araştırmaya katkı

getirecek görüşler kısmında da belirttiği gibi Okul İdaresinin yeterince destek vermemesi, çalışma sonuçlarının yeterince ilgi göstermemesi gibi faktörlerin çok etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmamızın problem cümlesinin problem cümlesini de oluşturan Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları nasıl olmalıdır? Sorusuna orta seviyede etkilidir cevabının verilmesi projede eksiklikler olduğunu göstermektedir.

Cinsiyet Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşlerine bakıldığında;

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre aritmetik ortalamaların anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, anketin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Sınıf Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşlerine bakıldığında;

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin amaçlar alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur *($F = 3,39; p < .05$).

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin amaçlar alt boyutu sınıf seviyesine göre değerlendirildiğinde 10. sınıf öğrencilerinin 9. sınıf öğrencilerine göre daha olumlu algıladıkları, diğer sınıf seviyeleri karşılaştırıldığında ise anlamlı sonuçlara ulaşılmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin beceriler alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur *($F = 5,07$; $p < .05$).

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin beceriler alt boyutu sınıf seviyesine göre değerlendirildiğinde 12. sınıflar hariç olmak üzere sınıf seviyesi yükseldikçe olumlu algılamaların olduğu, ancak 12. sınıfların ise en düşük algılamaya sahip olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin sınıf temsilcilerinin seçimi ve uygulamaları alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisinin oluşması ve çalışması alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisinin çalışma sonuçları alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin olumsuz nedenleri alt boyutunda sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Yaş Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşlerine bakıldığında;

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin amaçlar alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin beceriler alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur *($F = 2,87$; $p < .05$).

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin beceriler alt boyutu yaş seviyesine göre değerlendirildiğinde 17 yaşındaki öğrenciler 15 yaşında öğrencilere göre daha olumlu algılamaları görülürken diğer yaş gruplarında anlamlı farklılığa rastlanmamaktadır.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin sınıf temsilcilerinin seçimi ve uygulamaları alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisinin oluşması ve çalışması alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisinin çalışma sonuçları alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur *(F = 2,87; p<.05).

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin okul öğrenci meclisi çalışma sonuçları alt boyutu yaş seviyesine göre değerlendirildiğinde 15 yaşındaki öğrenciler 17 yaşında öğrencilere göre daha olumlu algılamaları görülürken diğer yaş gruplarında anlamlı farklılığa rastlanmamaktadır.

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin olumsuz nedenleri alt boyutunda yaş seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Daha Önce Okul Meclisinde Görev Alma Değişkenine Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin görüşlerine bakıldığında;

Öğrencilerin demokrasi eğitimi ve okul meclisi algılama düzeylerinin öğrenci meclisinde daha önce görev alma durumuna göre aritmetik ortalamaların anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, anketin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Öneriler

Ortaöğretim Öğrencilerinin DEOM ile Ulaşılması Hedeflenen Amaç; Beceriler; Sınıf Temsilcilerinin Seçimi ve Uygulamaları; Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu ve Çalışması; Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları; Okul Öğrenci Meclisi Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenlerine yönelik yapılan bu çalışma sonucunda önerilerim şunlardır:

- Okul Öğrenci Meclisi kamuoyuna daha fazla tanıtılmalıdır
- Okul Öğrenci Meclisinin yapacağı çalışmalar için okul bünyesinde denetime tabi olmak kaydıyla bütçe ayrılmalıdır.
- Okul Öğrenci Meclisleri ile ilgili idarecileri, öğretmenleri bilgilendirecek Hizmet içi eğitim verilmelidir.
- Okul Öğrenci Meclisi toplantıları yönergeyle daha sıkı toplanacak şekilde belirlenmelidir.
- Okul Öğrenci Meclisi toplantıları öğrencilerin ders saatiyle çakışmayacak şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Okul Öğrenci Meclisi formalite bir oluşum olmaktan çıkarılarak gerçekten etkin bir birim haline getirmelidir
- Okul Öğrenci Meclisi faaliyetlerinin okul bünyesinde sergilendiği Okul Öğrenci Meclisi Etkinlik Haftası oluşturulmalıdır.
- Okul Öğrenci Meclisi faaliyetleri sosyal aktivite ve etkinlikler düzenlenmelidir.
- Okul Öğrenci Meclisindeki komisyonlar düzenli bir şekilde belirlenip, okuldaki kulüplerle işbirliği yapılması sağlanmalıdır.
- Okul Öğrenci Meclisinin kararları resmi denetime tabi olabilecek karar defterine işlenmelidir.
- Okul Öğrenci Meclisinde alınan kararlar okul idaresi tarafından dikkate alınmalıdır.
- Okul Öğrenci meclisinin çalışması kapsamında yönergeyle belirlenen amaçlar yeterli olup, amaçlar okul meclisinin ilk toplantısında DEOM Proje kitapçığıyla beraber öğrencilere bilgilendirme amaçlı verilmelidir.
- Okul Öğrenci Meclisi çalışmalarında hedeflenen beceri düzeyleri bizim çalışmamızda yüksek çıkmakla beraber, okullarda faaliyetler sonucunda beceri kazanma düzeyiyle ilgili anketler düzenlenmelidir.
- Okul müdürünün veya okul müdürü adına belirlenen bir idarecinin her toplantıya dinleyici pozisyonunda katılmasıyla alınan kararlardan haberdar olunması sağlanmalıdır.
- Demokrasi eğitimi kapsamında Demokrasi ve İnsan Hakları dersinde Okul Öğrenci Meclisinin amaç, beceri, kazanım, tutumlar ve seçim süreciyle ilgili müfredat içinde özel bir yer ayrılarak işlenmelidir.

- Seçimler kesinlikle yasal prosedüre uygun yapılmalıdır.
- Seçimler belirlenen seçim takvimine uygun olacak şekilde tanıtım sürelerine dikkat edilerek yapılmalıdır.
- Okul Öğrenci Meclisi oluşumundan evvel Okul Seçim Kurulu mutlaka oluşturulmalıdır.
- Sınıf temsilciliği seçiminde öğretmenler kesinlikle yönlendirici olmamalıdır.
- Sınıf temsilciliğine aday olanlar adına birleşik oy pusulası hazırlayarak, zarfın içine atılmasının sağlanmasına kesinlikle riayet edilmelidir.
- Sınıf temsilciliği seçiminde okulun belirli bir bölgesinde veya sınıfların tamamında (seçim kurulundan temin etme şeklinde olabilir) sandıklar kurularak gerçek bir seçim havası oluşturulmalıdır.
- Sınıf temsilciliği seçiminde öğrencilerin afiş, duvar ilanlarını sınıf içinde veya okul seçim kurulunca belirlenen bölgelere asılmasına denetime tabi olmak kaydıyla müsaade edilmelidir.
- Öğrencilerin tanıtımlarda bölücü ve kişilik haklarını zedeleyici olacak faaliyetlere kesinlikle müsaade edilmemelidir.
- Okul Öğrenci Meclisi toplantılarına bilhassa meclisin toplanmasından sonraki toplantıya okulun tüm idarecileri, okul aile birliği üyeleri, velilerin katılımıyla özellikle de öğrencilerin okulla ilgili olan fiziksel ihtiyaçlarına yönelik istekleri dinlenmelidir.
- Öğrencilerin meclis toplantılarına mazeretsiz 2 kez katılmaması durumunda meclisten üyeliğin düşürülmesi ve ceza vermeyi gündeme alarak meclise devamın önemi sağlanmalıdır.
- Okulda öğrenciler tarafından temsil edilen bazı yerlere örneğin: disiplin kuruluna, seçilen öğrenciler Okul Öğrenci Meclisinin tavsiye ettiği kişiler olmalıdır.
- Okul Öğrenci Meclisindeki meclis başkanı ve yardımcılarının öğretmenler kurulunun belirli bir bölümüne katılarak, meclis kararını ifade etmelerine müsaade edilmelidir.
- Okul Öğrenci Meclisinin yıl boyunca aldıkları kararlar yıl sonundaki Öğretmenler kurulunda duyurularak bir sonraki yıla yönelik öğrencilerin bazı istekleri değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akkutay, Ü.** , Milli Eğitimde Yabancı Uzman Raporları, Ankara, 1996
- Alıç, M.**, “Yönetim Açısından Köy Enstitüleri”, Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 1, Ankara, 1990
- Armağan, M.**, Demokratik Hukuk Devleti, İstanbul, 2000
- Atasoy, A.** , İlköğretim İkinci Kademedeki Demokrasi Eğitimi ve İlköğretim İkinci Kademedeki Öğretmen ve Öğrencilerin Demokratik Tutum ve Davranışlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sos.Bil.Enst., Ankara , 1997
- Aydın, B.** , “Bireysel Özgürlük ve Erdem” 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, (Yay. Haz: Orhan Oğuz, Ayla Oktay ve Halis Ayhan), İstanbul, 2001
- Baugh, R.** , Assertive Behavior: Taking Action to Get Your, 1980
- Bedirhan, Y.** , “Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşayan Türk Çocuklarının Kültürel Uyum Sorunları ve Çözüm Önerileri”, Akademik Bakış, Sayı: 16, Nisan 2009
- Bektaş, A.** , Kamuoyu İletişim ve Demokrasi, İstanbul, 1996
- Biber, A.** , Halkla İlişkilerde Temel Kavramlar, 2007
- Biçer, B.** , Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi ile Öğrencilerde Demokrasi Kültürü Kazanımlarının Ortaöğretim Öğretmenlerince Değerlendirilmesine Yönelik Bir Analiz (Kütahya Örneği) , Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 2007
- Binbaşoğlu, C.** , Okulda Ders Dışı Etkinlikler, 2000
- Bircan, İ.** , **Sefunç, M.**, Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Edit. Veysel SÖNMEZ), Ankara, 2004
- Burnard, P.** , “M4: Assertiveness ”, Nursing Times, May 27, 1992
- Büyükkaragöz, S.** , Demokrasi Eğitimi, Ankara, 1990 a
- Büyükkaragöz, S.** , Ortaöğretimde Demokrasi Eğitimi: Öğretmen, Öğrenci ve Yöneticilerin Demokratik Tutum ve Davranışları, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1990 b
- Büyükkaragöz, S.** , Yüksek Öğretim Programları ve Demokratik Tutumlar, Ankara, 1995
- Büyükkaragöz, S.** , Kesici, Ş. , Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi, Ankara, 1998

- Cartwright, D. , Zander, A. ,** Group Dynamics Raw. Peterson, 1958(Aktaran: Ziya Bursalıoğlu, Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Ankara, 1999
- Celep, C. ,** Demokratik Bir Eğitim Sistemi İçin, Yaşadıkça Eğitim, Sayı: 38, 20 – 24 Ocak – Şubat 1995
- Christiansen, J. ,** İnsan Hakları ve Yurttaşlık Eğitimi Seminer Notları , Ankara , 8-10 Eylül 2005
- Cılga, İ. ,** Okulda Katılımcı Demokrasi Modeli, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 2004
- Cotomore, R. ,** Organisational Compatence ; The Study of a School Concuil in Action , children and Society Volume 18, 2004
- Cüceloğlu D. ,** İyi Düşün Doğru Karar Ver, İstanbul, 1995
- Çalık, D. ,** İlköğretim Okullarında Demokrasi Eğitimi Üzerine Bir Araştırma (Manisa İli Örneği). , Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2002
- Çiftçi, F. ,** Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi, İstanbul, 2005
- Çizakça, M.,** Demokrasi Arayışında Türkiye: Laik, Dindar, Demokrat Uzlaşmasına Bir Katkı, Ankara, 2002
- Dawkins, J. , Stewart, L. ,** “ CSR in Stakeholder Expectations: and Their Implication for Company Strategy ”, Journal of Business Ethics, 44 (2-3), 2003
- Deering, C.G.,**“ Learning To Say No ”, American Journal of Nursing, April 96 (4): 1996
- Doğan, İ. ,** Modern Toplumda Vatandaşlık Demokrasi ve İnsan Hakları, Ankara, 2001
- Dökmen, Ü. ,** Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko – Sosyal Bir Araştırma, İstanbul, 2004
- Erjem, Y. ,** “ Katılımcı, Etkin ve Sorumlu Yurttaş Yetiştirmede Hizmet Ederek Öğrenme (Service Learning) Yöntemi ”, Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2004
- Eurdice,** Education in Europe , Citizenship Education at School in Europe , Background note , June 2005
- Eurdice ,** The information Network on Education in Europe , Citizenship Education at School in Europe , Germany Report , 2005
- From, F. ,** Sevme Sanatı, (Çev.: Selçuk Budak) , Ankara, 1995
- Geray, C. ,** İnsan Hakları İçin Eğitim, İnsan Hakları Yıllığı, Cilt XV, 1993
- Gözütok, F. D. ,** Öğretmenlerin Demokratik Tutumları, Ankara, 1995

- Gülcan, M.**, Türk Eğitim Sisteminde İnsan Hakları Eğitimi, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üni. Sos. Bil. Enst. , Ankara, 1997
- Gülmez M.**, İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi, Ankara, 1994
- Gülmez, M.** İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi, TODAİE, Ankara, 2001
- Haase , D.**, “ Almanya’ da Eğitim Reformu ve Okulun Demokratikleştirilmesi , Eğitim Yönetimi ve Ünivesitede Demokratik Yapılanma Sempozyumu Notları”, Eğitim Sen, 2006
- Hançerlioğlu , O.** , Felsefe Ansiklopedisi, C. I, İstanbul, 1986
- Hesapçioğlu, M.** , “ Postmodern toplumda / Küresel Toplumda, Eğitim, Okul ve İnsan Hakları “ , 21.Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, İstanbul, 2001
- Kapusuzoğlu, Ş.** , “ Çatışma Yönetimi Kapsamında Arabuluculuk ve Demokrasi Eğitimi ”, Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2004
- Karasar, N.** , Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, 1998
- Kayayerli, M.** , “ Avusturya’ da Yaşayan Türk Çocuklarının Türkçe Eğitim – Öğretim Problemleri ve Çözüm Yolları “ , Türk Yurdu, Ocak 1992
- Kepekçi , Y.K.**, İnsan Hakları Eğitimi , Ankara , 2000
- Kirby, F.** , “ Türkiye’ de Köy Enstitüleri, Ankara, 1996
- Lambert, L.**, Leadership Redefined: An Evocative Context For Teacher Leadership, School Leadership and Management, Vol:23, Issue :4 , 2003
- Laurice, W.** , “ Human Rights and Documentation, “ Manual on Human Rights Reporting, United Nations, Geneva, 1997
- MEB**, Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Kitapçığı, Ankara, 2004
- MEB**, Milli Eğitim Bakanlığı Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi, Projenin Amacı, Madde: 5, Tebliğler Dergisi, Eylül 2004
- Memişoğlu, S. P.** , “ Yeni Liderlik Yaklaşımları Işığında Eğitim Örgütlerinde Lider Yöneticilere Duyulan Gereksinim “ , Abant İzzet Baysal Üni. Eğitim Fak. Derg. , 3 (5) : 2003
- Oğuzkan, F.** , Eğitim Terimleri Sözlüğü, Ankara, 1974
- Öncül, R.** , Eğitim Bilimleri Sözlüğü, İstanbul, 2000
- Özkan, Z.** , Mutluluk ve Başarı Yolları, İstanbul, 2002
- Özpolat, V.** , “ Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi “ , Bilim ve Akılın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Nisan, 2004
- Piaget, J.** , Kendi kendini idare, Ankara, 1941

- Senemoğlu, N.** , Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kurumdan Uygulamaya, Ankara, 1997
- Soran, H.** , **Akkoyunlu, B.** , **Kavak, Y.** , “ Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Eğitimcilerin Eğitimi Programı: Hacettepe Üniversitesi Örneği ”, H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:30, 2006
- Sönmez, V.** , Eğitim Felsefesi, Ankara, 1996
- Şaylan, G.**, Demokrasi ve Demokrasi Düşüncesinin Gelişmesi, TODAİE, Ankara, 1998
- Şişman, M.**, Öğretim Liderliği, Ankara, 2002
- Tanırılı, H.** , Demokrasi ve İnsan Hakları İle İlgili Konuların İlköğretim Kurumlarında Okutulmakta Olan Ders Kitapları İçerisindeki Yerinin İncelenmesi, K.Maraş Sütçü İmam Üni. Sos. Bil. Enst. , Yüksek Lisans Tezi, 2007
- T.C. Anayasası**, Cumhuriyetin Nitelikleri, 17844 No’ lu Resmi Gazete, Ankara, 20.10.1982
- T.C. Anayasası**, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 2
- T.C. Anayasası**, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 11
- TDK (Türk Dil Kurumu)** , Türkçe Sözlük, Ankara, 2005
- Tezcan, M.**, Eğitim Sosyolojisi, Ankara, 1996
- Touraine, A.** , Demokrasi Nedir?(Çev.: Olcay Kunal) , İstanbul, 1997
- Türkoğlu, P.** , “ Öğrencinin Yönetime Katılması ve Köy Enstitüleri ” , İmece Dergisi, Sayı:4, 1970
- Türkoğlu, P.** , “ Tonguç ve Enstitüleri, İstanbul, 2000
- Uslu, M.**, İlköğretim İkinci Kademedeki Demokrasi Eğitimi, Öğretmen ve Öğrencilerin Demokratik Davranışlar Sergileme Düzeyleri (Sakarya İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üni. Sos.Bil. Enst. , Sakarya, 2003
- Uygun, O.** , Türkiye ‘ de Demokrasi ve İnsan Hakları, TODAİE, Ankara, 1996
- Uzun, E.** , Lise Öğrencilerinin Okul Yönetimine Katılımına İlişkin Öğrenci ve Yönetici Görüşleri, Marmara Üni. Eğit. Bil. Enst., Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005
- Üstün, B.** , “ Hemşirelerin Atılganlık ve Tükenmişlik Düzeyleri ”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995
- Varış, F.** , Eğitim Bilimine Giriş, Konya, 1994
- Yağcı, E.** , “ Demokrasi ve Eğitim “, Eğitim ve Bilim, Cilt: 22, Sayı: 107, 1998
- Yeşil, R.** , “ Demokrasi Eğitiminde Tartışmanın Yeri Önündeki Engeller ”, Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2004

- Yeşil, R.** , “ Vatandaşlık Bilgisi Dersi ve Demokrasi Eğitimi Uluslar arası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale, 2004
- Yeşilmen, N.** , “ Sınıf içi Sözlü Öğretimin Etkileşimi Analizi Yoluyla Değerlendirilmesi ”, Doktora Tezi, Ankara Üni. Sos. Bil. Ens., 1983
- Yeşil yaprak, B.** , “ Üniversite Gençliğinin Psikolojik Sorunları “, Psikoloji Dergisi, Sayı: 20, 1986
- Yılmaz, D.** , Üniversiteler İçin Vatandaşlık Bilgisi, Birinci Baskı, Konya, 2000

<http://www.bmsg.gv.at/> (06.06.2009)

<http://www.criticalthinking.com/articles.html> (11.06.2009)

<http://www.criticalthinking.org/university/questions.html/> (02.06.2009)

http://www.disis.meb.gov.tr/BELGE/AK_DYE.htm/ (05.06.2009)

<http://www.ekutup.dpt.gov.tr/planlama/42ncivil/gumusn.pdf/> (10.06.2009).

<http://www.qafgaz.edu.az/journal/9/> (01.06.2009)

[http://www.universite-toplum.org/pdf/pdf_UT_322.pdf./](http://www.universite-toplum.org/pdf/pdf_UT_322.pdf/) (27.06.2009.)

<http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/guclu.htm/> (14.05.2009).

<http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-gurcanultanir.htm/> (23.05.2009)

[http://www.1001kitap.com/Guncel/Ahmet Taner Kislali/ siyasal sistemler/ ss231c/](http://www.1001kitap.com/Guncel/Ahmet_Taner_Kislali/siyasal_sistemler/ss231c/)
(05.06.2009)

ÖZGEÇMİŞ

20 Haziran 1977 yılında İstanbul İli GÜNGÖREN ilçesi'nde doğdum. İlk, Orta ve Lise tahsilimi sırasıyla GÜNGÖREN - GÜNEŞLİTEPE İlköğretim Okulu, GÜNGÖREN Ortaokulu ve İZZET ÜNVER LİSESİ'nde tamamladım. Yüksek Öğrenimimi 1995 yılında girdiğim BALIKESİR Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'nü 1999 yılında bitirdim. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak 2002 yılında SAKARYA'nın KARASU İlçesi'nde Biyoloji Öğretmeni olarak göreve başladım. 2004 yılında BAKIRKÖY YAHYA KEMAL BEYATLI LİSESİ'ne atandım ve halen BAKIRKÖY YAHYA KEMAL BEYATLI LİSESİ'nde Biyoloji Öğretmeni olarak görev yapmaktayım. 2007 yılı Ekim ayında BEYKENT Üniversitesi'nde Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yüksek lisans eğitimine başladım.

Özel ilgi alanlarım: Kitap okumak ve mesleğimle ilgili araştırma yapmaktır.

Yabancı dilim İngilizce olup, bekârim.

Aday: Salim ÇELİKTAŞ

Ek 1. Valilik Anket İzin Belgesi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/620/19172
Konu : Anket.
(Salim ÇELİKTAŞ)

16.01/2009

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

- İlgi: a) Valilik Makamının 13/02/2009 tarih ve 608/19095 sayılı Oluru.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
c) 04/02/2009 tarih ve 309 sayılı yazımız.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Salim ÇELİKTAŞ**'ın, İlimizde ekte isimleri belirtilen okullarda uygulanmak üzere "**Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Alguları (Bakırköy Örneği)**" konulu anket çalışmasını yapma isteği ilgi (a) Valilik Oluru ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi, gereğinin ilgi (a) Valilik Oluru doğrultusunda, gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2(iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Kültür Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Erdem DEMİRCİ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
Ek-1. İLGI (a) Valilik Oluru.
2. Anket soruları.

EGITIME **NOT** : Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
%100 **Adres** : İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Cağaloğlu 2125261382
DESTEK **E-Mail** : kultur34@meb.gov.tr **Web** : <http://istanbul.meb.gov.tr/bolumler/kultur>
4440632

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/608/19095
Konu: **Anket.**
(Salim ÇELİKTAŞ)

13 Şubat 2009

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a-)Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 04/02/2009 tarih ve 309 sayılı yazısı.
b-)Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
c-)Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı emri.
d-)Millî Eğitim Müdürlüğü Anket Komisyonu'nun 12/02/2009 tarihli tutanağı.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Salim ÇELİKTAŞ**'ın, İlimizde ekte isimleri belirtilen okullarda uygulanmak üzere "**Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları (Bakırköy Örneği)**" konulu anket çalışmalarını yapma istekleri hakkındaki İlgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Salim ÇELİKTAŞ**'ın, İlimizde ekte isimleri belirtilen okullarda uygulanmak üzere "**Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları (Bakırköy Örneği)**"konulu anket çalışmalarını yapması, bilimsel amaç dışında kullanılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, İlgi (c) Bakanlık Emri esasları dahilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında)bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

M. Ata ÖZER
Millî Eğitim Müdürü

EKLER :
Ek-1. İLĞİ (a)yazı ve ekleri

OLUR
13/02/2009
Hikmet DİNÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı

NOT :Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
Adres :İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Cağaloğlu 526 13 82

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Sayı : B.30.2.BEY.0.41.72.00-500/303
Konu : Anket Hk.

04.02.2009

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ,

Enstitümüz İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı öğrencisi **Salim Çeliktaş**'ın danışmanının uygundur imzalı dilekçesi ve anketi ekte sunulmuştur. "**Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Alguları(Bakırköy Örneği)**" konulu tezine anket çalışması yapılması için İstanbul ili, Bakırköy ilçesindeki Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Ortaöğretim okullarında uygulamak üzere müsaade istemektedir.

Bilgilerinizi ve izinlerinizi saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Ahmet YUKSEL
Enstitü Müdürü

Ek: 1- Danışmanın uygundur imzalı öğrenci dilekçesi
2- Anket örneği

■ **Şişli-Ayazağa Kampüsü**
Şişli Ayazağa Mahallesi Hadım Kuru
Yolu Mevkii, Şişli 34396 İstanbul
Faks: (0212) 867 50 66

■ **Beylikdüzü Kampüsü**
Cumhuriyet Mah. Şimşek Sok. No:1, Beykent
Siteleri, Büyükkçekmece 34500 İstanbul
Faks: (0212) 867 55 66

■ **Taksim Kampüsü**
Sıraselviler Cad. No:65, Taksim,
Beyoğlu 34437 İstanbul
Faks: (0212) 867 55 76

İletişim Hattı: (0212) 444 1997

info@beykent.edu.tr

www.beykent.edu.tr

Ek 2. Anket Formu

Değerli Öğrenci,

Size sunulan bu anket, "Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi" ile öğrencilerin demokrasi kültürü kazanımlarını sizlerin görüşlerini saptamak amacıyla hazırlanmıştır. Ankete vereceğiniz yanıtlar, bu proje ile "Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları"nın tespiti açısından önemli etkiler yapacak ve öğrencilerimizin demokrasi kültürünü etkili bir biçimde kazandırması için kullanılacaktır.

Araştırmanın sonuçlandırılabilmesi ve güvenilirliği açısından lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Ayıracağınız zaman ve sağlayacağınız katkılar için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Salim ÇELİKTAŞ
Beykent ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

1.Cinsiyetiniz

Erkek

Kadın

2.Ortaöğretim kaçınıcı sınıfında okumaktasınız

Hazırlık

9.Sınıf

10.Sınıf

11.Sınıf

12.Sınıf

3.Yaşınız:

14

15

16

17

17 üzeri

4.Daha Önce Okul Öğrenci Meclisinde Görev Alma Durumu

Görev aldım.

Görev almadım.

YÖNERGE: Bu Proje sonucunda öğrencilerimiz,bilgili yurttaş olmanın yanı sıra ‘‘Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesinde’’ amaçların uygunluğu,,becerileri kazanma düzeyleri ve algılamadaki uygunluk tespit edilecektir.Siz öğrenciler olarak bu proje ile belirtilen amaç,beceri ve algıları ne düzeyde kazandıklarını düşünüyorsanız buna ilişkin seçeneği işaretleyiniz.	Tamamen	Çok	Orta Düzeyde	Az	Hiç
Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Hedeflenen Amaçlar.					
Cumhuriyetin Demokrasi İle Güçlendirilmesinin Sağlanması					
Yerleşik Bir Demokrasi Kültürü Oluşturmasının Sağlanması					
Hoşgörü ve Çoğulculuk Bilincini Geliştirmesinin Sağlanması					
Kendi Kültürünü Özümsemeyi Sağlaması					
Milli, manevi, evrensel Değerlere Bağlı Olmayı Sağlaması					
Seçme, Seçilme, Oy Kullanma Kültürünü Kazanmayı Sağlaması					
Katılımcı Olmayı Sağlaması					
İletişim Kurabilmeyi Arttırmasının Sağlaması					
Demokratik Liderliği Benimseyebilmesinin Sağlanması					
Kamuoyu Oluşturma Becerisi Kazanmanın Sağlanması					
Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algılarında Hedeflenen Becerileri Kazanma Düzeyleri					
Okul Öğrenci Meclisi Eleştirel Düşünmeyi Sağlamıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Üretken Olmayı Sağlamıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Problem Çözmede Katkı Sağlamıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Tanıma Değerlendirme Faaliyetlerini Arttırmıştır					
Okul Öğrenci Meclisi Bilgi Kaynaklarını Kullanmayı Sağlamıştır					
Okul Öğrenci Meclisi İle Ahlaki Sorgulama Yeteneği Artmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Katılımcı Olma Sağlanmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Çok Yönlü İletişim Kurmayı Arttırmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Tartışma ve Uzlaşma Kültürü Kazandırmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Çatışmayı Önleme, Arabuluculuğu Arttırmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Atılganlık Becerilerini Arttırmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Demokratik Liderliği Benimsemeyi Arttırmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Kamuoyu Oluşturmayı Arttırmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Ortak Yaşam Kavramların Oluşmasında Etkilidir					
Okul Öğrenci Meclisi Önyargılardan Kurtulmayı Sağlamıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi İnsan Sevgisini Arttırmıştır.					
Okul Öğrenci Meclisi Sorumluluk Anlayışını Arttırmıştır.					

Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Alguları İçin Okul Öğrenci Meclisinin Oluşumu, Çalışmasıyla İlgili İncelemeler.	Evet	Hayır
Sınıf Temsilciliği Seçiminde Adaylar Arasında Disiplin Cezası Alan Vardı.		
Sınıf Temsilciliği Seçiminde Adaylar Afiş, Duvar İlanları v.b.Malzemeler Kullandı.		
Tanıtımlar,Seçimden5Gün Önce Başladı. Seçimden Önceki Gün 17.00 de Sona Erdi.		
Tanıtımda Devletin Ülkesi Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünü Bozucu İfadeler Vardı		
Tanıtımda Herhangi Bir Siyasi Parti, Sendika, Dernek v.b. Simgeler Kullanıldı.		
Tanıtımda Hediye ve Promosyon Dağıtıldı.		
Okul Seçim Kurulu Oluşturuldu.		
Okul Seçim Kurulunda Seçilen Bir Öğretmen ,İki Asil İki Yedek Üye Vardı.		
Oy Sandıkları Oluşturuldu.		
Seçim Sonuçları İle İlgili Tutanak Düzenlendi.		
Sandık Kurulunda 3 Asil 3 Yedek Öğrenci Üye Bulundu.		
Sandıklar Uygun Bir Yere Yerleştirildi.		
Adayların Belirledikleri Gözlemciler Sandık Başında Bulundu.		
Sandık Kurulu Üyeleri Yemin Etti.		
Sandık Kurulu Seçim Başlamadan Önce Sandığın Boşluğunu Kontrol Etti.		
Aday Listeleri Kapalı Oy Kullanma Yerinde Asılıydı.		
Seçmen Listeleri Salon Girişinde Kapıda Asılıydı.		
Oy Kullanma İşi 09.00'da Başladı.16.00'da Sona Erdi.		
Seçim Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemine Göre Yapıldı.		
Sınıf Temsilciliği Seçimi Sandıkta Değil de Kağıda İsim Yazmak Şeklinde Yapıldı.		
Sınıf Temsilciliği Seçimi Sınıf Rehber Öğretmeni Gözetiminde Yapıldı.		
Seçilen Sınıf Temsilcisi Aynı Zamanda Sınıf Başkanlığı Görevini Yapıyordu.		
Okul Öğrenci Meclisi Ekim Ayı İçinde Oluşturuldu.		
Okul Öğrenci Meclis Başkanı Gizli Oy Açık Tasnif Yöntemiyle Seçildi.		
Okul Öğrenci Meclisi İlk Toplantısında Ant İçti.		
Okul Öğrenci Meclisinde Başkanlık Divanı Oluşturuldu.		
Okul Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanında Başkan,İki BaşkanVekili,Katip Bulundu.		
Okul Öğrenci Meclisinde OkulYaşantısınaAit Konular Değerlendirildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim ve Başarı Düzeyleri Değerlendirildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Ulaşım Sorunlarından Bahsedildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Sağlıklı Beslenmeden Bahsedildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Barınma İmkânlarından Bahsedildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Zararlı Alışkanlıklardan Bahsedildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Spor İmkânları Değerlendirildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Raporları Değerlendirildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Komisyon Faaliyet Raporları İncelendi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Gündemdeki Konular Görüşülüp Karara Bağlandı.		
Okul Öğrenci Meclisinde Eğitici Kol Üyeleriyle Ortak Çalışmalar Yapıldı.		
Okul Öğrenci Meclisinde Öğrencilerin Problemleri Değerlendirildi.		
Okul Öğrenci Meclisinde Eğitim, Bilim, Sportif Faaliyetler Gibi Konular Görüşüldü.		
Okul Öğrenci Meclisi Toplantılarına Okul Müdürü Katıldı.		
Okul Öğrenci Meclisi Her Yarıyıl En Az 2 Kez Toplandı.		
Okul Öğrenci Meclisinde Alınan Kararlar Oylandı.		
Okul Öğrenci Meclisinde Konuşmak İsteyen Herkese Söz Verildi.		

Demokrasi Eğitimi ve Okul Öğrenci Meclisi Projesi Kapsamında Ortaöğretim Öğrencilerinin Etkili Okul Öğrenci Meclisi Algıları İçin Okul Öğrenci Meclisinin Çalışma Sonuçları İlgili İncelemeler.	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Okul Öğrenci Meclisi Etkili Olarak Çalışmaktadır.					
Okul Öğrenci Meclisi Demokrasinin Gelişmesi İçin Önemli Adımdır.					
Okul Öğrenci Meclisinde Sınıf Temsilcisi Olarak Eğitim ve Öğretim İle İlgili Faaliyetlerin Yürütülmesinde Görüşlerim Dikkate Alınıyor.					
Okul Öğrenci Meclisi Demokrasi, İnsan Haklarına Olan İlgiyi Artırdı.					
Okul Öğrenci Meclisi Geleceğime Önemli Katkılar Yapacaktır.					
Okul Öğrenci Meclisi Kamuoyunda Yeterince Bilinmiyor.					
Okul Öğrenci Meclisinde Görev Aldıktan Sonra Çevremdeki Sorunlarla Daha Fazla İlgilenmeye Başladım.					
Okul Öğrenci Meclisi Projesinde Eksiklikler Olduğuna İnanıyorum.					
Okul Öğrenci Meclisinde Seçim Demokratik Yapılıyor.					

Size Göre Ortaöğretim Öğrencilerinin Yukarıda Belirtilen Etkili Okul Öğrenci Meclis Algılarının Olumsuz Olmasının Nedenleri Neler Olabilir?	Çok Etkili	Etkili	Etkili Değil
Okul İdaresinin Milli Eğitim Bakanlığı'nın Uygulamaya Koyduğu "Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi" Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması			
Öğrencilere Proje Hakkında Yeterli Bilgi Verilmemesi			
Öğrencilerin Projeye Karşı Yeterince İlgi ve İsteğe Sahip Olmaması			
Yetkililerin Projeye Yeterince Destek Vermemesi			
Öğrencilere Derslerde Verilen Demokrasi Eğitiminin Yetersiz Oluşu			
Okulda Demokrasi Kültürünün Kazanılması İçin Olanakların Olmaması			

BaşkaBelirtiniz.....

Ek 3. Milli Eğitim Bakanlığı Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE OKUL MECLİSLERİ YÖNERGESİ

Tebliğler Dergisi: EYLÜL 2004/2564

Ek ve Değişiklikler:

1) EYLÜL 2006/2588 TD

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönergenin amacı, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı İlköğretim ve orta öğretim kurumlarında Okul Öğrenci Meclislerinin kuruluş ve işleyişine ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönerge, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında, okul, il ve Türkiye öğrenci meclisinin seçim usûl ve esaslarını, meclislerin iş ve işleyişleriyle ilgili işlemleri kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönerge, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, “BM Çocuk Hakları Sözleşmesi” ile “Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi” ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında yapılan “Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi” protokolüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönergede geçen;

- a) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
- b) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,
- c) Okul/Kurum: Her tür ve derecedeki resmî ve özel öğretim kurumlarını,
- d) Meclis: Okul öğrenci meclisleri, il öğrenci meclisi ve Türkiye öğrenci meclisini,
- e) Başkan: Öğrenci Meclisi Başkanlarını,
- f) Başkanlık Divanı: Öğrenci Meclisleri Başkanlık Divanını,
- g) Öğretim Yılı: Ders yılının başladığı günden, bir sonraki ders yılının başladığı güne kadar geçen süreyi,
- h) Genel Kurul: Öğrenci Meclisleri Genel Kurullarını,

- i) Komisyon: Öğrenci meclislerinin çalışmalarına yardımcı olmak üzere kurulmuş olan komisyonları,
- j) Birleşim: Öğrenci meclisleri genel kurulunun belli bir günde yapılan toplantısını,
- k) Oturum: Bir birleşimin ara ile bölümlenebilen kısımlarından her birini,
- l) Salt Çoğunluk: Oylamada üye sayısının yarısından fazlası ile sağlanan çoğunluğu,
- m) Seçmen: İlköğretim 2-8. sınıflar ile orta öğretim kurumlarına devam eden her öğrenciyi,
- n) Seçim Bölgesi: İlköğretim ve orta öğretim kurumlarındaki şubeler ile birleştirilmiş sınıfları,
- o) Seçim Çevresi: Her tür ve derecedeki ilköğretim ve orta öğretim kurumlarını,
- p) Şube Temsilcisi: Okul öğrenci meclisi için şubelerden seçilen temsilciyi,
- r) Okul Öğrenci Meclisi: Şube temsilcilerinden oluşan öğrenci meclisini,
- s) İlçe Temsilcisi: İlçedeki okul meclis başkanlarının kendi aralarında seçecekleri temsilcileri,
- t) İl Öğrenci Meclisi: İldeki ilçe temsilcilerinden oluşan öğrenci meclisini,
- u) Türkiye Öğrenci Meclisi: İl öğrenci meclisi başkanlarından oluşan öğrenci meclisini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclislerinin Amacı ve İlkeleri

Projenin Amacı

Madde 5- Cumhuriyetimizin demokrasi ile güçlendirilmesi; öğrencilerimizde yerleşik bir demokrasi kültürünün oluşturulması, hoş görü ve çoğulculuk bilincinin geliştirilmesi, kendi kültürünü özümsemiş, millî ve manevî değerlere bağlı, evrensel değerleri benimseyen nesillerin yetiştirilmesi; öğrencilere seçme, seçilme ve oy kullanma kültürünün kazandırılması; katılımcı olma, iletişim kurabilme, demokratik liderliği benimseyebilme ve kamuoyu oluşturabilme becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Uygulama İlkeleri

Madde 6- Demokrasi ve Okul Meclisleri uygulamasında aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur:

- a) İnsan hak ve hürriyetlerinin vazgeçilmezliğini ve devredilemezliğini, ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü temel kabul etme,
- b) Bireysel, toplumsal, insanî değerlere önem verme,
- c) Başkalarının hak ve hürriyetlerine saygı duyma, insanlara eşit ve adil davranma,

- d) Bireysel farklılıkları ve ortak hukuk kurallarının gerekliliğini kabul etme,
- e) Toplumsal gelişmelere duyarlı olma, barış içerisinde çözümler üretme,
- f) Kendi kültürünü bilme, benimseme; farklı kültürleri tanıma ve onlara hoşgörü ile yaklaşma,
- g) Eşitlik ilkesine önem verme ve uygulama,
- h) Demokratik ilkeleri benimseme ve içerisinde bulunduğu ortamlarda uygulama,
- ı) Kişisel sorumluluğun önemine inanma, kişinin sürekli gelişimini ana ilke olarak kabul etme,
- j) Her türlü ön yargı ve ayrımcılıktan uzak bir anlayış geliştirme.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Seçim, Tanıtım Serbestliği ve Süresi Sandık Kurulunun Oluşumu, Çalışmaları, Görev ve Yetkileri

Seçim

Madde 7- Seçimler, gizli, serbest, eşit, tek dereceli ve genel oy esaslarına göre yapılır. Oyların sayımı, dökümü ve tutanaklara bağlanması açık olarak gerçekleştirilir. Bölge milletvekilleri yapılacak seçimlerde gözlemci olarak yer alabilirler.

Tanıtım Serbestliği ve Süresi

Madde 8- Tanıtım; oy kullanma gününden beş gün öncesinin sabahında başlar ve oy kullanma gününden önceki gün saat 17.00' de sona erer. Okul Seçim Kurulları, adayların istekleri üzerine okulun ve halkın huzurunu bozmamak şartıyla düzenleyeceği programa göre tanıtım yapılmasına izin verebilir. Okul yönetimi, seçim süresince yapılacak tanıtım çalışmalarına rehberlik eder ve denetim sürecini işletir. Tanıtım amacıyla hazırlanan; afiş ve duvar ilânları, flâmalar ve benzerleri, okul seçim kurullarınca gösterilen yerlere asılır. Adaylar, el ilânı ve her türlü basılı malzemeyi dağıtabilirler. Ancak oy verme gününden bir gün önce saat 17.00' den sonra her türlü tanıtım faaliyeti yasaktır. Tanıtım, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozucu, kişilik haklarını zedeleyici, insan haklarına aykırı olamaz. Herhangi bir siyasî parti, sendika, dernek, vakıf veya siyasî faaliyet gösteren örgütün isim, bayrak, flâma, afiş, amblem ve benzeri simgeleri kullanılamaz. Adaylar, tanıtım döneminde hediye ve promosyon dağıtamaz. Tanıtım ile ilgili yasalara uymayanlar, iki kez uyarılmalarına rağmen uymamaya devam ederlerse Okul Seçim Kurulu tarafından seçilme haklarından mahrum bırakılır.

Okul Seçim Kurulunun Oluşumu

Madde 9- Her seçim çevresinde bir Okul Seçim Kurulu oluşturulur. Okul Seçim Kurulu; öğretmenler kurulunca seçilen bir öğretmenin başkanlığında öğrencilerden seçilen iki asıl, iki yedek üyeden oluşur. Bu kurul okuldaki seçim işlerini yürütür.

Sandık Kurulunun Oluşumu

Madde 10- Okul seçim kurulu, şube sayısını göz önünde bulundurarak birden fazla Sandık Kurulunun oluşturulmasına karar verebilir. Sandık Kurulu veya Kurulları; öğretmenler kurulunca seçilen bir öğretmenin rehberliğinde, öğrenci kurulu veya okul onur genel kurulunda seçilen üç asıl, üç yedek öğrenciden oluşur. Bu öğrencilerden yaşça en büyük olanı sandık kurulu başkanı görevini yürütür. Okul öğrenci meclisi başkanlığına aday olan öğrencilerin gösterecekleri birer öğrenci, gözlemci olarak sandık başında bulunabilir.

Okul Seçim Kurulunun Görev ve Yetkileri

Madde 11- Okul Seçim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Okul seçim çevresi içinde seçimin düzenli bir şekilde yürütülmesi için gereken tedbirleri almak ve seçim işlerini denetlemek.
- b) Oy sandıklarının kurmak ve diğer seçim araç gerecini sağlamak.
- c) Sandık Kurullarının oluşumuna, işlemlerine ve kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak.
- d) Sandık kurulu başkanlıklarınca, seçim işlerinin yürütülmesinde tereddüde düşülen konuları açıklığa kavuşturmak.
- e) Sandık kurullarından gelen tutanakları birleştirerek okul seçim bölgesi için bir tutanak düzenlemek.
- f) Seçim çevresindeki seçim takvimini belirlemek.
- g) Verilen diğer görevleri yapmak.

Sandık Kurulunun Görev ve Yetkileri

Madde 12- Sandık Kurullarının başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Sandık alanında, sandığın konulacağı yeri belirlemek.
- b) Sandık alanı içinde oy kullanma işleminin düzenli olması için gereken tedbirleri almak ve oy kullanma işlerini yürütmek.
- c) Oy kullanma işlemi hakkında ileri sürülecek itirazları incelemek, karara bağlamak ve tutanağa kaydetmek.
- d) Tutanaktaki kararlara karşı yapılan itirazları derhal okul seçim kuruluna göndermek.

e) Sandığa atılmış olan oy pusulalarını saymak, dökümlerini ve sonuçlarını tutanağa geçirmek, bunları seçim işlerine ait diğer evrak ile birlikte zamanında okul seçim kuruluna teslim etmek.

f) Verilen diğer görevleri yapmak.

Ant İçme

Madde 13- Seçim ve sandık kurulu başkanı ve üyeleri, görevlerine başlamadan önce kurul önünde birer birer aşağıdaki metni okuyarak ant içerler.

“Hiçbir tesir altında kalmaksızın, hiç kimseden korkmadan, insan haklarını korumanın en yüksek değer olduğuna inanarak, seçim sonuçlarının tam ve doğru olarak belirlenmesi için görevimi dosdoğru yapacağıma namusum ve şerefim üzerine ant içerim.”

Kurulda Çoğunluğun Sağlanması

Madde 14- Kurul asıl üyeleriyle toplanır. Sandık başında oy kullanma işlemi başlamadan önce veya oy kullanma sırasında Okul Seçim Kurulu veya Sandık Kuruluna dahil üyelerden biri veya birkaçı görevine gelmezse yedek üyeler çağrılır. Bunun mümkün olmaması hâlinde Okul Seçim Kurulu Başkanı boş kalan üyelikleri uygun gördüğü kişilerle doldurur.

Oy Kullanma Yeri

Madde 15- Kapalı oy kullanma yeri; gözetlenmeyecek ve seçmenin oyunu rahatlıkla kullanabileceği şekil ve nitelikte olmalıdır. Aday listeleri kapalı oy kullanma yerinde asılı durur. Sandıklar seçmenin oyunu kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde kullanabileceği mekânlara konur. Okul yönetiminin mahallî imkânlarla sağlanan malzemeler sandık yerine kullanılabilir.

Sandığın Mühürlenmesi

Madde 16- Sandık Kurulu Başkanı, oy kullanma işlemine başlamadan önce, sandığın boş olduğunu hazır bulunan üyelerin önünde tespit ederek sandığı kapatır, mühürler ve üyelerle birlikte yaptığı işlemleri tutanağa kaydeder. Bu işlem için okuldan sağlanan mühür kullanılabilir.

Oy Kullanma Hakkı ve Düzeni

Madde 17- Okula devam eden her öğrenci oy kullanma hakkına sahiptir. Seçmenler birden fazla oy kullanamazlar. Engelli öğrencilerin oy kullanması için okul yönetimi gerekli tedbirleri alır. Hiçbir seçmene sandık başında müdahale, telkin veya tavsiyede bulunulamaz ve oyunu kullanan seçmen sandık başında kalmaz.

Kimlik Tespiti

Madde 18- Sandık seçmen listesinde yazılı seçmenin kimliği, nüfus cüzdanı veya öğrenci kimliği ile belirlenir.

Oy Kullanma Süresi

Madde 19- Oy kullanma işlemi, saat 09.00' dan 16.00' ya kadar olan zaman içerisinde yapılır. Ancak saat 16.00' ya geldiği hâlde sandık başında oylarını kullanmak üzere bekleyen seçmenler, Başkan tarafından sayıldıktan sonra sıra ile oylarını kullanırlar. İkili öğretim yapan okullarda şube temsilcileri seçimini her devre ayrı ayrı yapar. Seçmenlerin tamamı oylarını kullanmışsa sürenin bitimi beklenmeden oyların sayımı işlemine başlanabilir.

Oy Kullanmadan Önceki İşler

Madde 20- Sandık Kurulu önüne gelen seçmen, kimlik belgesini vererek kimliğini ispat eder. Başkan, seçmenin adını seçmen listesinde bulur ve kimlik kontrolünü yapar. Adayların isimlerinin bulunduğu birleşik oy pusulasını veya sandık kurulunca mühürlenmiş boş kâğıtları vererek kapalı oy verme yerinde seçmenin oy kullanmasını sağlar.

Oyların Kullanılma Şekli

Madde 21- Seçmen, oy pusulası ile birlikte kendisine verilen “**Evet**” mührü ile kapalı oy kullanma yerine girer. Oyunu, “**Evet**” mührünü tercih ettiği kişiye ait özel daire içine basmak veya sandık kurulu başkanı tarafından kendisine verilen mühürlenmiş boş kâğıda, seçmek istediği adayın adını yazmak suretiyle kullanır.

Geçerli Oyların Belirlenmesi

Madde 22- Bir seçim bölgesinde seçime katılan adayların almış olduğu geçerli oyların toplamı, o seçim bölgesinin geçerli oylarıdır. Bir sandıkta mükerrer oy kullanıldığının tespiti hâlinde fazla kullanılan oylar tesadüfî yöntemle seçilerek iptal edilir. Seçim bölgesinde geçerli oyların en fazlasını alan aday, şube temsilcisi olarak okul öğrenci meclisi üyeliğine seçilmiş olur. Oyların eşit olması durumunda, seçim kurulu tarafından kur'a çekimi yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Okul, İl ve Türkiye Öğrenci Meclislerinin Oluşumu

Aday Olma ve Üyeliğin Düşmesi

Madde 23- Şubedeki her öğrenci “şube temsilciliği” için aday olabilir .Disiplin cezası alan veya cezası okul disiplin kurulu kararı ile silinmemiş öğrenciler aday olamaz.

Seçim Zamanı ve Seçim Sonuçlarına İtiraz

Madde 24- Seçim takviminin ilânını takip eden ilk hafta içerisinde şube temsilcileri seçilir ve ilân edilir. Seçim sonuçlarına itirazlar, seçim sonuçlarının ilânını takip eden ilk iş günü içinde yapılır ve Okul Seçim Kurulu tarafından en geç üç gün içinde sonuçlandırılır, ilân edilir. Okul seçim kurulunun verdiği kararlar kesindir.

Şube Temsilcilerinin Seçimi

Madde 25- Şube temsilciliği seçimleri sınıf/şube rehber öğretmeni gözetiminde şubelerde, öğrenciler arasından öğrencilerin oylarıyla seçilir. Seçim gizli oy açık tasnif usûlüne göre aynı gün gerçekleşir. Eşitlik durumunda kur'a çekilir. Şube temsilcilerinde boşalma olması durumunda, en çok oyu alan ikinci aday şube temsilcisi olarak görevlendirilir. Şube temsilcileri aynı zamanda sınıf başkanlığı görevini de yürütebilir.

Okul Öğrenci Meclisi'nin Oluşumu

Madde 26- (Değişik : EYLÜL 2006/2588 TD) Okul öğrenci meclisi, her şubenin kendi içinden seçeceği bir temsilcinin katılımından meydana gelir. Birleştirilmiş sınıflarda birinci sınıflar hariç bütün öğrenciler meclis üyesi olarak kabul edilir. Okul öğrenci meclisi başkanlık divanı seçimi, okuldaki seçmen öğrencilerin oylarıyla yapılır. Başkanlık divanına yalnız okul öğrenci meclisine seçilmiş sınıf temsilcileri aday olabilir. Seçimler, hazırlanacak listeler üzerinden bu Yönergenin 31'inci maddesine göre yapılır. Okullar, okul öğrenci meclisleriyle ilgili iş ve işlemleri ekim ayı içinde tamamlayacak şekilde planlar ve uygularlar.

İl Öğrenci Meclisinin Oluşumu

Madde 27- İl Öğrenci Meclisi, ildeki ilçe temsilcilerinden oluşur.

Büyük şehir statüsündeki illerde her ilçe, en fazla oy alan üç; diğer illerde merkez ilçe dahil her ilçede en fazla oy alan beş okul meclisi başkanı ile temsil edilirler. İlçe temsilcileri seçiminin hangi yöntemle yapılacağına ilçe millî eğitim müdürü karar verir. İlçelerde bulunan okul öğrenci meclisi başkanları kasım ayının birinci haftasında kendi aralarından il öğrenci meclisi üyelerini (ilçe temsilcilerini) seçerler. İlçe temsilciliği adaylarına beşer dakika kendilerini tanıtmaları için konuşma hakkı verilir. Bu seçim, ilçe millî eğitim müdürlüğünün belirleyeceği yerde ilçe millî eğitim müdürü veya görevlendireceği şube müdürü gözetiminde yapılır. Seçime yapılacak itirazları, geçici başkanlık görevini yürüten ilçe millî eğitim müdürü veya görevlendireceği şube müdürü değerlendirir ve verdiği kararlar kesindir.

Seçim Sonuçlarının İlânı

Madde 28- Okul öğrenci meclisi ile il öğrenci meclisi üyelerinin isimleri okul müdürlüğü ve millî eğitim müdürlüğünce üç gün süreyle ilân edilir. Türkiye öğrenci meclisi üyelerinin isimleri TBMM televizyonu tarafından duyurulur. Ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Millî Eğitim Bakanlığı internet sitelerinde yayımlanır.

Türkiye Öğrenci Meclisinin Oluşumu

Madde 29- Türkiye öğrenci meclisi, il öğrenci meclisi başkanlarından oluşur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Öğrenci Meclislerinin Çalışmaları ve Komisyonlar

İlk Toplantı ve Ant İçme

Madde 30- Okul öğrenci meclisi, il öğrenci meclisi ve Türkiye öğrenci meclisi üyeleri meclislerinin ilk birleşimlerinde aşağıdaki şekilde ant içerler:

“Meclis çalışmalarına etkin ve verimli bir şekilde katılacağıma, Meclis tarafından verilen görevleri en iyi şekilde yerine getireceğime, demokrasi kültürünü okulda ve toplumda yaşatacağıma, millî ve manevî değerler ile insan hak ve özgürlüklerine saygı duyacağıma, Atatürk'ün gösterdiği çağdaş ve demokratik hedeflere ulaşmak için azimle çalışacağıma ant içerim .” Bu törenleri isteyen öğrenciler ile velileri de izleyebilir.

Başkanlık Divanının Oluşumu ve Görev Süresi

Madde 31- Seçimlerden önce okullarda okul müdürü, illerde millî eğitim müdürü ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde TBMM Başkanı veya görevlendirecekleri bir Başkan Vekili başkanlığında üyeler arasından geçici divan oluşturulur. Bu divan seçim sonuçlarına yapılacak itirazları da değerlendirir ve karar verir. Okul Öğrenci Meclisi başkanlık divanı ekim ayı içinde, il öğrenci meclisi başkanlık divanı kasım veya aralık ayı içinde, Türkiye öğrenci meclisi başkanlık divanı da ilk oturumlarında teşekkül ettirilir. Her öğretim yılı için bir başkanlık divanı seçimi yapılır. Başkanlık divanına seçilenler yenisi seçilene kadar görevlerini yürütürler.

(Değişik 3 üncü fıkra : EYLÜL 2006/2588 TD) Başkanlık Divanı, bir başkan, bir başkanvekili ve iki kâtip üyeden oluşur.

Başkanlık Divanı seçiminde, her başkan adayını adaylığını, diğer Divan üyesi adaylarıyla birlikte liste hâlinde, toplantının açılmasından itibaren seçim aşamasına gelinip listelerin verilmesi süresinin dolduğunun ilân edileceği zamana kadar Başkanlığa bildirir. Bir listede herhangi bir görevle ilgili olarak adına yer verilen kimse, diğer bir aday listesinde yer alamaz. Seçim aşamasında öncelikle tüm aday listeleri okunur. Seçim,

okunan bu listeler üzerinden gizli oy, açık tasnif usûlüyle yapılır.Üyeler yalnızca bir liste için oy kullanabilir. Her liste için,listede ismi bulunan bir üyeye listesini tanıtmak üzere beş dakika süreyle söz verilir. Bu süre geçici başkanlık divanının kararıyla, bütün adaylar için eşit olmak şartıyla 15 dakikaya kadar çıkartılabilir. En fazla oyu alan listedeki isimler, Başkanlık Divanına seçilmiş sayılır. Oyların eşit olması durumunda kur'a çekilir. Türkiye Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanı seçimi geçici divanın önergesiyle, Genel Kurulca onaylanan usûlle yapılır. Meclis Başkanı herhangi bir nedenle görevini temsil edemeyecek olursa başkan vekili başkanlığı yürütür.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 32- Okul öğrenci meclisi iki ayda bir , il öğrenci meclisi her yarıyılıda en az bir defa, Türkiye öğrenci meclisi Millî Egemenlik Haftasında toplanır. Bayram günleri ile belirli gün ve haftalara ilişkin konularda meclis özel gündemle toplanabilir. Meclis, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alınır. Okul Öğrenci Meclisi; okul müdürünün, üyelerinin beşte birinin veya Başkanın isteği üzerine istek tarihinden itibaren en geç bir hafta içinde olağanüstü toplanır. İl öğrenci meclisi, il millî eğitim müdürünün, üyelerinin beşte birinin veya Başkanın isteği üzerine istek tarihinden itibaren en geç 20 gün içinde olağanüstü toplanır. Türkiye öğrenci meclisi de TBMM Başkanı veya Millî Eğitim Bakanının isteği ile olağanüstü toplanabilir.

Başkanın Görevleri

Madde 33- Başkanın görevleri şunlardır:

- a) Meclisi temsil etmek,
- b) Genel Kurulu yönetmek,
- c) Meclise duyurulmak üzere Başkanlığa ulaştırılmış bir belge veya bilgi varsa gündemde yazılı maddeler görüşülmeden önce Meclise sunmak,
- d) Meclis başkanlığına hitaben verilmiş dilekçeleri kabul etmek,
- e) Başkanlık Divanına başkanlık etmek ve Başkanlık Divanının gündemini hazırlamak,
- f) Meclis tarafından alınan tavsiye kararlarını yönetime bildirmek, uygulanmasını takip etmek,
- g) Meclis ile yönetim arasındaki ilişkileri koordine etmek,
- h) Olağanüstü durumlarda Meclisi toplantıya çağırmak,
- ı) Meclis toplantısının zamanını ve gündemini belirlemek, üyelere duyurmak,
- j) Eğitim ve öğrencileri ilgilendiren toplantı, komisyon çalışması vb. çalışmalara katılmak,

k) Diğer kurum ve kuruluşlarda eğitim öğretimle ilgili yapılacak toplantılara gözlemci olarak katılmak,

l) Gerekirse il genel meclisi ve belediye meclisi toplantılarına gözlemci olarak katılmaktır. Başkan gerekli hâllerde bu görevlerinden bazılarını yardımcılarına devredebilir.

Başkan Vekilleri ile Kâtip Üyelerin Görevleri

Madde 34- Başkan vekillerinin görevleri şunlardır:

- a) Başkanın görevlerini yerine getirmesine yardımcı olmak,
- b) Başkanın olmadığı oturumlarda Genel Kurul görüşmelerini yönetmek.

Kâtip üyelerin görevleri şunlardır:

- a) Genel Kurulda evrak okumak,
- b) Yoklama yapmak,
- c) Oyları saymak,
- d) Seçimlerin düzen ve dürüstlük içinde geçmesini denetlemek,
- e) Söz sırasını kaydetmek.

Başkan vekilleri ve kâtip üyelerin görev süresi, Başkanın görev süresi ile aynıdır.

Üyelik Görevinin Sona Ermesi

Madde 35- Okul, il ve Türkiye öğrenci meclislerine;

- a) Üyelerin toplantıya özürsüz olarak iki kez katılmaması,
- b) Sağlıkla ilgili bir sorununun olması,
- c) Seçilme şartlarını kaybetmesi hallerinde ve isteğe bağlı nedenlerle başkanlık ve üyelikleri sona erer.
- d) Üyeliği sona erenin yerini en fazla oy alan üye temsil eder.

Başkan vekillerinden yaşça büyük olan başkanlığı yürütür.

Meclislerin Görevleri ve Gündem

Madde 36- Bu bağlamda meclisler;

Meclis gündeminde öncelikli olarak öğrencilerin eğitim ve okul yaşantısını ilgilendiren, eğitimde başarı düzeyi, ulaşım sorunları, sağlıklı beslenme, barınma, zararlı alışkanlıklar, spor imkânları gibi konular görüşülür. Ayrıca

- a) Komisyon raporlarını değerlendirir.
- b) Komisyonların faaliyet raporlarını inceler.
- c) Gündemde belirlenen konuları görüşüp karara bağlar.
- d) Konuyla ilgili eğitici kol/öğrenci kulübü üyeleriyle ortak çalışmalar yapar.
- e) Öğrencilerin problemleri ile ilgili konuları değerlendirir.

Meclis Komisyonları

Madde 37- Meclis, ilk oturumunda çalışmalarını düzenli ve etkin bir şekilde yapmak için çeşitli komisyonlar oluşturulabilir. Okul Öğrenci Meclisi ile İl Öğrenci Meclislerinde eğitim, kültür, sosyal, sanat, bilim, spor ve benzeri konuları esas alan komisyonlar kurulabilir. Meclis komisyonlarındaki çalışmalarda ilgili eğitici kol/öğrenci kulüplerinin çalışmaları da dikkate alınır. Gerektiğinde eğitici kol/öğrenci kulübünün yetkilileri de bu çalışmalara katılabilir. Genel Kurul üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun kararı ile daimî komisyonlar kurulabilir ve aynı usûl ile geçici komisyonlar da oluşturulabilir.

Komisyon Üyelikleri

Madde 38- Komisyonların üye sayısı, Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurul tarafından belirlenir. Üye seçimleri, Genel Kurul tarafından işaretle oylama suretiyle yapılır. Okul öğrenci meclisince kurulan komisyonlara, Meclis üyeleri dışındaki öğrenciler arasından da üye alınabilir. Yeterli sayıda üye olmaması hâlinde üyeler birden fazla komisyonda görev alabilir. Ancak Komisyon Başkanının meclis üyesi olması zorunludur.

Komisyon Çalışmaları

Madde 39- Komisyon, çalışmalarını yürütmek üzere kendi içinden bir Başkan, bir Başkan vekili ve bir Kâtip Üye seçer. Toplantı, Başkanın çağrısı ile yapılır. Ayrıca komisyon üyelerinin üçte ikisinin isteği hâlinde Başkan en geç bir hafta içinde komisyonu toplantıya çağırır. Okul öğrenci meclisi komisyonları, okul müdürünün görevlendireceği rehber öğretmenlerin gözetiminde her yarıyılıda en az iki kez, il öğrenci meclis komisyonları, il millî eğitim müdürünün görevlendireceği yardımcısının gözetiminde her yarıyılıda en az bir kez uygun görülen yer ve zamanda toplanır, raporlarını meclisin takip eden ilk oturumunda sunarlar. Komisyonlar, meclisin çalışma esas ve usûllerine göre toplanır ve karar alır. Üyeler, Komisyon toplantılarına devam etmek zorundadırlar. Özürsüz iki defa toplantıya katılmayan üyenin üyeliği sona erer. Bu yolla boşalan üyelik, en kısa sürede aynı usûlle doldurulur. Komisyon, Meclis tarafından havale edilen bir konuyu 20 gün içinde inceleyerek Meclis Başkanlığına bir rapor hâlinde sunar. Bu süre, Komisyon Başkanının teklifi üzerine Başkanlık Divanı tarafından en fazla on gün daha uzatılabilir.

Genel Kurul Çalışmaları

Madde 40- Genel Kurul görüşmeleri herkese açıktır. Bu görüşmelerde okul yönetiminden ve millî eğitim müdürlüğünden en az bir temsilci hazır bulunur. Oylamada sadece üyeler oy kullanır. Meclis, gerektiğinde kapalı oturum da yapabilir. Meclis kararları, yönetim açısından tavsiye niteliğindedir. Okul Öğrenci Meclisinin Genel Kurul kararları okulda, İl Öğrenci Meclislerinin Genel Kurul kararları ise il/ilçe millî eğitim müdürlüklerinde ilân edilir.

Söz Alma ve Konuşma

Madde 41- Adını önceden kaydettirmeyen veya oturum sırasında Başkandan söz almayan üye konuşma yapamaz. Konuşmalar, kayıt veya istek sırasına göre yapılır. Başkan, görüşme başlamadan önce söz sırasına göre söz alanların adlarını okutturur. Konuşma, Başkanlığa ve Meclise hitap edilerek yapılır. Konuşma süresi Meclis tarafından aksi kararlaştırılmadığı sürece 10 dakikadır. İkinci konuşmalar bu sürenin yarısı kadardır. Genel Kurulda söz kesmek, kişilik haklarına saldırmak ve çalışma düzenini bozmak gibi davranışlarda bulunulamaz. İki defa yapılan davete rağmen, uyarıyı dikkate almayan üyenin, aynı birleşimde aynı konu hakkında konuşmaktan men edilmesi, Başkan tarafından Genel Kurula teklif edilebilir. Genel Kurul, bu konuda görüşme yapmadan işaret oyu ile karar verir. Kürsüdeki üyenin sözü, ancak Başkan tarafından kendisini yönergeye uymaya ve konudan ayrılmamaya davet etmek için kesilebilir. Başkan, Genel Kurulda rencide edici sözler söyleyen veya davranış içinde bulunan üyeyi uyarır. Uyarıya rağmen aynı tutumda ısrarlı davranan üye, kürsüden ayrılmaya davet edilir. Başkan, gerekli görürse bu üyeyi, o birleşimde salondan çıkartabilir. Başkan, görüşmeler sırasında gürültü veya kargaşa çıkar ve bu nedenle çalışma düzeni kurulamazsa oturuma en çok 15 dakika ara verir. Oturumun yeniden açılmasında gürültü veya kargaşaya son verilmediyse Başkan birleşimi kapatır.

Başkanın Görüşme ve Oylamalara Katılmaması

Madde 42- Meclise başkanlık eden Başkan veya Başkan vekili, konu görüşülürken ve oylanırken hiçbir surette görüşünü açıklayamaz. Meclis Başkanı ve oturumu yöneten Başkan vekili oy kullanamaz. Görüşmelere katılmak isteyen bir kâtip üye, Başkanlık kürsüsünde görevli ise yerini diğer kâtip üyeye bırakır.

Soru ve Değişiklik Önergeleri

Madde 43- Meclis üyeleri tarafından Meclis çalışmaları hakkında Başkana sözlü veya yazılı soru sorulabilir. Başkan, sözlü soruyu aynı ya da en geç bir sonraki birleşimde, yazılı soruyu ise en geç 15 gün içinde cevaplandırır.

Başkanlığa gelen yazı ve önerelerde rencide edici sözler varsa Başkan, gereken düzeltmelerin yapılması için söz konusu yazı veya önergeyi sahibine iade eder. Komisyonlar tarafından kabul edilen bir konu, genel kurulda görüşülürken komisyonun kabul ettiği raporda veya metinde değişiklik yapılması için en az iki üyenin imzasıyla önerge verilebilir. Komisyon raporu, önerenin kabul edilmesinden sonra onaylanmış sayılır.

Meclis Çalışmaları ile İlgili Yapılan Oylama Şekilleri

Madde 44- Meclisteki oylama; işaretle, açık veya gizli oyla yapılır. İşaretle oylama; üyelerin el kaldırması, tereddüt hâlinde ayağa kalkmaları, beş üyenin ayağa kalkarak teklif etmesi hâlinde de salonda olumlu ve olumsuz oy verenlerin ikiye bölünerek sayılmaları suretiyle yapılır. Açık oylama, üzerinde üyelerin ad ve soyadlarıyla seçim bölgelerinin/çevrelerinin yazılı olduğu oy pusulalarının kutuya atılması veya ad cetvelinin okunması üzerine adı okunan üyenin ayağa kalkarak “kabul”, “çekimser” veya “ret” kelimelerinden birini yüksek sesle söylemesi ve böylece açıkladığı oyunun kâtip üyelerce kaydedilmesi suretiyle olur. Oy pusulalarının toplanması, kürsüde bulunan bir kutuya oy pusulalarının atılması suretiyle olabileceği gibi, kutuların kâtip üyeler tarafından sıralar arasında dolaştırılması suretiyle de yapılabilir. Açık oylama şekillerinden birine başvurulması, Genel Kurulun kararına bağlıdır. Gizli oylama, üzerinde hiçbir işaret bulunmayan pusulaların kürsüdeki kutuya atılması suretiyle yapılır. Beyaz pusula olumlu, yeşil pusula çekimser ve kırmızı pusula olumsuz oy anlamına gelir.

Türkiye Öğrenci Meclisi Gündemi

Madde 45- Türkiye Öğrenci Meclisi gündemi, sabah oturumunda Başkanlık Divanı seçiminden sonra en az 10 üyenin imzasıyla verilecek gündem önergeleri ile belirlenir. Her gündem önergesi yalnızca bir konuyu içerir. Gündem konularının eğitim, kültür, sosyal, sanat, bilim, spor, çocuk ve gençlik konuları ile ilgili olması gereklidir. Gündem önergeleri, toplantının açılışında verilir ve okunur. Önergelerin tümü okunduktan sonra önerge sahiplerinden her biri için birer üye önergeleriyle ilgili Genel Kurul'u bilgilendirebilir ve gündem önergeleri sırayla oylanır. Gündem konuları önergelerin aldıkları oylara göre sıralanır. Hangi maddelerin gündeme alınacağına Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurul karar verir.

Türkiye Öğrenci Meclisinin Toplanması ve Konuşmalar

Madde 46- Türkiye öğrenci meclisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulunda veya TBMM Başkanının göstereceği TBMM içerisindeki bir başka salonda toplanır. Türkiye öğrenci meclisi Millî Egemenlik Haftası içinde olmak üzere en az bir kez TBMM Başkanı ve Millî Eğitim Bakanınca ortaklaşa kararlaştırılıp duyurulacak bir gün ve saatte toplanır. Toplantılar, sabah ve öğleden sonra olmak üzere iki oturum hâlinde yapılır. Millî Egemenlik Haftası içerisinde yapılan toplantının sabah oturumunu TBMM Başkanı açar ve Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanı üyeleri seçimi tamamlanincaya kadar yönetir. Birleşimin başında Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı, Başbakan ve Millî Eğitim Bakanı birer konuşma yapabilirler. Öğleden sonraki oturumu Türkiye Öğrenci Meclisi Başkanı yönetir. Gündeme geçmeden önce Başkan, en fazla üç üyeye beşer dakikayı geçmemek üzere gündem dışı söz verebilir. Her gündem maddesi üzerinde en az iki üye konuşma yapabilir .Konuşma süreleri onar dakikadır. Her gündem maddesinin görüşmesi tamamlanınca oturuma ara verilebilir. Toplantı, TBMM Televizyonundan canlı olarak yayımlanır.

Önergeler ve Tavsiye Kararları

Madde 47- Başkan, her gündem maddesinin görüşülmesine başlanırken konuyla ilgili en fazla beş önerge verilebileceğini belirtir. Önergeler, en az 10 üye tarafından imzalanır ve 500 kelimeyi geçemez. Görüşmenin bitiminde o konuyla ilgili olarak verilmiş olan önergeler okutulur ve sırayla oylanır. Salt çoğunlukla kabul edilen önergeler, tavsiye kararı olur. Bu kararlar, Türkiye Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanınca imzalanır, TBMM ve Millî Eğitim Bakanlığı internet sitelerinde yayımlanır, valiliklere gönderilir.

Koordinasyon ve İş Birliği

Madde 48- Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi süresince Türkiye Öğrenci Meclisinin tüm faaliyetleri, TBMM Başkanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığınca iş birliği içerisinde yürütülür.

Albüm

Madde 49- Millî Eğitim Müdürlükleri il öğrenci meclisi başkanının vesikalık resmini, nüfus cüzdanı fotokopisini ve kısa öz geçmişini içeren bilgileri en geç aralık ayının üçüncü haftasının sonuna kadar Millî Eğitim Bakanlığına gönderir. Bakanlık tarafından da ocak ayının ilk haftasına kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderir. Türkiye öğrenci meclisi albümü hazırlanarak ilk toplantıda dağıtılır. Bu albüm TBMM ve Millî Eğitim Bakanlığı internet sitelerinde yayımlanır.

Evrakın Saklanması

Madde 50- Seçim ve çalışmalarla ilgili tüm doküman ilgili yönetimlerce bir yıl süreyle saklanır.

Tutanaklar

Madde 51- Türkiye öğrenci meclisi toplantılarının tutanakları ve özetleri, TBMM Tutanak Müdürlüğünce tutulur ve Türkiye Öğrenci Meclisi Başkanlık Divanı Kâtip Üyelerince imzalanır. Bu tutanaklar ve özetleri, TBMM ve Millî Eğitim Bakanlığı internet sitelerinde yayımlanır.

Yürürlük

Madde 52- Bu Yönerge, onay tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 53- Bu Yönerge hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Millî Eğitim Bakanı yürütür.

Ek 4. İnsan Hakları Eğitimi İle İlgili Kurallara Yer Veren Belli Başlı Belgeler

4.1. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

Madde 26

“Herkes eğitim görme hakkına sahiptir. İlköğretim zorunlu ve parasızdır. Teknik ve mesleki öğretimden herkes yararlanabilmelidir. Yüksek öğrenim, yeteneğe bağlı olarak herkese tam bir eşitlikle açık olmalıdır. Eğitim, insan kişiliğinin tam gelişmesi ve insan haklarıyla temel özgürlüklerine saygının güçlendirilmesi amacıyla yönelik olmalıdır. Eğitim, bütün uluslar, ırk ve din toplulukları arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu özendirilmeli ve Birleşmiş Milletler’ in barışın sürdürülmesi yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir. Çocuklarına verilecek eğitim türünü belirlemede öncelikle ana baba hak sahibidir.”

4.2. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi

Madde 13. 1. “ Bu sözleşmeye taraf devletler, herkesin eğitim hakkını tanırlar. Taraf devletler, eğitimin insan kişiliğinin ve onur duygusunun tam gelişmesinin amaçlamasında ve insan haklarına ve temel özgürlüklere saygıyı güçlendirmesinde anlaşmışlardır.”

4.3. Uluslararası Anlayış ve İnsan Hakları Eğitimi Tavsiyesi

UNESCO genel konferansınca 1974 yılında kabul edilen bu belgede; “Her biçimiyle eğitimin etkinliğini artırma; Eğitimin, uluslar arası anlayış ve işbirliğine, barışın gelişmesine ve toplumsal adaletin yerleştirilmesine, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygıya ve bunların uygulanmasına katkısını güçlendirme” tavsiyesinde bulunur.

4.4. Viyana Toplantısı Kapanış Belgesi

1.Katılan devletler kişisel, siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel haklarla ve başka insan hakları ve temel özgürlüklerle ilgili yasa, yönetmelik ve politikalarını geliştirecek ve onları, bu hak ve özgürlüklerin eylemsel kullanımını sağlayacak biçimde uygulayacaktır.

4.Bu alanda herkesin hak ve ödevlerini bilme(tanıma,öğrenme) ve buna uygun biçimde davranma hakkını güvenceye bağlayacak ve bu amaçla, insan haklarına ve temel özgürlüklere ilişkin tüm mevzuat (yasa), yönetmelik ve usul kurallarını yayımlayacak ve ulaşılabilir kılacaktır.

6.Okullarda ve başka öğretim kurumlarında insan haklarının ve temel özgürlüklerin geliştirilmesi ve korunması (konusundaki) öğretimi özendirecektir. “

4.5. Çocuk Hakları Sözleşmesi

Madde 29 Taraf devletler, çocuk eğitiminin aşağıdaki amaçlara yönelik olmasını kabul ederler:

- a) Çocuğun kişiliğinin, zihinsel ve bedensel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi;
- b) Çocuğun insan haklarına ve temel özgürlüklere, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda benimsenen ilkelere saygının geliştirilmesi;
- c) Çocuğun, ana babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, yaşadığı ülkesinin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygının geliştirilmesi;
- ç) Çocuğun, anlayış, barış, hoşgörü, cinsler arası eşitlik ve tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda yaşamının sorumluluklarını üstlenecek şekilde geliştirilmesi;
- d) Çocuğun doğal çevreye saygının geliştirilmesi

Ek 5. Demokrasi Eğitimi ve İnsan Hakları Bilinci Hakkında Uluslararası Alanda Çalışmalar Yapan Kurum ve Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler,

Avrupa Konseyi,

UNESCO,

Avrupa Topluluğu,

Bu kuruluşların yaptığı çeşitli örnek çalışmalar:

“AGİK İnsani Boyut Konferansı Kopenhag Toplantısı,

12-16 Eylül Viyana İnsan Hakları Öğretimi Uluslararası Kongresi,

1987 Malta İnsan Haklarında Öğretim Bilgi ve Belgeleme Kongresi,

1993 Montreal I. Uluslararası İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi Kongresi,

1993 Dünya İnsan Hakları Kongresi,

8-11 Mart 1993 Kanada Uluslararası İnsan Hakları Eğitimi Toplantısı,

7-8 Aralık 1994 Strasbourg İnsan Hakları Toplantısı,

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Eğitimi On yılı Eylem Planı doğrultusunda yürütülen etkinlikler vb. sayılabilir.”

Ek 6. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Madde 1

Bütün insanlar eşit haklara sahip olarak özgür doğarlar. İnsanlar birbirlerine kardeşlik duyguları ile yaklaşmalıdırlar.

Madde 2

İrk, dil, din, renk, cinsiyet, inanç, sosyal köken ya da başka bir nedenden dolayı ayırım söz konusu olmaksızın herkes bu bildirmede yer alan haklardan yararlanır.

Madde 3

Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.

Madde 4

Hiç kimse kölelik veya kulluk altında tutulamaz; kölelik ve köle alım satımı her türüyle yasaktır.

Madde 5

Hiç kimseye işkence yapılamaz; zalimce, insanlık dışı, onur kırıcı ceza verilemez veya davranışta bulunamaz.

Madde 6

Herkes nerede olursa olsun hukuksal kişiliğinin tanınması hakkına sahiptir.

Madde 7

Herkes yasa önünde eşittir ve ayırım gözetmeksizin yasa tarafından eşit korunma hakkına sahiptir.

Madde 8

Herkesin anayasa veya yasa ile kendine tanınmış olan temel haklarını çiğneyen işlemlere karşı yetkili ulusal mahkemeler önünde etkili bir yargı yoluna başvurma hakkı vardır.

Madde 9

Hiç kimse keyfi olarak (haklı bir neden olmadan) yakalanamaz, alı konamaz ve sürgün edilemez.

Madde 10

Herkes, herhangi bir konudaki davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkemede, adil ve herkese açık olarak görülmesi hakkına sahiptir.

Madde 11

Bir suç işlediği iddia edilen kişi (sanık), suçlu olduğu yasalara uygun olarak kanıtlanmadıkça masum (suçsuz) sayılır. Bu kişinin kendisini savunabilmesi için gerekli koşullar sağlanmalıdır. Hiç kimse, islendikleri sırada ulusal veya uluslararası

hukuka göre suç sayılmayan eylemlerinden ötürü mahkum edilemez. Hiç kimseye, suçun işlendiği sırada uygulanmakta olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Madde 12

Hiç kimsenin özel yaşamına, ailesine, konutuna ve haberleşmesine keyfi olarak karışılmaz, onur ve ününe saldırılamaz. Herkesin bu tür karışma ve saldırılara karşı yasal korunma hakkı vardır.

Madde 13

Herkes, herhangi bir devletin sınırları içinde serbestçe dolaşma ve oturma hakkına sahiptir.

Herkes, kendi ülkesi de dahil, herhangi bir ülkeden ayrılma ve ülkesine geri dönme hakkına sahiptir.

Madde 14

Siyasal suç isleyen herkesin, zulüm karşısında başka ülkelere sığınma ve bu ülkelerce sığınmacı işlemi görme hakkı vardır.

Madde 15

Herkesin bir uyrukluğa (vatandaşlığa) hakkı vardır.

Hiç kimse keyfi olarak uyrukluğundan veya uyrukluğunu hakkından yoksun bırakılamaz.

Madde 16

Evlenme çağına gelen her erkek ve kadın ırk, uyruklu ve din bakımından hiçbir kısıtlamaya uğramaksızın evlenmek ve aile kurmak hakkına sahiptir. Erkek ve kadın evlenme konusunda, evlilik süresince ve evliliğin sona ermesinde eşit haklara sahiptir. Evlilik ancak evleneceklerin serbest ve tam rızasıyla yapılır. Aile, toplumun doğal ve temel birimidir; toplum ve devlet tarafından korunma hakkı vardır.

Madde 17

Herkesin tek başına veya başkalarıyla ortaklaşa mal ve mülk edinme hakkı vardır. Hiç kimse keyfi olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılamaz.

Madde 18

Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkı vardır; bu hak din veya inanç değiştirme özgürlüğünü, dinini ya da inancını tek başına veya topluca, açık veya özel olarak öğretme, uygulama ve törenlerle açığa vurma özgürlüğünü içerir.

Madde 19

Herkesin fikir ve anlatım özgürlüğüne hakkı vardır; bu hak, fikirlerinden ötürü rahatsız edilmemek, ülke sınırları söz konusu olmaksızın bilgi ve görüşleri her yoldan aramak, almak ve yaymak özgürlüğünü kapsar.

Madde 20

Herkes barışçı yoldan toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Hiç kimse bir derneğe girmeye zorlanamaz.

Madde 21

Herkes, doğrudan ya da özgürce seçilmiş temsilcileri aracılığı ile ülkesinin yönetimine katılma hakkına sahiptir.

Herkes, ülkesindeki kamu hizmetlerine girmede eşit haklara sahiptir.

Halkın iradesi kamu otoritesinin temelidir; bu irade gizli, genel ve eşit oy ilkesine uyularak yapılacak olan dönemsel ve dürüst seçimlerle belirlenir.

Madde 22

Her insanın, sağlıklı gelişim için gerekli olan ekonomik, sosyal ve kültürel hakları vardır. Devletler, bireylerin bu haklardan yararlanabilmeleri için, kaynakları ölçüsünde çaba gösterir ve uluslararası iş birliği yapar.

Madde 23

Herkesin çalışmaya, isini serbestçe seçmeye, adil ve elverişli çalışma koşullarına sahip olmaya hakkı vardır. Herkesin, hiçbir ayırım gözetmeksizin, eşit iş karşılığında eşit ücrete hakkı vardır. Çalışan herkesin kendine ve ailesine, insanlık onuruna yaraşır bir yaşam sağlayan adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır. Herkesin, çıkarlarının korunması için sendikalar kurmaya ve bunlara üye olmaya hakkı vardır.

Madde 24

Herkesin dinlenmeye, boş zamana, özellikle iş saatlerinin makul ölçüde sınırlandırılmasına ve belli dönemlerde ücretli tatillere hakkı vardır.

Madde 25

Herkesin, gerek kendisi, gerek ailesi için yiyecek, giyim, konut, tıbbi bakım ve gerekli sosyal hizmetler de dahil olmak üzere, sağlık ve refahını sağlayacak uygun bir yaşam düzeyine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık v.b durumlarda güvenliğe hakkı vardır. Ana ve çocuk özel bakım ve yardım görme hakkına sahiptir. Bütün çocuklar, evlilik içi veya evlilik dışı doğmuş olmalarına bakılmaksızın aynı sosyal korunmadan yararlanırlar.

Madde 26

Herkes eğitim görme hakkına sahiptir. İlköğretim zorunlu ve parasızdır. Teknik ve mesleki öğretimden herkes yararlanabilmelidir. Yüksek öğrenim, yeteneğe bağlı olarak herkese tam bir eşitlikle açık olmalıdır.

Eğitim, insan kişiliğinin tam gelişmesi ve insan haklarıyla temel özgürlüklerine saygının güçlendirilmesi amacıyla yönelik olmalıdır. Eğitim, bütün uluslar, ırk ve din toplulukları arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu özendirilmeli ve Birleşmiş Milletler'in barışın sürdürülmesi yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir. Çocuklarına verilecek eğitim türünü belirlemede öncelikle ana baba hak sahibidir.

Madde 27

Her insanın kültürel yasama katılmaya ve bu alandaki gelişmelerden yararlanmaya hakkı vardır.

Herkesin, yarattığı her türlü bilim, edebiyat ve sanat eserinden kaynaklanan maddi ve manevi çıkarlarının korunmasına hakkı vardır.

Madde 28

Herkesin, bu bildirmede yer alan hak ve özgürlüklerin tam olarak gerçekleşmesini sağlayacak toplumsal ve uluslararası bir düzende yaşamaya hakkı vardır.

Madde 29

Herkesin, kişiliğinin özgürce ve tam gelişmesine olanak sağlayan topluma karşı ödevleri vardır.

Haklar ve özgürlükler, ancak yasayla ahlakın, kamu düzeninin, genel refahın, başkalarının hak ve özgürlüklerine saygının ve demokratik bir toplum yapısının gereklerine uygun olarak sınırlandırılabilir. Bu hak ve özgürlükler, hiçbir zaman Birleşmiş Milletler' in amaç ve ilkelerine aykırı olarak kullanılamaz.

Madde 30

Bu bildirmede yer alan hak ve özgürlükler, hiçbir durumda bu hak ve özgürlüklerin yok edilmesine yol açacak şekilde yorumlanamaz ve kullanılamaz.

Ek 7. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

Madde 1

Bu sözleşmeye göre her insan on sekiz yaşına kadar çocuk sayılır.

Madde 2

Sözleşmeyi kabul eden devletler, bu sözleşmede yazılı olan hakları, ülkelerinde bulunan her çocuğa hiçbir nedenle ayırım gözetmeksizin sağlamakla yükümlüdür.

Madde 3

1. Çocuklarla ilgili bütün özel ve kamusal iş ve hizmetlerde temel düşünce çocuğun yararındır.
2. Taraf devletler, çocuğun ana babasının ya da kendisinden hukuken sorumlu olan diğer kişilerin (vasi vb.) hak ve ödevlerini de göz önünde tutarak, çocuğun esenliği için gerekli bakım ve korumayı sağlamayı üstlenirler; bu amaçla, tüm uygun yasal ve yönetsel önlemleri alırlar.
3. Taraf devletler, çocukların bakımından ya da korunmasından sorumlu kurumların, yetkili makamlarca konulan ölçütlere (özellikle güvenlik, sağlık, personel sayısı gibi konularda) uygun olmasını sağlamakla yükümlüdürler.

Madde 4

Taraf devletler, bu sözleşmede tanınan hakların uygulanması için gereken bütün yasal ve yönetsel önlemleri alırlar. Ekonomik, sosyal ve kültürel haklar için eldeki kaynaklar olabildiğince geniş tutulmalı, gerekirse uluslararası iş birliği yapılmalıdır.

Madde 5

Taraf devletler, çocuğa yol gösterme ve onu yönlendirme konusunda, ana babanın, diğer akrabaların veya çocuktan hukuken sorumlu diğer kişilerin sorumluluklarına, hak ve ödevlerine saygı gösterirler.

Madde 6

1. Her çocuğun yasama hakkı vardır.
2. Taraf devletler, çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için güçleri oranında en çok çabayı göstermekle yükümlüdürler.

Madde 7

Her çocuk doğumdan itibaren isim ve vatandaşlık hakkına ve mümkün olduğu ölçüde ana babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahiptir.

Madde 8

Taraf devletler, çocuğun kimliğini, vatandaşlık, isim ve aile bağlarını koruma hakkına saygı göstermek ve bu konuda yasa dışı müdahalelerde bulunmamakla yükümlüdürler.

Madde 9

1. Taraf devletler, çocuğun yararına ve yasalara uygun olmadıkça, ana babasından ayrılmamasını sağlamakla yükümlüdürler. Çocuk ana babası tarafından istismar ya da ihmal edilirse, ailesinden ayrılmasına karar verilebilir.
2. Ayrılıkla ilgili işlemlerde, ilgili bütün tarafların(ana, baba, çocuk gibi) işleme katılma ve görüşlerini bildirme hakkı vardır.
3. Taraf devletler, ana babasından veya yalnızca birinden ayrılmasına karar verilen çocuğun, kendi yararına aykırı olmadıkça, ana babayla düzenli bir biçimde kişisel ilişki kurma ve doğrudan görüşme hakkına saygı gösterilmesini sağlarlar.
4. Ayrılık, taraf devlet tarafından yapılan bir işlem (tutuklama, sürgün, sınır dışı etme vb.) sonucu oluşmuşsa, söz konusu taraf devlet, istek üzerine ve çocuğun esenliğine zarar vermemek koşuluyla ana babaya veya çocuğa söz konusu kişinin bulunduğu yer hakkında gereken bilgiyi vermek zorundadır.

Madde 10

1. Çocuk ya da anan babası tarafından, ailenin birleşesi amacıyla yapılan, bir taraf devlet ülkesine girme ya da onu terk etme konusundaki her başvuru taraf devletlerce olumlu insani bir tutumla ve çabuklukla ele alınacaktır.
2. Ana babası ayrı devletlerde oturan bir çocuk, olağanüstü durumlar dışında, hem anne hemde babası ile düzenli biçimde kişisel ilişkiler kurma ve doğrudan görüşme hakkına sahiptir. Bu nedenle taraf devletler, çocuğun ve ana babasının taraf devletlerin ülkeleri dahil herhangi bir ülkeyi terk etme ve kendi ülkelerine dönme hakkına saygı gösterirler.

Madde 11

Taraf devletler, çocukların yasa dışı yollarla ülke dışına çıkarılıp o ülkeye geri döndürülmemesini önlemelidirler.

Madde 12

1. Görüş oluşturma yeteneğine sahip çocuk, kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkına sahiptir. Taraf devletler, bu görüşleri çocuğun yaşına ve olgunluk derecesine uygun olarak dikkate alırlar.
2. Çocuğu etkileyen herhangi bir adli veya yönetsel işlemde çocuğun ya doğrudan doğruya ya da bir temsilci aracılığıyla görüşü alınmalıdır.

Madde 13

1. Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir. Bu hak, ülke sınırları ile bağlı olmaksızın, her türlü haber ve düşüncenin araştırılması, elde edilmesi ve iletilmesi özgürlüğünü içerir.

2. Bu hakkın kullanılması yalnızca:

- a) Başkasının haklarına ve itibarına saygı,
- b) Milli güvenliğin, kamu düzeninin, kamu sağlığı ve ahlakının korunması nedeni ile kanun tarafından öngörülme ve gerekli olmak kaydıyla sınırlandırılabilir.

Madde 14

1. Taraf devletler, çocuğun düşünce, din ve vicdan özgürlüklerine saygı göstermekle yükümlüdürler.
2. Taraf devletler, çocuğun, yeteneklerinin gelişmesi hakkını kullanmasında, ana babanın ve diğer sorumluların çocuğa yol gösterme hak ve ödevlerine saygı gösterirler.
3. Bir çocuğun dinini ve inançlarını açıklama özgürlüğü, kanunla düzenlenmesi koşuluyla ve ancak kamu güvenliği, kamu düzeni, sağlık, ahlaki gereklilikler ya da başkalarının temel hak ve özgürlüklerinin korunması nedeniyle sınırlandırılabilir.

Madde 15

1. Taraf devletler, çocuğun gruplaşma ve barış içinde toplanma özgürlüğünü kabul ederler.
2. Bu hakların kullanılması, demokratik toplum düzeninin gerektirdiği ve yasayla zorunlu kılınan durumlarda, ulusal güvenlik, kamu güvenliği, kamu düzeni, kamu sağlığı, aktöre ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle sınırlandırılabilir.

Madde 16

1. Hiçbir çocuğun özel yaşamına, ailesine, konutuna veya iletişimine, keyfi ya da haksız olarak müdahale edilemez. Hiçbir çocuğun onuruna ve itibarına haksız olarak saldırılamaz.
2. Çocuğun, bu tür müdahale ve saldırılara karşı yasal korunma hakkı vardır.

Madde 17

Taraf devletler kitle iletişim araçlarını kullanarak çocuğun, toplumsal, ruhsal vb. ahlaki esenliği ile bedensel ve zihinsel sağlığını geliştirmeye yönelik çeşitli ulusal ve uluslararası kaynaklardan bilgi ve belge edinmesini sağlamaya önem verirler.

Bu amaçla taraf devletler:

- a) Kitle iletişim araçlarını, toplumsal ve kültürel bakımdan çocuğa yararlı olan ve 29. maddenin ruhuna uygun bilgi ve belgeleri yaymak için özendirirler.
- b) Bu tür bilgi ve belgelerin üretimi, değişimi ve yayımı amacıyla uluslararası işbirliğini özendirirler.
- c) Çocuk kitaplarının üretilmesini ve yayılmasını özendirirler.

ç) Kitle iletişim araçlarını, azınlık ya da ahaliye mensup çocukların dil gereksinimlerine özel önem göstermeleri konusunda özendirirler.

d) 13. ve 14. maddelerde yer alan kurallar göz önünde tutularak çocuğun, esenliğine zarar verebilecek bilgi ve belgelere karşı korunması için uygun yönlendirici ilkeler geliştirilmesini özendirirler.

Madde 18

1. Taraf devletler, çocuğun yetiştirilmesinde ve gelişmesinin sağlanmasında ana babanın birlikte sorumluluk taşıdığı ilkesini kabul ederler. Ana baba ya da hukuken sorumlu kişiler, her şeyden önce çocuğun yararını göz önünde tutarak hareket ederler.

2. Taraf devletler, çocuğun yetiştirilmesi konusundaki sorumluluklarını yerine getirirken ana babaya ya da hukuken sorumlu kişilere uygun yardım yaparlar.

3. Taraf devletler çalışan ana babanın ve çocuklarının, çocuk bakım, hizmet ve kurumlarından yararlanabilmesi için her türlü önlemi alırlar.

Madde 19

Taraf devletler, çocuğun, ana babasının, hukuken sorumlu ya da bakmakla yükümlü bir kişinin yanındayken bedensel ve zihinsel saldırı, şiddet, istismar, ihmal, ırza geçme gibi kötü davranışa karşı korunması için yasal (adliyenin ise el koyması), yönetsel (yetkili makama bildirilmesi), toplumsal ve eğitsel (sosyal programların düzenlenmesi) önlemleri alırlar.

Madde 20.

1. Geçici veya sürekli olarak aile çevresinde yoksun kalan ya da bu ortamda bırakılması uygun olmayan her çocuk, devletten özel koruma ve yardım görme hakkına sahiptir.

2. Taraf devletler, bu çocuklara ulusal yasalarını uygun olan bakımı sağlayacaklardır.

3. Uygun bakım yöntemleri düşünülürken çocuğun yetiştirilmesinde sürekliliğin korunmasına ve çocuğun etnik, dinsel, kültürel ve dil kimliğine gereken saygı gösterilecektir.

Madde 21

Evlad edinme sistemini kabul eden taraf devletler, çocuğun yararını esas alarak şu ilkeleri gerçekleştirirler:

a) Bir çocuğun evlat edinilmesine ancak yetkili makam karar verir. Bu makam, sağlıklı bir karar vermek konusunda gereksinim duyduğu güvenilir bilgilerin tamamına ulaşmalıdır.

b) Taraf devletler, çocuğun kendi ülkesinde uygun bir biçimde bakılması mümkün olmadığında ya da uygun aile bulunmadığında, ülkeler arası evlat edinmenin de çözüm olduğunu kabul ederler.

Madde 22

Taraf devletler, mülteci statüsü kazanmaya çalışan ya da mülteci sayılan bir çocuğun, insan haklarına veya insani konumlara ilişkin uluslararası sözleşmelerde tanınan hakları kullanması için gerekli bütün önlemleri alırlar.

Madde 23

1. Taraf devletler, zihinsel ya da bedensel özürlü çocukların, saygınlıklarını güvence altına alan, öz güvenlerini geliştiren ve toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarını kolaylaştıran koşullar altında yaşamaları gerektiğini kabul ederler.
2. Taraf devletler, özel bakımdan yararlanabilmeleri için özürlü çocuklara uygun yardımın yapılmasını sağlarlar.
3. Özürlü çocuğa yapılacak yardımlar, ona bakanların parasal durumları göz önüne alınarak, olanaklar ölçüsünde ücretsiz sağlanır.
4. Taraf devletler, özürlü çocukların korunmasında tıbbi, psikolojik ve eğitsel hizmetler konusunda iş birliği yaparlar.

Madde 24

1. Çocuğun sağlık hizmeti veren kuruluşlardan yararlanma hakkı vardır.
2. Taraf devletler, bu yükümlülüklerini yerine getirirken özellikle:
 - a) Bebek ve çocuk ölüm oranlarını düşürmek;
 - b) Bütün çocuklar için temel sağlık hizmetlerini sağlamak;
 - c) Çevre kirlenmesinin tehlikelerini ve zararlarını göz önüne alarak, hastalıklara yetersiz beslenmeye karşı mücadele etmek;
 - ç) Anneye doğum öncesi ve sonrası uygun bakımı sağlamak;
 - d) Bütün toplumu ana ve çocuk sağlığı, toplum ve çevre sağlığı ve kazaların önlenmesikonusunda bilgilendirmek;
 - e) Aile planlanması ve koruyucu sağlık hizmetlerini geliştirmek konularında uygun önlemleri alırlar.
3. Taraf devletler, çocukların sağlığı için zararlı geleneksel uygulamaları kaldırmaya yönelik önlemler alırlar.

4. Taraf devletler, sağlık hakkının yasama geçirilmesini sağlamak amacıyla uluslar arası iş birliği yaparlar.

Madde 25

Taraf devletler, yetkili makamlarca koruma ve bakım altına alınan ve hakkında bir yerleştirme önlemi uygulanan çocuğun, gördüğü tedavinin ve içinde bulunduğu koşulların belli aralıklarla izlenmesi hakkına sahip olduğunu kabul ederler.

Madde 26

Her ocuğun, sosyal sigorta dahil, sosyal güvenlikten yararlanma hakkı vardır.

Madde 27

1. Her ocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişmesini sağlayacak yeterli bir yaşam düzeyine sahip olma hakkı vardır.
2. Bu yaşam koşullarını sağlama sorumluluğu, sahip olduğu olanakları ve mali güçleri çerçevesinde, öncelikle çocuğun ana babasına ya da hukuken sorumlu diğer kişilere aittir.
3. Taraf devletler, bu koşulların sağlanmasında olanakları lsnde ana babaya ve hukuken sorumlu diğer kişilere yardımcı olmakla ykmldrlер.

Madde 28

1. Taraf devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler. Bu hakkın kademeli ve fırsat eşitliğine uygun olarak yasama geçirilmesi için:
 - a) İlköğretimi herkes için zorunlu ve parasız hale getirirler.
 - b) Mesleki orta öğretimin de gelişmesini teşvik ederler.
 - c) Yüksek ğretimi, yetenekleri doğrultusunda herkese açık hale getirirler.
 - ) Eğitim ve meslek seçimine ilişkin bilgi ve rehberliği bütün çocuklar için elde edilir hale getirirler.
 - d) Okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terk etme oranlarının düşürülmesi için önlem alırlar.
2. Taraf devletler, okul disiplininin çocuğun insan olarak taşıdığı saygınlıkla bağdaşmasını sağlayacak önlemleri alırlar.
3. Taraf devletler, cehaletin ve okuryazar olmama durumunun ortadan kaldırılması, ağdaş ğretim yöntemlerinin yaygınlaştırılması, bilimsel ve teknik bilgilere ulaşılması konularında uluslar arası iş birliği yaparlar.

Madde 29

Taraf devletler, ocuk eğitiminin aşağıdaki amaçlara yönelik olmasını kabul ederler:

- a) Çocuğun kişiliğinin, zihinsel ve bedensel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi;
- b) Çocuğun insan haklarına ve temel özgürlüklere, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda benimsenen ilkelere saygının geliştirilmesi;
- c) Çocuğun, ana babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, yaşadığı ülkesinin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygının geliştirilmesi;
- ç) Çocuğun, anlayış, barış, hoşgörü, cinsler arası eşitlik ve tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda yasamanın sorumluluklarını üstlenecek şekilde geliştirilmesi;
- d) Çocuğun doğal çevreye saygının geliştirilmesi.

Madde 30

Soya, dine ya da dile dayalı azınlıklar kendi kültürlerinden yararlanma, kendi dinlerine inanma ve dinlerini uygulama, kendi dillerini kullanma hakkında yoksun bırakılamaz.

Madde 31

Taraf devletler, çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama, yasına uygun eğlence etkinliklerinde bulunma, kültürel ve sanatsal yaşama özgürce katılma hakkını tanırlar.

Madde 32

1. Taraf devletler, çocuğun ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitimine zarar verecek sağlığı bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunma hakkını kabul ederler.

2. Taraf devletler, bu hakkın uygulanmaya konulmasını sağlamak için yasal, yönetsel, toplumsal ve eğitsel her önlemini alırlar. Özellikle;

- a) İşe giriş; yasının alt sınırını belirler
- b) Çocuğun fuhuş ya da diğer yasa dışı cinsel faaliyetlerde bulundurulması sömürülmesini;
- c) Bu maddenin uygulanmasını sağlamak için uygun ceza ya da başka yaptırımlar öngörürler.

Madde 33

Taraf devletler, çocuğun uyuşturucu kullanımına karşı korunması ve bu tür maddelerin yasa dışı üretimi ve kaçakçılığı alanında çocuktan yararlanılmasını önlemek amacıyla yasal, sosyal ve eğitsel önlemleri almakla yükümlüdürler.

Madde 34

Taraf devletler, çocuğu, cinsel sömürüyü karşı korumayı üstlenirler. Özellikle;

- a) Çocuğun yasa dışı bir cinsel faaliyete girişmek üzere kandırılmasını ya da zorlanmasını;
- b) Çocuğun fuhuş yada diğer yasa dışı cinsel faaliyetlerde bulundurularak sömürülmesini;
- c) Çocuğun pornografik amaçlarla sömürülmesini önlemekle yükümlüdürler.

Madde 35

Taraf devletler, çocukların kaçırlmalarını, satılmalarını ya da fuhşa konu olmalarını önlemek için iş birliği yaparlar.

Madde 36

Taraf devletler, esenliğine herhangi bir biçimde zarar verebilecek başka her türlü sömürüye karşı çocuğu korurlar.

Madde 37

- a) Hiçbir çocuk, işkence ya da diğer zalimce, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ve cezaya tabi tutulamaz. 18 yaşından küçük olanlara isledikleri suçlar nedeniyle idam cezası ve salıverme koşulu bulunmayan ömür boyu hapis cezası verilemez.
- b) Hiçbir çocuk yasa dışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılamaz. Bir çocuğun tutuklanıp alıkonulması veya hapsi, yasa gereği ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünölüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır.
- c) Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yasındaki kişilerin gereksinimleri göz önünde tutularak davranılacaktır. Özgürlüğünden yoksun olan her çocuk, kendi yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulacak ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olacaktır.
- ç) Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuk, kısa zamanda uygun olan diğer yasal yardımlardan yararlanma hakkına sahip olacağı gibi, özgürlüğünden yoksun bırakılmasının yasaya aykırılığını bir mahkeme ya da bağımsız ve tarafsız diğer bir yetkili makam önünde iddia etme ve böylece bir işlemle ilgili olarak ivedilikle karar verilmesini isteme hakkına da sahip olacaktır.

Madde 38

1. Taraf devletler, silahlı çatışma durumunda kendilerine uygulanabilir olan uluslar arası hukukun, çocukları da kapsayan insani kurallarına uymak ve uyulmasını sağlamak yükümlülüğünü üstlenirler.

2. Taraf devletler, 15 yasından küçüklerin çatışmalara doğrudan katılmaması için gereken önlemleri alırlar.

3. Taraf devletler, 15 yasına gelmemiş çocukları askere almaktan kaçınırlar.

4. Taraf devletler, silahlı çatışmadan etkilenen çocuklara koruma ve bakım sağlamak amacıyla her türlü önlemi alırlar.

Madde 39

Taraf devletler, her türlü ihmal, sömürü, işkence ya da insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleye uğramış olan ya da silahlı çatışma mağduru çocuğun bedensel ve ruhsal bakımdan sağlığına yeniden kavuşmasını ve yeniden toplumla bütünleşebilmesini sağlamak için uygun önlemleri alırlar.

Madde 40

1. Taraf devletler, ceza yasasını ihlal ettiği iddia edilen her çocuğun, taşıdığı saygınlık ve değer duygusunu geliştirecek ve başkalarının insan haklarını ve temel özgürlüklerine saygı duymasını pekiştirecek nitelikte muamele görme hakkını kabul ederler.

2. Taraf devletler, özellikle şunları sağlamakla yükümlüdürler:

a) İşlendiği zaman ulusal ya da uluslararası hukukça yasaklanmamış bir fiil nedeniyle, hiçbir çocuk hakkında ceza yasasını ihlal ettiği iddiası ileri sürülemez.

b) Ceza yasasını ihlal ettiği ileri sürülen her çocuk su güvencelere sahiptir:

i) Suçlamalar yasal olarak kanıtlanıncaya kadar masum sayılmak;

ii) Suçlamalardan haberdar edilmek ve savunmasının hazırlanmasında her türlü yardımdan yararlanmak;

iii) Yetkili, bağımsız ve yansız bir mahkemede, adil bir duruşma ile gecikmeksizin yargılanmak; yararına aykırı olmadığı sürece ana babasını ya da yasal temsilcisini duruşmada bulundurmamak;

iv) Tanıklık etmeye ya da suçunu kabul etmeye zorlanmamak;

v) Hakkında verilen kararın, yüksek bir mahkemede yeniden incelenmesini istemek;

vi) Kullanılan dili anlamaması ya da konuşamaması durumunda, parasız çevirmen yardımından yararlanmak;

vii) Kuvuşturmanın her aşamasında, özel hayatın gizliliğine saygı gösterilmesini istemek.

3. Taraf devletler,

a) Belli bir yaşın altında olan çocuğun ceza görmeyeceğini kabul ederler;

b) Bu çocuklar hakkında adli kovuşturma olmaksızın önlem almak konusunda çaba gösterirler.

4. Korunma önlemi, yönlendirme ve gözetim kararları, danışmanlık, şartlı salıverme, bakım için yerleştirme, eğitim ve meslek öğretme programları ve diğer kurumsal bakım seçenekleri gibi çeşitli uygulamalarda, çocuklara durumları ve suçları ile orantılı kendi yararlarına olacak biçimde muamele edilmesi sağlanacaktır.

Madde 41

Bu sözleşmedeki hükümler, taraf devletlerin ulusal yasalarında yer alan çocuk haklarının gerçekleşmesine daha fazla yardımcı olan hükümleri etkilemez.

Çekince: Türkiye Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 17., 29., 30. maddeleri hükümlerin T.C. Anayasası ve 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Antlaşması hükümlerine ve ruhuna uygun olarak yorumlama hakkını saklı tutmaktadır